

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
13 G
18

SERENISS. PRINCIPI

CAROLO SECUNDO

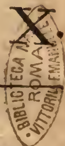
MAG. BRIT. FRAN. ET HIB.

REGI

Bibl: Coll: Soc — Sec Rōm Jesu

VOTUM CANDIDUM

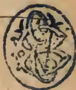
VIVAT REX.

AUTHORE

MAURITIO NEOPORTO *Anglo.*

Societatis Jesu.

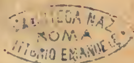

Editio altera emendatior.

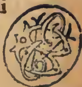
LONDINI.

Typis Neucomianis 1669.

CAROLO SECUNDO
REGI
Musa.

VOtum offert tibi, Sereniſſime Princeps, e contubernio Poetarum meorum unus, ab animi integritate candidum illud quidem, ſed a doni impoliti ſenſu multo rubore ſuffuſum. In conſpectum tibi non auſus ſe dare fluctuabat diu, & cogitationum variarum æſtu in utramque partem agitatus modò erigebatur in ſpem, in metum modò revolvebatur. Apolline inconſulto nequid fieret, omitteretque illud ſolenne noſtrum, erat ab oraculo petenda cautio. Facere illi porrò neceſſe habebat. Sed a victima lautiore, ſeu Clitumni paſcuis vendicabat excuſatio fortunæ modicæ. Accidere demum ad aures viſa reſponſi vox ejuſmodi:

Non tu pectus inhoſpitum
Tentas, quiſquis ades. Qui patet omnibus,
Nullum non recipit, ſinus.

Diſceſſit enimvero lætus a tripode. Sed quoniam involvere ſe Deus obſcuris ſolet, ſuſpecta con-

tinuò de cortinæ involucro aliquo ſententia fuit. Itaque ſinus ille hoſpitalis & capax, qui patet omnibus, & nullum non recipit, veretur Poeta meus, ut ſit admiſſurus ſe, qui nullus eſt. Sit nullus ſanè. tamen ſi ſuper inane illud & vacuum ſuum ferri ſpiritum ſenſerit benevolentiæ tuæ, ex nihilo fiet aliquid. At quale futurum iſtuc ſit, arbitrii tui eſt. ad volatilia cœli non contendit. creationis tuæ beneficio modò numeretur inter reptilia terræ, ſatis erit. in recognitione peculii tui, ſeu volet ille, ſeu reptet, numerabis, opinor, iu tuis, quod tuum eſt.

Vitæ, quod offert, Votum eſt. In hortum vitalem irrepere auſus decerptum e ligno Vitæ fruticem in chartas ſuas tranſtulit. Irrigavit, quantùm licuit, petito latice e fonte meo. at niſi calore foveatur radiorum tuorum, quàm timet, ne ſoli jejunitate protinus intereat! Deponit igitur ad pedes tuos hos qualeſcunque conatus ſuos; quos ſi vultu, quo cætera ſoles, dignabere, vitalitatis aliqua parte animandos etiam ipſos ſperat.

LECTORI.

AMice Lector, me quoque Minervæ placuit aggregare ad noctuas suas. Equidem mei probè gnarus fugi hucusque diem. acproinde mirum non est, si emersus jam nunc e tenebris perstringi mihi oculos ad lucem sentiam. Venerunt pridem in manus Poetarum quorundam & præsertim utriusque Academiæ super adventu Principis gratulationes insignes. Et me pariter, cùm unus, aut alter annus intercessisset, ut retentarem aliquid in carmine, afflavit spirans ex Helicone nescio quis furor. quis enim nisi furiosus, hoc ætatis, post intermissas tanto intervallo exercitationes hujusmodi; quippe qui ab annis jam viginti, Thaliâ res suas sibi habere jussâ, ne ad carmen quidem unum vocem exercuisset, ad pangendum denuo accingeret se? Atqui non tam alienum ab omni modestia esse oportebat, ut vulgandas, sive in tabularii memoriam referendas censerem insulsitates meas. Insulsius fortè, quod prætexo, e trivio petitum illud, & sæpe affine mendacio: at asserere veritas cogit, & uerecundia suscepti operis. Anno propè integro, quàm apud me delituerant, interventu unius e familiaribus meis, ut emota semel mens procliuior sit ad lapsionem, instinctu aliquo novo adigebar, ut non satis mihi videretur insanisse semel. Non is erat, unde ciconiam, ut aiunt, a tergo pinsentem, sannamve posticam timerem. suspecta potiùs esse poterat de indulgentia humanitas amici, quæ in insipientia mea plùs æquo conniveret.

Erat carminis hujus ortus, ut ingenuè fatear, non aliunde, quàm a fortuito. Cùm incidissent semel oculi, quemadmodum aliàs sæpe, in vulgare illud, VIVAT REX, *ad postem quendam affixum, subibat continuò tentare me in otio illo, an versum unum aut*

alterum

alterum circa materiam propositam possem efferre. Ut aliud ex alio solemus peccare, currente postmodum rota, hic urceus exibat.

Absum longiusculè a bis puero. tamen in ordine crepundiorum hæc siquis locet, haud succensuerim. Atqui sunt ea, circa quæ, inter operas quidem succisivas, lusione aliquantùm laboriosa lusum est. & Poesim recognovi subsecivam rem haud esse. Interim si cui tantum otii erit, ut hæc mea legat, ne, quæso, sit ejusmodi, qui sciolorum instar de singulis conatus meos in quæstionem postulet. Quo in discrimine sim, luculentè video. sic enim ferè vel respuit vel admittit, ut quisque, dicto vulgi non nimis concinno, nasum habet. Cui unguentarius est, spirante surdum materia ipsa, in versu meo requiret onychem. Cui Cilix, seu Pæstanus, desiderabit hortum. Atticus ille & gracilis nonne Bœotiæ meæ obesitatem aliquam fastidiet? Eminentiori illi & sublato nonne humilia, & quasi Parnassi pedemontana jacebunt omnia? Et simulus contrà suus non nemini, credo, in deliciis est. huic, siquid emineat, tumere videbitur in Apenninum. Ab aduncitate demum illa, quam notare videor, (prô Averrunci fidem!) cui impune fuit? Aliqua non me fugit esse, quæ, si minùs instituti egressa lineam, certè producta seu excurrentia fortè videbuntur. quorum tamen, & cæterorum, quæ suspicionem vitiosi habeant, circumspectio ea fuit, ut non dubitem, quin rationem plerisque omnibus probare possim. habebo gratiam, si præcipites ad animadversiones non fuerint. Imago spectanda, multùm refert, quo in lumine collocetur. Quicquid delirat auditor, poeta plectitur? non continuò aberro, si non percipior a quibusdam, quò collineem. Fateor me in argutiis consectandis parcum; quæ profectò, vinorum instar quorundam, gustatæ magis, ut inquit ille, quàm potatæ delectant. ab his me consultò abstinui; fortè quia non aliter valui, stupore in fastum verso. Malè mecum actum, si in Momum incidero. si solearum in Venere crepitus displicuere Momo,

Momo, quid avena mea ſtridente fiet? Equidem in delictis non admodum pugnax ſum. id tantùm moneo. ſi ſutor eſt, conficiat ipſe ſoleam, quæ non crepet; ſi fiſtulator, compingat arundinem, quæ non ſtrepat. denique, id quod eodèm venit, ſi quis rigido me ungue vellicet, objicio tritum illud,

Præſtiteris ſodes; laus eà major erit.

Notetur imprimis non latuiſſe mihi Poematis genus aliud, Caroleïda ſcilicet aliquam, plùs affecturum fuiſſe legentis animum: quod nimirum in Perſonarum varia inductione atque imitatione conſiſteret; quæ res Poetæ præcipua laus eſt. Cæterùm fieri iſtud vix poterat abſque offenſione. itaque commentari quid ejuſmodi in animo nunquam habui. Id maximè propoſitum fuit, in Voti alicujus exhibitione, optare Principi Vitam diuturnam: Vitam jucundam, affluentem, & glorioſam; deinde Vitam æternam. Quæ per totum opus ſparguntur, eò tendunt, ſeu ut Vota, ſeu ut Media. Quod ad materiam attinet, quòd in talem fortè inciderim, nondum piget. Quod ad carmen autem, dem negotii mihi ſatis, ſi, quid quiſque ſentiat, laborem. Legentium nemo eſt, qui non ſciat

ſic tendere verſum,
Non ſecùs, ac ſi oculo rubricam dirigat uno.

Cùm, expenſa conditione rerum, ſtomachari Lector deſierit, quòd præter expectationem quid Ethicum potiùs, quàm Panegyricum in lucem ediderim, erit fortè, quando reditura cum illo ſit in gratiam Muſa mea.

Unum id liceat addere, pergratum mihi fore, ſi priorem editionem anni 1665. quando præproperè omnia, ac tumultuario impetu agenda erant ob Peſtem ingraveſcentem, quiſquis apud ſe habet, abjecerit.

Vale. Et, ſi quid dignum ſit, quod ametur, ama.
Londino 1669.

ERRATA.

P. 25. l. 35.	*Psal.*	Lege	*Sap. c. 9.*
P. 54. l. 11.	*didiscet*	l.	*dediscet*
P. 66. l. 32.	*Cornipidem*	l.	*Cornipedem*
P. 82. l. 17.	*Pertentat :*	l.	*Pertentant :*
P. 93. l. 17.	*Hidaspeum,*	l.	*Hydaspeum,*
P. 96. l. 7.	*sublimor*	l.	*sublimior*
P. 104. l. 17.	*Cymatologe :*	l.	*Cymatolege :*
P. 121. l. 15.	*Togæque,* (gine	l.	sine commate.
P. 139. l. 12.	*Statuæ* in mar-	l.	*Statua*
P. 141. l. 12.	*celebs.*	l.	*cælebs.* seu *cœlebs.*
P. 142. l. 1.	*alterna*	l.	*utrinque*
P. 143. l. 16.	*recingitur*	l.	*accingitur*
P. 144. l. 19.	*Defensoremquæ*	l.	*Defensoremque*

P. 158. l. 36. in nonnullis paucis impressionibus per errorem, antequam adverteretur, impressum invenies *vamit* *Lege* vitam.

Quando occurrit *lauru*, *prophano*, *Jolas*, *Japyge*, *Japyx*, *jaspis*, *jaspide*, *Jarbas*, lege potiùs *lauro*, *profano*, *Iolas*, *Iapyge*, *Iapyx*, *iaspis*, *iaspide*, *Iarbas*.

Cætera corrigantur a benigno Lectore.

VOTUM CANDIDUM VIVAT REX.

PARS I.

Optatur Principi vita. Vita causas in natura nullas certas habet. Est igitur a Deo expectanda. Quod inde circa Partis hujus finem concluditur, & cætera alia, quæ interjiciuntur, inter legendum Lector facilè animadvertet.

E*Xtremum hunc*, Parnasse, *mihi concede laborem.*
Regi pauca canenda meo. Cecinisse supremùm
Sic juvet, extremoque operi imposuisse coronam.
Forsan erit, cui desipiam: vacuusque recedet
In ventos labor. An ductum probet ille cicuta
Tam tenui Princeps tantus (languente Minerva
Natum opus,& nullo quod splendet Apolline) carmen?
Sunt, quibus augusti sacras ad Principis aures
Contendat meritis quæsita superbia, dotes
Aoniæ, Numen præsens, Vatemque sonans os.
Sunt. Et adest— (*a*) Ut vultum ætas,& mentis honestat
Prudens canities! Illo per (*b*) regia rura,
Per (*c*)juga sacra ferente pedem,Thamisinaque Tempe,

Ingressus operis: cui se agnoscit Author non admodùm idoneum.

Mentio Poetarum aliquot nostratium.

Circa quæ Lector hærere,seu hallucinari fortè poterit, ex iis explanari aliqua passus sum ad paginarum calces. Adjici plura non probabatur. Mallem quandoque a nonnullis non percipi, quàm commentariis ridiculis scholam agere. Minutiis tamen paucis ineptire offensionem magnam non habebit.

(a) *Denham, jam senior.* (b) *Saltum Winsorianum:* (c) *Templum D. Pauli, & arcem Winsorianam in editis locis sita, cum pratis eidem arci, & Thamisi contiguis, Materiam cujusdam Poematis Denhamiani.*

An montem quis Pierium neget, indigenasque
In *(a)* Collem, Coopere, tuum migrasse sorores?
Sunt. & adesse *(b)* Virum cerno, cui duplice vernant
Fronde comæ. *(c)* Modò siparii pacalis in umbra
Secubat, Insubres olim, Ausoniamque secutus
Mysta tubam. At lauru germen decerpserit illa
Quis mihi, Parnassoque meo? Seu prælia, scenæ
Seu ludos parat, & Ludos, & Prælia miror.
Ecquis adest? aurem Phœbo admovisse videbar.
Wallerus cecinit. Musis solet esse vel ipsis
Lis anceps idem, dignusque sororibus error.
Ingenio vis altivolans, & Pegasis ala.
Illa fretus adit nubes, (servare sequendo
Quæ mihi det fugientem acies?) & sidera tranat
Livorem supet, insectansque altissima *(d)* telum.
Et te quis tacitum interea, Coulæe, relinquat?
Jucundum, ut solo notum mihi carmine, nomen.
Pindarica fidens, & versicolore Camœna.
Coulæus: quo non alius facundior amnes
Cyrrhæos cantu ciet, Aonioque Latinas
Doctior in patriam deduxit vertice Nymphas.
Felix, si sibi paruerat, spumamque juventa
Virgineæ non miscuerat Cythereïda lymphæ.
Serta virent aliis non inferiora, nec afflat
Numinis aura minor. Liceat tacuisse. Tacenti
Gratia par debetur. Olor canat alter Olores.
Pergite Castalii patris lectissima turba,
Castalidum decus, & pulchro indulgete furori.
Sint proprius vobis amor & Parnassides umbræ,
Pirene, & Pindi nemus, & Permessides undæ:
Otia plena Deo, & populo secreta prophano.
His datur, his limen, Princeps, insistere detur,

(a) *Poema illud Denhamii sic dictum,* Cooperi collis.
(b) *D'Avenant.* (c) *Scripsit primò Gundebertum Longobardum. pòst transtulit se ad scriptionem Scenicorum.*
(d) *Sic linguam invidam appellat ille.* βέλος ὑψιπετὲς.

Lauri-

Lautigeramque inferre tuis penetralibus artem.
Sim comes; at subeam pone, exteriorque salutem.
Non audet tantæ coràm se credere luci
Musa rudis, cui rura suum allevêre pudorem.
Quisque pudens timet. Ipsa simul jam decolor annis
(*a*) Obsolet emeritis, toto cui vertice canam
Ætasque, & labor, & curæ sparsere senectam.
Quin & bis denos clausit modò Cynthius orbes,
Et senium, & curas æqua dimensus habena,
Cùm mentis mihi Pieriæ deferbuit ardor,
Languidiorque sitis solitos accedere fontes
Desiit. Ex illo, (*b*) causæ melioris hebebat,
Marte retuso, ut primùm acies, me rura tenebant,
Damœtas inter, plenos & ruris Jolas,
Servantem sylvas, & tesqua inhonora colentem.
Læsa dolent. & Parnasso sua fortè querelis,
Ignoscenda quidem, nimis est acclinis egestas.
Hic propriis ego, nec Patriæ communibus idem
Aggemui minùs, amota testudine, curis.
Ad salicem appensa testudine, missa Thalia est,
Et choreæ, quibus accinuit festiuior ætas
Thespiadum reliquæ; de pennatoque caballo,
Quàm (*c*) lachrymæ exilis quos elicit ungula rores
Nonnunquam, superest aliud nihil. (*d*) Umbra superbi
Nominis apparet quædam. Laudatur; at alget. (unus
Id modò propositum est unum, ut, licèt agminis Propositio.
Extremi, sanguisque, ut dicitur, e grege mutus,
Cyrrhæ municipes saltem inter, & extima clivi
Per juga succlamem, VIVAT REX. Consona voto
Candida vox, non fusca meo. Proh, quis mihi vocem,
Mæonii vocem lateris det habere, meique

(a) *Obsolebant in illo dignitatis insignia. Cic. in Ant.*
(b) *Regiæ* viz. *prævalente jam parte adversa.*
(c) *Carmen* sc. *aliquod tristius, ut occasio fert.*
(d) *Nomen, quod restat, a Caballo veniens, ecquodnam porrò istud est?*

Ad numeros voti ? Libyam, ſitientis & Auſtri
Illa domos, Boreæ gelidas & perſonet arces,
Heſperiique, & Mygdonii loca diſſita mundi.
Audiat, aſſenſuque per atria lucida vocem
Ingeminet cœlum, VIVAT REX: ille paterno,
Et patrio, & proprio ſurgens e funere Phœnix,
Gentium amor, Patriæ tutela, Propaginis aureæ
Læta bono nos e cœlo ſpectantis imago.

Æquum eſt, ut damna præteritorum annorum compenſet dehinc Vita Principis longior, & felicior.

Hactenus aut rigidi Chalybes, feritaſve luporum
Ductilis in Fati ſtamen, ſiliceſve Geloni
Materiam fuſo, ducendaque penſa dederunt.
Prima nuces cum prætexta quæ porrigit ætas
Et Divas habuit faciles, & lanea fila;
Donorum illa rudis tamen, imprudenſque ſuorum.
Pòſt, ubi creverunt anni, *(a)* pueritia quamvis
Cum bulla vix dum Laribus tranſmiſſa pependit,
Heu facies rerum extemplo quàm ferrea viſa eſt
Incurriſſe oculos, flexumque ætatis egenæ
In primum vis curarum tranſverſa ruiſſe!
An vos arguerim, Superi ? num ſidera læſa
Cenſuerim ? Manet hæc Superis immota voluntas,
Ut, quem ad magna parant, explorent magna: niteſcat
Et tyrocinii vario ceromate Virtus,
Quæ laudi nata eſt: rerum illa in pulvere multo
Verſanda, & ſole a multo ductura colorem.
Te quoque, ut eſſe,quod es, poſſes, quem grandia finxit
Ad merita exortis palmæ ſupremus Aliptes,
Par erat eſſe tui teſtem, Vir magne; probandæ
Dura rudimenta, & certamina cruda palæſtræ
Debebantur: erat tentandum his ignibus aurum,
Ex quo nimirum mox eſſent ſecula genti
Aurea procudenda tuæ. Nunc orbita rerum
Vertitur, & facies ſubit altera. Damna prioris
Fortunæ, & fati frontem, rugaſque juventæ
Ut penſent læti ſoles, annuſque repexo

(a) Actæ rege alio non pueritiæ. *Hor. in al. Edit.*

Venturæ

Venturæ lucis radio productior, æquum est.
Et quoniam esse Deas fama est Heliconia, Parcas
Nomine, lanificas, fusi vertigine sacra,
Quæ statuunt nobis in vellere ferrea jura;
His ne commoveam bilem, libare fluenti
Quis laticem modicum vetet, & prensare quod usquam (est?
Ergo Deas supplex affabere, Musa, superbas?
Ambiri affatu blando, & prece supplice Numen
Austerum petit. Annuerint modò, multa tabella
Pendebit templo; & Lachesis, quod (a) odoret, habebit.
Deducant pensum dices ut pollice lento?
Hærere ex illo dices nos, nostraque filo?
Multa colo veniant ut vellera? multaque migret
In fusum colus? & damnis cùm cœperit hujus
Ille tumere, novo dices dispendia sumptu
E calatho præstet manus impigra? Staminaque addant
Staminibus, vox si qua lucri sonet inde, sorores
Vel mea, Rex auguste, tuis? At bruma peredit
Lanam multa meam, & traxerunt pensa rigorem
E ferro multum. (b) Dices, geniale Juventæ
Ver ut depectant potiùs, byssique recentis
Delicias, tenera Euterpes quas insula mittit?
Fila nec inde mihi tantùm pete. Sidera si quid
Riserunt, si quid Phryxeo e tergore carpit
Phœbus, ubi veris currus in pascua ducit,
Immittant filo dices? Procul illa maligno
E tribus illa soror cum forfice: torpeat illa
Jam Majestatis pridem rea dextera (c) læsæ.
Verùm age, flecte aliò. Mortis qui vendicet annos — Mors certa.
Immunes, atque imperium fatale recuset,
Nemo sit. Æterna pendentem ex arbore vitam

(a) *Sumitur pro* odoratum reddo, *ut apud Ovidium Metam.* 15. *&* *alios*; *seu in activa voce pro* odoror, *vel* olfacio, *ut apud Cicer. post reditum.*
(b) *O Musa, videlicet, ut antè.*
(c) *In Carolo primo.*

Non

Non opis est nostræ contingere. *flammeus* arcet
Excubitor, telique minax *versatilis* ira.
Debemur morti, qui nascimur ; ex uteroque
Addicti dominæ nomen transcribimus urnæ.
Mortis certæ tres causæ præcipuæ.
Quæ mortem efficiunt certam, sunt multa. Vel ipsa
Causa tibi prima est a corpore. Nonne vides, ut
Principia ingenuit massæ diversa Prometheus
Corporeæ, quæ continuis, certamine cæco,
Intestinum odiis studia in contraria Martem
Exacuunt ? Socia illa quidem, hospitibusque Penates
Confusi. tamen æternas discordibus armis
Exercent inimicitias, & vulnere semper
Civili perimunt, pereuntque. Hinc aspice, partis
Fulturam alterius, primævam in corpore partem ;
Materiam appellant, qui cudunt nomina, *primam*.
Illa novos, jam jamque novos, discrimine nullo,
Sollicitat thalamos, tedæque oblita prioris
Innumeras ambit non æqua in fœdera Formas;
Mox alios, & mox alios meditans Hymenæos.
Hospitis occursu alterius, dum tædet amorum
Instabiles animos veterum, prior interit hospes.
Interitus una hæc omnis perhibetur origo.
Præcipuam te sacra tamen docet exedra causam.
Peccatum Mors ex pacto manet. (*a*) Icimus. omnis
Conditionem adiit Natura : spopondimus omnes.
Inde, ubi perfidiæ sub malo semina fovi,
Exequiis tuba continuò, pompæque futuræ
Præcinuit. cineres indixit, & impia busta,
Legemque, injecto tabulis (*b*) ter pulvere, sanxit
Æternam Prætor. Canit importuna volucris
Inferias, Hortique ululant ad limina Diræ.
Vixit avus, seri vivunt hac lege nepotes.

(a) *Huc spectat, quod circa æs, æneamque libram addit Caius præter cætera, lib.* 1. *instit.*

(b) *Allusum ad morem in funereis usitatum.*
Injecto ter pulvere curras. *Horat.*

Et

Et quamvis meritorum alis ſubvecta tuorum
Fama tuum, Princeps, portat ſuper æthera nomen:
Quamvis denſa fores incingunt arma, tuumque
Terra equitem tremit, & Neptunia marmora Tiphyn:
Amne ſinus quamvis illabitur Heſperis aureo
Unda tuos, & Gange, (*a*) tuo modò, gemmeus exis:
Pulvis es. Et Titulos, & Opes, & Prælia pulvis
Excipit. extrema eſt in pulvere linea rerum.
Certa ſuas Mors ſub leges vocat omnia. Vitæ
Nec ratio eſt incerta meæ minùs. omnibus uſu,
Mancipii ritu nulli data vita. Nivoſo
Vertice prærerito, viridem Mors ſæpe juventam
Inſequitur: ſæpe enervis cervicibus, & quas
Devovit telo Morbus, feſtiva pepercit,
Florentes aggreſſa. Ithacæ nunc illa geniſtis,
Nunc Libano falcem ambiguam, & frondentibus infert
Phæacum ſylvis. Ut cuique fit obvia, tondet
Nunc humilem, nunc regalem Proſerpina crinem.
Muſa ſile. ingentem renovas incauta dolorem.
Nam ſubit, hunc noſtra ludum quàm nuper in aula
Inſultans oſtro Dea luſerit. Advena fratres
Inviſit ſoror. at venit, trahe carbaſa Nauta,
Non reditura. O virginibus deflenda Batavis,
Nympha Britannine, & multùm deflenda Britannis,
Et Regum ſoror, & ſoboles, & regia mater!
Et tabulis te regalem fatalibus addit
Mors incerta ſui teſtem, fatumque refiget,
Gloceſtri, vis nulla tuum. Fraterna Sororem
Teda præit; lenti Fratrem ſed ponè ſequuntur
Luctus, & trahitur curarum in longius ordo.
Pulla mihi mens exuitur cum veſte? receſſit
Ex oculis, non ex animo. Sed figere certos
Mœrori decuit fines. Et fortè latentem
Quæ lachrymis ſalis inſperſit Natura ſaporem,

Vita incerta.

Hic mentio incidit de Maria Arauſionenſi. In Angliam veniens e Batavia Fratres reduces inviſum moritur. Item de Henrico Duce Gloceſtrio, e tribus fratribus uno, paulò antè mortuo.

(a) *Ex conventis nuptialibus, quibus ceſſit ſub ditionem Britannicam pars ibidem aliqua Indiæ Orientalis.*

Ut

Ut ſaperent, eadem monuit. Sapuiſſe licebit,
Cui doluiſſe parùm ſatis eſt. Proba lachryma tardè
Aruit. Et quædam, perhibent, eſt flere voluptas.
Parca magis nulla eſt, minùs invidioſa voluptas,
A lachrymis quàm quæ trahitur, gaudetque dolendo.
O bene, ſi, fueras quàm felix indolis, ævi
Tam fueras felix. Meritis qui præterit annos,
Incuſatque moræ, ſibi deſtinat arbitra cano
Parca ſenem in puero. Profugo dant extera mitem
Tecta Larem : reduci limen natale pheretrum.
Eſt aliquid preſſiſſe oculos, & frigida ſaltem
Oſcula ſic (*a*) poſiti repetiſſe. Suprema manebat
In fatis ſi perverſo tam funere præceps,
Nec votis inhibenda dies, qui ſpiritus eſſet
Henrico ſupèr, extremum legiſſe decebat
Ore pio Patriam, dederat quæ provida primum.
Ereptum nobis querimur ? ſua dona repoſcunt,
Indigniſque diu Superi permittere terris,
Quæ maturavere, negant. Si fabula nobis
Vivitur, haud melior ſemper, quæ longior exit.
Anglia, parte ſui quanta minor ! unica gentis
Spes non illa quidem, tamen e tribus occidit una.
Dives virtutum, patriorum dives amorum,
Laudum dives, inops (ſic Dii voluere) dierum.
Sic voluere ? novo ut tantus redeuntia fluctu
Gaudia inundaret dolor ? ut crudeſceret ictu
Irritanda novo propè jam coitura cicatrix ?
Ut ſidus, quod natali regione refixum
Errore ignotos longo peragraverat orbes,
Cœlo deinde recens patrio, ſphæræque receptum
Axe ſuæ, ſtatione iterum peiora moverent
Imperia, exilii æterni miſſura ſub umbras ?
Quid vitæ flore in primo ſpem divitis ævi
Oſtendiſſe juvat tantam, ſi flebile germen,

(a) *Vocabulum funebre apud veteres, ut apud Virg. de Anchiſe, & Pallante.*

(*a*) Funeribus

(a) Funeribus tantùm ornandis, animæque futurum
Spargendæ decus, ante diem malè sedulus unguis
Demetat? Egregium juvenem quid fervida refert
Tot vada Fortunæ superasse, quid ariete portum
Votivo rubuisse, Noto insultasse coronas,
Suspendisse pium Galateæ in littore vestem,
Servato ex undis maneat si naufraga terra?
Siste. polo Phlegram indixi. bellasse Typhœos
Hoc erat, æternæ Mentis movisse recessus.
Sic voluere? sat est voluisse. His certa voluntas
Hæc sedet, incerto rerum ut discrimine versent,
Quicquid obit semper sibi dispar orbita, Lunæ.
Atque hìc (ne tenues pigeat divertere mentem
Ad casus) meminisse libet, cùm regius olim
(Sex illi brumæ, vix septima fluxerat æstas)
Chelsæi curru sublimis in æquora campi
Ferret iter puer, &, placidè aspirantibus auris
Occiduam in lucem, cælo frueretur aprico:
Ecce novi transversa fremunt ab Japyge nimbi,
Incumbitque solo Caurus spirantior: & mox
Pulverea in cumulos subvolvitur undique nubes.
Insurgunt tenebræ campo magis, & magis ater
Aggeritur turbo. descenditur. ocyùs omnes
Vicini gressum advertunt ad (b) littoris oram.
Hìc, ut erat ramis, & cespite fultus odoro,
Prætereunt properæ per cærula fervida cymbæ.
Cymba volat: sociis nec deest sua lintribus ala.
Tonsæ addunt animos. adductis crebra lacertis
Palmula plaudit aquas, alacrique celeusmate remex
Prima novum e transtris in vota vocat (c) Melicertam.
Clivosæ ille supèr recubans in margine ripæ

(a) *Allusum ad illud de Marcello, & consuetudinem veterum accumulandi tumulos, seu animas puerorum floribus, ut apud Virg. Æneid. 6.*
(b) *Ad ripam Thamisis.*
(c) *Ducem,* sc. *Glocestrium.*

Despectat celeres immoto lumine fluctus:
Seque undis jam tum solers agnovit in illis.
Namque videbat, uti per ripas impiger amnis
Ferretur cursu denso, spacioque liquenti
Se fugientem in terga sequens, fugiensque sequentem,
Incumbensque sibi, facili declivis in alveo
Communem ad gremium devolveret agmen anhelum,
Respectans inde ad comites, me fluminis hujus
Me signat præceps, inquit, fuga. Pectore cedunt
Injussi gemitus, suffusaque lumina rorant.
Hoc distant uno Thamisi mea tempora. prono
Ille ubi paulisper defluxerit amne, supino
Tramite flectit iter, festoque revolvitur æstu.
Cursus ut exigitur meus, irremeabilis esto.
Limes & est forsan non longè dissitus annis
Ille meis. Absiste puer. mala verba procellæ
In vacuum vertant, in nubes irrita venti.
Sed neque verba tulit ventus, neque verba procellæ,
Debita erant ventis; at fluxa loquentis ab ore
Eripuit Deus, & fatis adamante revinxit.
Ergo, Puer miserande, tuis cùm læta redirent,
Invidere, face aversa, tibi sidera. Nobis,
Te nobis inviderunt. Sed rumpere (a) nodum,
Quem triplici tanta implicuit concordia nexu,
Non nisi (b) falce minax, cœlove indignius astrum
Debuit. At Superis, credo, nimis Anglia felix
Visa malum pœnis nec dum commune piasset,
Tu nisi vere tuo steteras redimitus ad aras.
Complerlet paucas tenuis modò si mora lunas,
Lætitiæ testis fraternæ, & nuncius isses

(a) *Trium scilicet Fratrum.*
(b) *Saturnus olim cœlo pulsus. Causa ea stella vulgò habita Exanthematum pituitosorum: quo morbo Princeps interiit ante solennem inaugurationem, seu coronationem fratris: quæ nimirum peragebatur Anno* 1661. *Mense April. die* 23.

Sollicito

Sollicito (a) Genitori. Illi castissima gentis
Narrasses studia, extinctæque piacula noxæ:
In populo patriam, in nato rediisse parentem.
Narrasses dignam sole, auspiciisque Deorum
Affulsisse diem, (O pulchro sata (b) patre propago
Pulchrior, expectata dies!) qua vertice fulvo
Imperium sedit triplex, & amabile pondus
Appressit tota festiva Britannia dextra.
Narrantem cœtu quanto, quàm limina circùm
Stipassent fremitu proceres (c) prætoria læto,
Heroum genus, Heroumque in nomen ituri,
Pro patria vitam qui projecere, sacramque
Purpureæ sparsere animæ libamine causam!
Sancte vale interea Juvenis, longùmque valebis;
Non alio sanè decorem te funere, quàm quod
Instruxere tuorum amor, interceptaque vota,
Virtutesque tuæ. Qualis rosa, candida qualis
Seu rubra (gentilem (d) spirans viret utraqve famam)
Quam Cypris ante alios Floræ dilexit honores,
Stricta noti penna æstivi, fluxoque soluta
Vertice, decidua in sese, in gremioque sepulta
Ipsa suo, fruitur nativo funere: talis
Ipse quoque in te decumbes, roseosque jacebis
Inter, quos tua fama tibi diffudit, odores.

Quæ reddunt vitam incertam sunt plurima. Vati *
Adde gradum comes, & mecum interiora recede
In Vitæ spatia. Objicitur via prima tuenti
Indiscreta, ducemque petens iter. Inde videri
Poscet opus, laudari opifex. Viden'? Ecce potentis
Imperii, quinis instructam sensibus, arcem,
(e) Sedem Animæ dictam. Solio subnixa frequentem

* Vitæ incertæ rationes varias dant etiam multa in corpore humano.

Caput: sedes spirituum animalium. Hi si effluant, seu per medullam spinalem obstruatur illis aditus, vita continuò labat.

(a) *Carolo primo, jam antè sublato.* (b) *Sole sc.*
(c) *Patris videlicet extincti.*
(d) *Pertinet utraque ad familiam regiam: Rubra Lancastrensis, Candida Eboracensis.*
(e) *Sic, secundum Platonicos.*

Illa regit populum, legumque in fœdera miſcet.
Hic *(a)* animæ graciles illæ, vitæque volucres
Ingeniis fervent primis. exinde benigno
Nervorum ductu, fœtu gliſcente, per artus
Diffugiunt, molemque agitat vis ignea totam.
Inſtabiles certo teneant quæ vincula nodo?
Hæ ſimul effluxere, fatiſcimus: omnis & unà
Vita fluit, tenueſque vigor concedit in auras.
Implicat hinc nervorum apices teſtudinis arcu
Convexæ in ſummo *Meninx*: hinc tortilis ambit
Ventriculorum oras ſeries; tum nexile caſſes
Laxat *Retis* opus, properi queis ſanguinis hæret
Intercepta errore ſuo fuga, *Spirituumque*
Progeniem incluſam mora nutrit, idonea donec
Principiis animos teneris ſuffecerit ætas.
Devexam inde vides Cerebri ad confinia maſſam?
Spinalem ludi vulgò dixere *medullam*
Pæonii. Stipata fibras quàm vertebra denſas
Colligit! His partes Motuſque, & Senſus in omnes,
Et virtus animæ ſpirabilis, & teres aura
Funditur. At pateant aditus. Obduntur? in artus
Irrepſit Mors: & labefacta repentè ſilentem
Vita dat, infeſto ceu *(b)* ſidere tacta, ruinam.
Quo tu cunque aciem converteris, undique fibris
Objicitur cæcis textus labor: undique nervos,
Et venas premit indeprenſus, & invius error.
Vita cave. Fati furtis accommoda fines
Multa tuos intra cerno loca. lumina mille
Quis tibi, mille tibi excubias accommodet Argus?
Cor hinc digreſſum excipiet. notiſſima Vitæ
Regia: prætulerim reliquis quam ſedibus unam.
Huic & opum, decorumque, & famæ credita ſumma eſt.
Hæc, ſi quando recluduntur fatalia belli

Cor: ſpirituum vitalium, & caloris ſedes. Hic ſi nimis effervescat, vitæ periculum pariter eſt.

(a) *Spiritus animales.*
(b) *Apoplexiam hanc, quæ venit ab interceptione ſpirituum animalium, ſiderationem aliqui vocant.*

Limina

Limina, vitalesque lacessunt classica fines;
Perfugium extremum, & rebus fiducia fessis.
Hic illa, ignivomis quam sustulit axibus olim
Japeto satus, æthereæ pars optima prædæ
In penetrali adyto posita est. At siqua sororum
Intemeratarum, canæ comes addita Vestæ,
Assidet huic etiam pernox antistita flammæ,
Pervigil esto. hac incolumi res salva : perimus
Extincta. Quid ais? Vitæ usqueadeone propinquo
Nullus ab igne timor? Genitalia quatuor inter
Corpora, tam fines ultra Telluris, & Undæ,
Aereasque domos, habitat cur extimus Ignis,
Usque a nostro longissimus? An quia nusquam
Illi tuta fides? Certè nascentis ab ævi
Exortu, seclis volventibus, affore tempus
Præsensit Natura sagax, cùm tota laborans
Eximii moles operis considet in ignes:
Circumfuso ingens porrecta sub æthere moles
In cinerum cumulos abitura, levemque favillam.
Hoc metuens nostris longè summovit ab oris
Pestem indignantem. hinc nocturnos lambere currus
Jussa, relegatamque facem submittere Lunæ.
Luna cave. petit alta superbia. flamma superba est.
Visceribus Vitæ in mediis tam fervidus hospes
Hæserit? at nutrimentis incendia fomes
Admotus nimiis si paverit, hei mihi, flammæ
Nonne Veseva minùs, quàm quæ mea, viscera torrent?
Perge. viæ fax prælucet. Circumspice, quanto
Concursu Cordis subeat conclavia Sanguis.
In vultu rubor; at quali conchylia lanam
Ambigua, & primo Sidon infecit aheno;
Qualis, ubi vix dum stratis excita seniles
Sub lucem erubuit thalamos Tithonia primam:
Et jejunus adhuc, & discolor. inde ubi fumos
In graciles vitium exudans excoxerit ardor,
Fulgor inardescit novus, imbuiturque renidens
Uberiore anima, coccoque simillimus humor,

Sanguis: vehiculum spirituum vitalium.

Jamque

De circulatione hac post Harvæum, Medicum nostratem, alii modò fusè.

Jamque viæ accinctus patulæ ſuccedit *Aortæ*,
Primum ingreſsus iter. pergentem tramite recto
Deducunt medium Natæ, multæque ſalutis
Afflatu tradit citimis *Arteria* Venis.
Panditur inde ſinu lato *Cava*. Cordis in illo
Flos, & amor, Vitæque opulentia navigat alveo.
Dicta *Chilis*. (Matrem Venæ dixere minores)
Dignanda *(a)* Eridani fatis, affunderet illi
Styx niſi ſæpe ſuam nebuloſo e ſplene paludem.
Hinc ubi diſceſsum, viden', ut *(b)* collegit, iterque
Corripuit ſpatia interior per proxima lævum?
Ad thalamum Cordis dextrum deflexit. at inde
Protinus obnitente propellitur hoſpes ab æſtu:
Quàque *Arteria* per bibulos *venoſa* meatus
Spargitur, Æolias *Pulmonum* appellit ad oras;
Siſte. via forſan feſsos levet aura. faventes
Crebreſcunt animæ. Vicinis ignibus afflat
Quàm tempeſtivum plaga pulmonaria frigus!
Pulmo tumet gravidus, tum detumet: impiger auras
Concipiens auras enititur. Obvia ſi qua
Vis animæ portas oppreſſerit, æſtuat intus
Confligens regio ventis, & tota procella eſt;
Cernis, ut interea toto Pulmone viator
Purpureus flexus varios init, ambiguoque
Occurrens ſibi circuitu, *Nervoque* receptus
Venoſo tractus iterum, & penetralia Cordis
Læva ſubit, nota rurſum condendus *Aorta*?
Hìc virtus rerum eſt, & quicquid Vita decoro
Spirituum in cenſu numerat, congeſtaque gaza;
Herme, tuo, Pactole, tuo pretioſior auro.
Haud ego, ſi facilis verbo indulgentia detur,
Vitalis Fiſcum regni dixiſse verebor.
Et jam curatus Sanguis, multaque ſuperbus
Vectura vitæ ſubductas corporis oras

(a) *Fluvii relati inter ſidera.*
(b) *Dictum a nautis arma colligentibus.*

Inviſurus

Invisurus abit. Ledæo naviget astro;
A puppi surgente noto; comitentur euntem
Cymbiaque, & pecudes niveæ, pennæque secundæ.
Tuque adeo, ingenii dives, cui scilicet anguis
Infanti, ut perhibent, cunas, Epidaurius anguis
(Non alium reor) è cœlo demissus, amico
Ambiit allapsu, & vagitibus æmula primis
Innocuùm assonuere jocosæ sibila linguæ:
Quemque modò æthereos inter Latonius ignes
Excepit pater, amplexuque Ophiucus inhærens
Vincula spirarum collo dat squamea circùm,
Huc ades, Harveie: & facilem da sidere cursum
Conspicuo, medicæ pars O pulcherrima famæ:
Seque suas artes discat Natura doceri.
Eodem, Harveie, tuæ decurrunt tramite laudes;
Semper inoffensæ, & famæ quem nulla prioris
Hactenus arte Machaonia tentaverat ætas.
Auspice te, hoc inceptat iter; te Præside, cœptum
Pergit sanguis iter, cùmque oræ, te Duce, fines
Legerit extremæ, partesque invexerit æquam
Annonæ mercem, cursum permensus, ad omnes;
Inde, omni facto pede, te revocante, Penates
Ad primos remeat, sumptu de more refecto
Ut solvat novus, æternumque recurrat in orbem.
Gressum inhibe fessum, Princeps. provincia fessis
Cætera vix aditu facilis. Subsistimus? & jam
Tædet, credo, moræ: in tenuique operosus, & otj
Nec parcus videor, nec inops. Ut *(a)* cerite plectar?
Haud equidem, te præsertim censore, recusem.
Parce manu. culpæ venia est. At respice, quantæ
Sanguinis hanc Vitæque viam, & discrimine quanto
Obsideant pestes. hinc lento frigore tabes,
Ingeniis illinc discordibus utraque bilis,
Inde gravis cæli morbo vapor, halitus inde
E fibra sacer, & virus penetrabile, quali

Sanguinis tamen hoc iter sua pariter discrimina obsident.

(a) Cerites tabulas ceritem ceram *vocat Horatius.*

Pocula

Pocula non infecit Atrax, non Thessala mater.

De Symptomatis, quæ accidunt, certiores nos facit Arteria.

Una stat ad fines monitrix Arteria. quo res
Summa loco, doctus monitricem consulit index.
Æquato micat in numerum, & sibi redditur ictu ?
Salvè. Subsultu vario sibi diffidet ? hæret ?
Intercurrit ? habes. *(a) Myurum* porrigit ? ægro
Increscit timor, & medicæ qui supplicet herbæ.
Tardior intermittenti mora ? suggere ceras
Extremas, puer. An *capreæ ? formica ?* sub ictu
Falcis es. hunc exire tamen datur. Ecquis at ille
Undosæ tremor infelix ? ad transtra, sudemque
Portitor, armeturque novæ scapha sutilis umbræ.
An morbos memorem? an numerum subducere tentem?
Tam numerem, quot Pleïadum sub sidere fluctus
Ex alto resoni volvant ad littora Cauri.
Vita suis frondet foliis, ut frondea sylva est.
Hanc quatit Autumnus ventis, Mors febribus illam.
Sylvam ipse Autumnus foliis an pluribus, idem
An Vitam spoliet nostram, *sub judice lis est.*
Hic, Morti quot sint aditus, tum copia Vitæ
Quantula subsidii, si mente pependeris æqua,
Certa cui lux hæc præsens, cui crastina certa est ?
In lunam cui certa fides extenta sequentem ?

Neque tollunt hanc incertitudinem artes medicæ.

Ecce tibi in foribus Podalirius atque Melampus,
Gens Epidauria, Phœbigenæ, gens (*b*) addita Parcis,
Cum tripode ostentans artem, numenque paterno.
Nimirum in soles hi vitam ducere feros
Dant tibi. continuò Tegeæi e caulibus horti,

(a) Μύουρος *a medicis motus sic dictus a muris cauda, quæ sensim usque ad apicem minuitur. υ ante vocalem in antepenultimis in his tantùm producitur :* μυελὸς, πύελος, πυελία, ὑελὸς, αἰσυήτης, μύουρος, μυοδόχος, ἐνυάλιος. *in cæteris omnibus corripitur, quantùm memini.*

(b) *Opposita, ut illud e Virg.*
Et Teucris addita Juno.

Et

Et frutice ignoto Neleïa pullulat ætas.
Nestora tu vives totum, a cornicibus alter.
Adsunt, fatalem quinto qui (a) Melle retundant
Forficis importuni aciem. His Hermetica nomen
Ara facit, Liquidique auri panacea, Latexque
Flammeus e mediæ concha cogendus Erythræ:
Virus echidnæ aliis, Magneticus humor, Aliptæ
Ora polituræ senii, rugamque secundam.
Fallant hæc si fortè fidem, demittitur astrum
E cœlo, radioque nomismata simplice fingens
Sideream in terris dat (b) Talismanica vitam.
Carminis O vis Pæonii! Quid? & æthera (c) certum
Carmen habet? Terræ quovis e germine Parcam
Herba domat, pretii quam luteus irriget imber.
Vilia mi placeant, donumque salutis inemptæ;
Inque diem, quæ mox aderit suprema, trientem
Pollincto liceat curtum, Cymbæque reservem.
Vos ego, cognatum genus, & quos Cynthius autor,
Occultas adytis e nobilioribus artes,
Communis Deus, edocuit, nec falsa (d) Coronis
Substituit, non incusem. Nos ut sinat esse
Mortales, vos æternat Medicina. Potentes
Agnosco, (e) diasque manus exosculor. at quas
Omnia posse velim nullus, quia posse videntur.

(a) *De nominibus medicamentorum similium Renat. Moreau ad scholam Salernit.* p. 14. *ubi adducit Artesium quendam gloriantem se illorum ope* 1025 *annos vixisse, atque id genus alia.*

(b) *De arte Talismanica videri poterit Gaffarel in suis Curiosis.*

(c) An habent hæc carmina certum
Imperiosa Deum? *hoc est, ad nutum sibi obsequentem. Lucanus.*

(d) *Alludītur ad Nympham, ex qua Apollo fertur genuisse Esculapium.*

(e) Θεῖαι χεῖρες. *sic appellati.*

Denique hæc incertitudo oritur a variis casibus.

Sit sanè, sic annuerint si Numina, Pæon
Omnipotens. veniant illi sub jura Podagræ;
Calculus, & Phthisis, & tota cum pyxide Febris;
Casibus at rerum a subitis, jactuque (*a*) canino
Cui cautum satis? E Samio nos nomine gentem
Ducimus. hospitio fragili Figulina recepit.
Fictilis (*b*) illa taberna? patet. succede tabernæ.
Vasa situ video quædam obsita, candida quædam,
Passa rotam impune, e viridique recentia limo:
Nec vitium sonat ista fidelia. Sunt, quibus ima
In cavea sedes: aliis, e divite massa
Quæ finxit peregrina manus, subsellia prima,
Orchestramque dedit formæ præstantia cultæ:
Nec mensis olim, nec Diis ingrata secundis.
Dic, quæso te, si forsan conjeceris, horum
Ecquod frangetur primum? Frangetur, opinor,
Casus, ais, quod primum aliquis colliserit, aut quod
Ad terram casus primum dejecerit. At nos,
Figlinæque premant nostræ quot limina casus,
Quis, cedo, quis numero comprenderit? æthere casus
A supero, a terra, mediis est casus ab undis.
Non est a senio timor? a levioribus annis
Esse potest. præceps nimis in sua damna juventus;
Fulmina vitaris? Phlegræi tegula teli
Præstat sæpe vicem. Non læserit ursa Libystis,
Non te Marsus aper? muscæ nocuere, suamque
Commodat & vermi patrio Mors sæpe pharetram.

Vita omnibus chara: Mors nulli non injucunda.

Chara tibi lux hæc meritò, votisque tenenda
Hæc vitæ statio est, Anima mea. Nempe ubi cœlo
Reddideris modicam hanc usuram lucis, inanes
Ingressura viam in ventos, ubi castra moveri
Jusserit extremo Prætoria tessera signo,

(a) *Canis, Venus, senio, alea prona, sinistra, & cæt. in aleis.*

(b) *Supponor ingredi cum lectore officinam aliquam vasorum fictilium.*

Quò

Quò tendes? nitidum cœli non ampliùs axem;
Non ſolis jubar aſpicies. linquendus avorum
Et focus, & quæ jam nullos habuiſſe feretur
Ara Deos. linques & quas tibi copia rerum
Fecit amicitias, & quæ tibi gaudia fecit
Rerum ſpe præcepta quies. oblivia Lethes
Sed neque ſola bibes: mox oblitura tuorum,
Mox obliviſcenda tuis. In viſcera Matris
Regreditur magnæ conſors tuus: inque parentis
Amplexu miſero abſentem te reſpicit unam
Abſens, & queritur non exaudiſſe vocatam,
Frigidus, & ſenſu, motuque, & lumine caſſus.
Culta quidem exangui ſtruitur domus: &, quia limo
E nitido veniens, & cenſum ſanguine longo
Multa genus cera, & fumoſa notabat imago,
Fortè ſuum tumulo decus additur, oſſaque ſignat
Inciſum titulis veniens e Perſide marmor.
O mendax lapis! hanc aliud non incolit aulam,
Quàm (vulgus mutum) Vermes, & Pulvis, & Umbra.
Se novat, aut reparat res quæque: ſuumque, ſuperſtes
Ipſa ſibi, eludit funus. Titania, lucis
Noctivagæ præſes, poſt ægra ſilentia Phœbe
Et redit, & rediens extinctos ſuſcitat ignes;
Interit, & vaſto ſepelitur in æquore flumen,
Pòſt iterum ut fluat; Autumnum populata comantem
Cedit hyems, cœlo redeunte: Favonius annum
Reſtituit ſibi, decuſſumque reponit honorem.
Tu, cùm decideris, Anima mea, nulla ruinas
Sarciet hora. tuos urget Mors integra manes.
Vita mihi chara eſt, mors injucunda. Sed hanc quis
Summoveat? ſeros illam quis mittat in annos?
Eſt Mens, eſt cœli conſiſtens vertice Numen,
Attingens rerum fines, impervia rerum
Principia æterno placitorum ex ordine ducens;
Fata cui, ſtellæque, volubile tempus, & annis
Nexa futurorum ſeries, ævique propago,
Et rerum in varias abiens Natura figuras,

Mors & Vita ſitæ in Dei poteſtate.

Causarumque altrix, effectorumque ministra,
Sub pedibus fluit. ille movet mea tempora solus;
Temperat annorum sortes, momentaque librat
Vitæ cuncta meæ. in lucem, cùm jusserat ille,
Aurasque æthereas veni: cùm jusserit ille,
Decedam, æthereasque auras, lucemque relinquam.
Verto (a) solum, muto cœlum, trans æquora curro.
Cùm volet ille potens rerum arbiter, immigrat ægra
Sardinia in Tybur sanum, in mediamque recedit
Sardiniam Tybur. Certo stant ordine fines:
Ad quos me vel producit vel corripit, ævi
(b) Regula non violanda mei, divina voluntas.
Calco viam, incertus, Vitæne an Mortis. eunti
Ignotum, variumque, & inextricabile trames
Monstrat iter. Tua non optem, Minoïa virgo,
Fila: tuam implorem, vitæ suprema potestas,
Incerto quæ cæca regat vestigia, dextram.

Pro vita Principis Votum.

Hunc saltem rebus Juvenem succurrere fessis
Ne prohibe. Satis e venis fluxisse memento,
Quo luimus pœnam: ex oculis, quo denique noxam
Eluimus, satis. Et veteris memor Anglia plagæ,
Et necdum siccata genas procumbit, & aræ
Poscit opem. Certè tellus e sanguine Regum
Nulla tot æthereis transmisit nomina fastis.
Quo peccet minùs, hunc proprium si supplice Voto
Vendicet, indigenam munus: si nomine juris
Prætexat causam, & meritorum robore Votum
Armet. Erit, patrios olim cùm regia cœli
Accipiet Reges inter secura. manebit
Grande moræ pretium. positum est in fœnore tempus.

Conjecturæ de Vita Principis a Deo intenta ex habitu corporis, & animi.

Haud equidem, quid penna velit, seu lingua volucrum,
Cum fatis seu quæ jactent commercia fibræ,
Interpres sim. Sidereis nec cœtibus ausim

(a) *Vertere solum non solius exilii causa dicimur.*
(b) *Ut libella explorat altitudines, norma angulos, sic regula longitudines. Jun. Nom.*

Inspecturam

Inſpecturam inferre aciem, quo Principis ortus
Ad primos radium Genius legarit ab aſtro.
Nota minùs nulli domus eſt Tithonia, (*a*) Vitæ
Illa domus: cœli facies, arcanaque regna,
Quàm mihi, nota minùs nulli. Speculentur Oloris
Candentem plumam, ſurgentis & aurea tecum
Ora Jovis, Cepheique humerum, & talaria Perſei,
Queis ſapere eſt altum ſapere. Imperioſior horæ
Natalis pars ſitne Aries an Capra, laborem?
Nec Pecudem, nec Avem, nec Sidera conſulo. Solum
Te Chaldæus ego, te ſedulus Augur, Haruſpex
Te ſolum, Rex, obſervem. præſagia ſolus,
Ominaque ipſe tui dederis. Tibi corpus in artus
Eximios finxit Deus, adjecitque palæſtræ,
Quem vel livor iniquus amet laudetque, nitorem,
Et ſpeciem imperio dignam. (*b*) Cultiſſima veſtis,
Sic animæ longævæ habeant, ut quærit haberi.
Et vires habiles, utendique addidit artem.
An favet alma valetudo? jam luminis oras
Ingreſſo & (*c*) Salve dixit Lucina, (*c*) Valeque.
Subriſere Deæ: &, quas moverat æmulus Humor,
Compoſitæ lites, &, cæſa non ſine (*d*) porca,
Pugnaces iræ manſura in fœdera miſſæ.
Addita, diſcordes animi quæ temperet æſtus,
Mira quies. ſua non ſolis eſt noxia labes
Corporibus: mala ſunt animo ſua, viſceribuſque
Ingenitæ peſtes. dolor hinc, hinc improba ſurgunt
Gaudia, ſollicitique metus, & dira cupido. (*e*)
Quæ ſuprà eſt animæ regio, tranquilla: quod infrà eſt,
(*domus.*

(a) *E 12. in oriente ſita Horoſcopus dicitur, Vitæ*

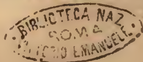
(b) *Corpus indumentum animæ.* Veſtis bona quærit haberi. *Ovid. Inde habitus.*

(c) *Mortuis dicebatur olim. Varro. Hic contrà.*

(d) *Noxia qualitas in humoribus, ſemen intemp. Alluditurque ad illud:* Cæſa jungebant fœdera porca.

(e) *Quàm noceant corpori hi animi morbi, Galenus.*

Quàm

Quàm studiis miscet variis ignobile vulgus!
Sic alto Sinai recubans in vertice Moses
Otia cum Superis agitat cum pace silentis
Colloquii; multa fervent dum Thyade castra
Interea, streperæque volutant murmura valles:
Cymbalaque, & choreæ, & sistris laudatus (a) Osiris.
Quo genitum cœlo te, quem tam rara lacessit
Tempestas, hausisse rear quo sidere vitam
Iudemnem? certè ventos excedere fertur,
Parnasso ille tamen nimiùm (b) vicinus, Olympus.
Non sum animi dubius, quin, quæ mortalibus ægris
Obveniunt, & te, Princeps, mortalia tangant.
Sed tibi mens rerum prudens, quæque ardua menti
Præsidet astrorum placitis sapientia major,
Pacis inæquales motus ad fræna vocare,
Teque tuum dedit esse. Virum, cùm finibus exul
Arcebare tuis, te sæpius advena talem
Ad nos Fama tulit. Famæ primordia serpunt
Obscurè, & surgunt modico de fomite fastus
Exiles. trepidam sensim se librat in alam,
Inque, metu primo, confines nititur auras,
Tenuis adhuc, mentisque anceps, atque inscia pennæ.
Pòst, ubi vis animis, humeroque protervia crevit,
Par (c) fratri soror, & jam dedignata (d) parentem
Filia, cæruleis caput ardua nubibus infert,
Alta, ingens, magnaque ferens se mole timorum
Volvit centum oculorum orbes, centum arrigit aures,
Et ventis avecta ferentibus, ocyor ipsa,
Quicquid ubique leve est prævertitur, omnia miscet,
Ingentem exiguis affingens rebus honorem.
Lingua loquax: produntque vel ipsa silentia linguam.
Virtutum illa tamen fines ingressa tuarum
Defecit, siluitque loquens. Compleverat aures

(a) *Sunt, qui vitulum aureum Osirim putent.*
(b) *Ac proinde fabulis obnoxius.*
(c) *Encelado sc. &c.* (d) *Terram.*

Prægrandi

Prægrandi latè sonitu prænuncia nostras;
Utque tuos agili reditus præceperat ala,
Sic annos animis præsumere jusserat aureos;
Dixerat ingenio pulchrum, qualesque Minervæ
Duxisses ipso quondam sub pollice mores.
Dixerat alloquio comem, tractabilis iræ,
Quàmque tui, tam rerum utinam, regnique potentem:
Adversis ut non minui, sic & neque lætis
Imperii rebus tumidum fore, quique timeri
Placatus posses, necnon iratus amari.
Dixerat extorrem patria nova regna potiri
In Regum dominantem animos, atque indolis aureæ
Hospitibus latè populis imponere morem.
Dixerat illa — Diem Famæ præsentia dicet.
At litem ipsa suam quoque fecerit. officit idem
Carolus absenti præsens sibi. Fama fatetur
Laudes detrivisse, sui non parca, minoris
Sed culpa linguæ. Queritur sic Phosphorus astri
Præcedens radio de candidiore sequentis.
Sisto. rubet læsus pudor? elicuere pudori
Sanguinem, ut indociles Regum ad præconia, Musæ.
De cœlo servas Augur? Præsentius æther
Non dedit auspicium, Patriæ quàm pectora fidæ,
Quemque tui Numen populis insevit amorem.
Inde meis comitata volant, & in astra feruntur,
Ad Superûm accubitura fores, tot candida vota,
Quæ Pylium referant ævum tibi. Nos pius ad quæ
Instinxit Deus, an votis obsurduit idem,
Dona sua avertens, & ventis irrita donans?
Fortè sui memorem Henrici, charæque Mariæ *
Vicini sonitus fati, dubiumque propinquus
Terruit Ucalegon. Tibi, Carole, vixit uterque:
Vixit uterque, (a) suos ut Frater viveret annos.
Unum ego jurè subesse putem, præque omnibus unum,
Quod timeam, ne, quæ servant regalia curæ
Limina

Alia conjectura ab amore populorum.

*Nequetimendum a Fato nuper nimis vicino.

A curis, quippe quæ longævitati inimicæ, poterit esse timor.

(a) *Id est, Henrici & Mariæ juxta reg. reciproc.*

Limina, purpureosque solent obsidere somnos;
Te quoque multa moventem animo, nobisque timentem
Sollicitent. Non est, animæ præcordia carpat
Quod magis, & surdo labefactet verbere vitam.
Appellem virus? forsan medicabile. verùm
Sublapsæ ad venas ubi persedere, ubi fibris
Altiùs implicuere luem, lentique veneni
Vipeream nervis animam infudere, retusus
Mox vitæ stupuit calor, aruit humor, & atro
Exesæ tabo, culpa serpente, medullæ.
Ut mihi sit secura quies, tibi cura quietem
Eripit: ereptum Regem sibi tetrica nobis
Elocat. Ad remos sic per juga libera fusus
Ut resides artus furetur nauta labori,
Ut sua vectori sint otia, somniferæque
Grata periclorum ducant oblivia noctes,
Ipse gubernaclo Rector suspensus inhæret,
Suspectans anceps pelagus, variumque tridentem.
Rectori noctem eripiunt hinc nubifer Hœdus
Exoriens, Hyadesque atræ, Arcturive cadentis
Impetus, hinc cautes, & semita cæca profundi,
Et fraudes brevium, & syrtes: ægrumque fatigant
Explorantem auras, Arctique arcana moventem.
Dormit prora: vigil proræ facit otia puppis.
Superest tamen modus illas temperandi.
Ergo tibi curâ, Princeps, ut pectora laxes,
Autor ego prudens fio, clavumque remittas,
Despondere fidem dextræ cui fœdera tanta?
Heu necdum mare, nec venti, nec sidera constant.
Sed neque tam jacet unda, quies languentis ut ipsa
Non tumeat, turbo exanimis non æquora tentet.
Ut solitam intendas curam? Nec pectus obarmat
Ferrea fibra, nec æs vincit præcordia triplex.
Continuò teneram compagem, & mollia solvet
Texta labor. Quid ago? Sine cura cura gerenda?
Cura tibi talis proponitur, haud secùs, ac si
Senio penderet cura & Venus omnis ab illa.
Parte alia Superûm in curis, & pectore totus

Sic

Sic habita, spem sic versent hi totius *(a)* orcæ;
Prona tuum quasi nulla penes foret alea jactum.
Cura sic dabitur tibi curam solvere. Mentes
Assistunt mundo aligeræ, queis tradita fertur
Ætheris, & terræ custodia: credita gentis
Humanæ cura, & cursus retinacula nostri.
Jura polo dant, & terris. data jura tuetur
Terra, gerit morem polus. obluctatur habenæ
Humanum genus, imperio intractabile, nodi
Impatiens. *(b)* ori indomito sua surduit auris.
Hoc opus, hic labor. æternum tamen æqua tenorem
Mens colit, integræque labat pars nulla quietis.
Audior? inde tuæ petitur tibi regula curæ.
Fræna tenent. placidis pax incubat aurea frænis.
O Superis vir dilectus, cui providus æther
Excubat, & vigiles pendent e nubibus ignes,
An sortis retro casus, veterisque libebit
Pauca remetiri mecum vestigia fati?
Posthuma tristitiæ saltem hæc permissa voluptas;
Ut meminisse juvet. Virgam vidisse fatemur,
Sed placidè vigilem. quot præcessere labores,
Quot casus obiti, totidem, quàm sit tua Cælo
Curæ vita futura, manet confessa tabellis,
Pignoribusque obstricta fides. Facunda Pronœæ
Lingua: sed auditor surdus. speciosa Pronœæ
Forma: sed inspector cæcus. Tibi sæpe videndam

Conjectura alia e præteritis argumentis circa Principem providentiæ divinæ.

(a) *Tubulus ille, quo aleatores utuntur. Pers. & Plin. & quem Martialis appellat* ebur.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
De alea prona, Venere, senione, &c. suprà. Licèt apud Martialem hìc senionis jactus *accipiatur pro damnoso, habetur tamen plerumque pro fortunato.*
Hìc autem per tubulum illum alluditur ad machinas Providentiarum nostrarum, quas Psal. vocat incertas.
(b) *Translatione ab equo, cui auris in ore. Horat.*

Se præbet, te sæpe docet Dea. cernis, & audis;
Quin age currum altæ mentis conscende: patentes
Naturæ campos decurre. Quis ignibus illis
Astrorum in noctem crines redimivit, & auro
In lucem compsit soles? Quis tempora mensus
Annua tam classes æstum digessit in æquas,
Et frigus? Refluis volvuntur ab æstibns undæ;
Aggere quis sepsit furias? Elementa perennes
Exacuunt iræ. quis tela refutat, & ipsa
Ad pacis partes accedere prælia cogit?
Tollitur in currum Fortunæ mundus, & errant
Regna. rotæ cursum quis temperat? Est Dea, Mentis
Quæ speculam æternæ stabilis tenet. illius omnis
Illius imperium sequitur Natura, sequetur
Imperium. Illa sibi semper Dea consona, Rerum
Naturæque sedens in vertice, currere motu
Ad certas quàm composito jubet omnia metas!
Natales præit illa dies quoque: seclaque ducens
Temporis arcanis e fontibus, evocat annos
Inde tuos, intenta suis & destinat astris.
Illa minas fati fregit, secuitque malorum
Obstantes cuneos. an seriùs? haud malè Diva
Neglexit, quem neglexit studiosa probandum.
Illa tuas speculata vias divortia calles
In certos compellebat, jurisque docebat
Fortunam non esse sui. Quot Sortis iniquæ
Fluctivagum per iter cæcos transmiseris æstus;
Si repetam, antè dies ruet, alipedemque remittet
Sera Medusæum solvens in pascua Vesper.
Prima spei quæ diluxit, quæ summa Britannæ;
Sæpe dies menti subit illa. Rebellibus, olim
Anglia quas (*a*) dederat, vincique dolentibus Umbris
Insessos video montes, tetraque corona
Infectam lucem. Videt in sua viscera ferri

Fit mentio brevis prælii Vigorniensis, quo spes omnis Regiorum penitùs concidit.

(*a*) *Temporibus olim Watte Tileri, & cæterorum veterum perduellium.*

Anglia

Anglia bellum uteri unius : ſuſpenſa nec horret
Armari pietas. Odiis concurritur æquis,
(Ferri par utrinque ſitis) non viribus. (*a*) Ipſe
Millibus in mediis Bellonæ Præſtes in armis
Horridus accendit Martem : furialiaque haurit
Succeſſu atque animis fervens præcordia faſtus,
Et rabies ſæva, imperiique infræna cupido.
Præcipitem in furias mentem, cæcamque futuri!
Hanc, eſto, (*b*) duplex inſignit adorea lucem.
At nigra, neſcio quæ, Pugilem circumvolat umbra;
Poſt aliquot, veniens quas demetet annus, ariſtas
Indignantem animam ſupremæ noctis ad umbras
(*c*) Hæc eadem ejectura dies, laurumque feroci
Decutiet capite, (*d*) & furias diſperget in Euros;
Interea propiùs patriæ per funera victor
Infert ſe campo, & formidine ſeptus equeſtri,
Sævo Marte tumens, & Martem ſævus anhelans;
Ad muros urget bellum. ſuccincta procellâ
Fulmineâ peditum agglomerat, quà proxima, nubes;
Apparet lethi facies teterrima. letho,
Diſcrimen fati parvum, prætenditur agger;
Heu, Cauſæ addicit litem Victoria fœdæ.
Æra tonant. Heu noſtratem quàm fulmina notum
Jamdudum per ſola Jovem! Gravis ingruit horror
Undique; crebreſcunt & confuſæ fremor urbis,
Fœmineuſque ululatus, & illætabile murmur
Cædentum utrinque ad portas, & utrinque cadentum;
O urbem antiquam, & celebrem : pietatis avitæ,
Et priſcæ præſtantem animæ! quæ copia fandi
Explicet, innutrita odiis quid militis ira

(a) *Olivarus Cromwellus Dux.*
(b) *Dumbarrenſis, & anno proximo Vigornienſis, eodem die, tertio ſeptembris.*
(c) *Poſt aliquot annos mortuus eodem die.*
(d) *Tempus memorabile fecit horribilis & inuſitatus turbo ventorum.*

Poſſit, & indulgens iræ ſine lege poteſtas?
Infelix una ante alias, Vigornia! Felix
O una ante alias! Uni tibi creditur ingens
Depoſitum. exortem ducent tua ſecula famam.
Occidis. invidiam caſus movet. una potiris
Multarum voto. gremio complexa recentem
E Scotia, &, quantùm licuit, ſolata fovebas.
Occidis. Inſtabat ſummo cùm ſpiritus ori,
Eluctantem animam, fugientemque ipſe legebat.
Spes reditus eſt. pelle metus: animæque vel ipſi
Invicti ſuperent animi. melioribus aſtris
Vita redux animam tibi reddet, & halitus alter.
Jamque, die labente, rotam feſtinus ad amnem
Heſperium Sol tendebat. Subit altera cura
Afflicti porta averſa ſubducere belli
Relliquias tenues. Et erat credenda ſequeſtro
Alea (ſic animo tibi ſederat) altera campo.
Scilicet audenti pulchra, & ſe digna gerenti
Suppetias mittit Virtus. & ſæpe reponit
Deciduam frondem capiti Victoria nudo.
Mox (*a*) aliter. Sic hinnitu cùm terruit auras
Flammifero inſultans Pyrois, & buccina quarta
Venturam cecinit roſeo de culmine lucem,
Ilicet hic propiùs ſpumis albeſcere fines,
Hoſtilemque diem properos efflare jugales
Proſpiciens ſpecula Pallantide Phoſphorus effert
Ex alto ſignum. vigili ſtatione cohortes
Sidereæ ſenſim cedunt. Ille arduus albo
Agmen claudit equo, campoque noviſſimus exit.
Phoſphorus excedit. ſubit Heſperus. alter, & idem.
Te quoque mox (*b*) habitu, Princeps, & nomine mutas,
Et cœli regione tui. Decedit Eoum

(a) *Nam fugæ conſilium viſum opportunius. Quod proximè ſequitur, inducitur ſolùm per modum ſimilitudinis.*

(b) *Id eſt, tu mutas habitum, &c. dictio Horatiana.*

In noctem ſidus. Quos inde cucurreris orbes,
Novimus. at fines habuit, quò curreret, error :
Devius ille tibi, non fatis. Inſcia campi
Cæcutit Fortuna. regit veſtigia Fatum.
Et fumum patrio ſimilem, glebamque, Lareſque
Terra pares omnis Sapienti præbet : ut Orbem,
Sic Patriam. At Regum exiliis natura laborat.
Quæ gregis eſt, eadem paſtori patria ſola eſt.
Excuſſum regno, nudum auxiliaribus armis
Ad cædem, inferias Umbris miſſura paternis,
Anglia te tua quærebat, fœcunda Luporum
Anglia. Pòſt enantem undis te Gallia læto
Excepit materna ſinu. Cognata ſubibas
Littora : ſed qualis, pelago poſt condita vota,
(a) Qui laceros de puppe Deos, miſeræque jacentem
In picta oſtendit ſe tempeſtate tabellæ.
Hanc Belgis oſtendebas quoque naufragus. illi
Fortunæ documentum ingens fovere : nec aſſis
Defuit. Et profugos habuiſſe Colonia Reges
Dicitur; & miſeris novit ſuccurrere. Vidit,
Et ſimul indoluit. Nec circumferre pudebat
Exangue imperium, tabulamque advolvere portis
Occidui ſolis. ſpes inde niteſcere viſa eſt ;
Fortunæ ſed per nebulas mens credula qualem
Aut videt, aut vidiſſe putat, nec certa, nec expes.
Interea reducem, Princeps, te vidimus ; at quà,
Incertum. Caſune venis duce ? Qui duce caſu
Utitur, offendet, caſu duce. Te Deus ipſe,
Ut ſcires, cui deberes tu ſolvere nomen,
In cenſu eſſe ſuo voluit. Quis tela ſequentum
Eluſit ? Deus. Hoſpitio quis ſtravit arenam
Ignotam ? Deus. In ſolium quis amabile pignus
Reſtituit ? Deus : ille tuus. Circumſpice, bello
Qui tanto fractum inſidiis ferroque petebant,
Vulnifici mirmillones ubi ſunt ? ubi ſunt, qui

Poſt cladem in Galliam ſe Princeps contulit, in Belgium, Coloniam, & demum in Hiſpaniam.

Incolumis redit.

Ubi ſunt, qui quærebant animam ejus ?

(a) *Juxta morem veterum naufragorum.*

Fervebant

Fervebant modò tanto æstu, nimbisque fremebant ?
Effugit visum levis umbra, simillima somno,
Et noctis ludum species imitata volucrem.
Quod reliquum, submissa juba est. Te, seque fruuntur,
(Supplicii novitas!) intabescuntque fruendo.
Et Cromwellus ipse imprimis inter cæteros? Et quoniam lustrare vacat, Cui lora, vicesque
Cui Fortuna suas, & campi regna remisit,
Ille potens armorum, idemque, tonantius ipso
Vel Jove numen, ubi est ? juvat ire, locique reductas
Vestigare oculo sedes. (*a*) Aquilonis ad arces
Crediderim affectasse viam, aereoque recessu
Altivolas inter posuisse cubilia nubes.
Jamque adeo seu Dædaleæ mihi vincula ceræ
Nectere, seu potiùs Cyrrhæa valle vagantem
Pegason, Æolios suetum transmittere campos,
Ad frænos accire placet. Quò provehor ? horret
Contemplari animus. (*b*) Libitinæ vindicis oram
Agnosco tristem, & Nemesis ferale trophæum.
Siste viator iter, mecumque addisce vereri
Justitiæ certum, & Sortis mutabile numen.
Quò cecidit ? dominam præceps audacia sellam
Huic nuper dedit. huic sellam cinxere curulem
Vis, & opes circùm, & crudæ formidinis ora ;
Non hominique datum per iter dedit ire libido.
Quò cecidit ? Ferit astra indemni vertice nemo.
An, quia desedit lori rudis, & minor hæres,
An, quia præcipiti radio sufflamina nulla,
An, quia diversos egit furor Automedontas,
An, quia perfidiam rota dedignata rebelles
Nunquam auditura est cæcæ ambitionis habenas,
Vindicias jam tum regno dicentibus astris,
Huc ruit ex alto miser ? Est sine nomine truncum
Corpus : erit, sic astra jubent, sine nomine nomen.

(a) *Allusum ad tempestatem ortam sub illius mortem.*
(b) *Tiburnum, ubi cadaver suspensum, & pòst, truncato capite, defossum sub patibulo.*

Huc

Huc demum revoluta, hìc irrequieta quievit
Vis animi : admirandarum molimina rerum,
Prætervecta diem, & vestigia solis, & anni,
Hìc sedere. animis operosa superbia summam
Hic posuit tantis ? (a) Ausis nova fabula magnis.
Fœdus ager, locus infamis. Sed furca (procaci
Parcendum verbo fuerat) vel sera latroni,
Expellas illam furca licet, usquè recurret.
Et vidi viventem. Oeta rediisse putabam
Alciden enixa novum Tirynthia secla.
Et vidi morientem. illæ, quo turbine fœtam
Efflarit, quantamque animam, docuere procellæ.
Occidit,& Manes ingens externat imago.
Fors & pendentem tulerat vidisse. videbam,
Penderent heu quàm vario mortalia filo.
Et vidi tandem, necnon vidisse sepultum
In votis fuit. invideas, Mausole,sepulto.
Pulchrum Heroi tuo struis, Anglia funus. Honori
Quæ struitur, quàm terra levis ! Lustrate favillam
Funerei juvenes in equis, & versa (b) cruentet
Hasta solum, & mœstùm lituus canat, Assyriosque
Cum lachrymis, gens atra, tuis bibat urna liquores.
Busto te divellat amor non alter ab illo.
Umbra silet. laudem insultare silentibus umbris
Non habet. Est saxi facilis jactura superbi,
Nomen ubi virtus exaggerat. Et sua Laudi
Squalenti caligo nitet. Quæ fragrat amomo
Fama suo, Syrio non indiget. Et tibi terra
Incubet haud onerosa, sacroque e pulvere surgant
Et calthæ, & violæ, per me licet. ossibus ægris
Incumbunt proprii, & convellunt funera Manes,
Cumque suo canis & serpens & simia gallo.
Hoc saltem, infelix, casum solabere tristem.
Te digito plebs præteriens dignabitur. Hìc est,

(a) Magnis tamen excidit ausis. *de Phaethonte.*
(b) *Intincta scil. sanguine victimarum regiarum.*

Et forsan diceris, Hic est. Dissederat ausis
Si non causa tuis, meritis nec debita Memphis,
Nec Pugili sua defuerat memor (a) Artemis. Ingens
Fama, dum res floruerant: ingentior armis.
Causam fama malam sequitur brevis. ardua nuper,
Nunc jacet; & tenuis superest vix sibilus auræ.
Occidis, & totus sepeliris. egere sepulchro
Teque, tuumque futura negent oblivia nomen.
Defossas umbras funebre superstrepet agmen,
In noctem exululans canis, incestæque volucres
(Pars animæ, Cromoelle, tuæ, nativaque pluma)
Corvus hians, milvusque rapax, & præfica bubo;
Perque recurrenti Nemesi sacra (b) tempora mittet
Inferias tibi Diva, parentabuntque sepultis
Manibus atratus Scinis, informisque Procrustes,
Teque tibi objicient. Sævum Babylone Leonem,
Funere qui mersit multo prædator Idumen,
Exultantem animis, fremituque immanè rudentem,
In caveam misere. Feram quoque cerno Britannam,
Cerno (c) jubam indigenam feralia sub juga missam,
Tiburno domitam fræno, in caveamque subactam.
Regum jura verenda time, fuge lora, viator,
Dextræ non permissa tuæ. sua certa nocentem,
Clauda modò ut sistant, flectant modò devia fata,
Certa manent tamen, & certo pede crimina pulsant.
Ne redeat, nullus timeam. Expugnasse Tonanti
Enceladum satis haud erat. imposuisse perusto
Terrigenæ Ætnæam fama est post fulmina molem.
Encelados non sola vetus tulit: edidit ætas
Nostra suum, Phlegreque arsit nova. Pelion Ossæ,
Pelio Olympum audax simul involvebat, Olympo
Se, fastusque suos. Disjectas cernimus arces,
Aereasque minas. Monstro Sicania venit,

(a) *Artemisia, quæ viro Mausoleum condidit.*
(b) Sessions. *conventuum juridicorum latronibus dies fatales.* (c) *Leo illi pro insignibus.*

Terra,

Terra, tuo: sua nec deerat (a) Trinacria nostro.
Quæ reduces meditantem iras premat, haud ego rupem
Imprecer, Ætna, tuam. Jacet, æternùmque jacebit.
Et quî, prô cœlum! prô numina sancta! resurget,
Quem scelerum tantorum urget chaos, atque mali vis,
Aggestæ strages morum, legumque ruinæ,
Avulsum Regi caput, & tria subruta regna;
Tanta per Europam bellorum funera, tantus
Restagnans cruor; incumbentis & orbis, & ævi
Quem venturi odia & diræ, Carolique prementis
Infra terrarum latebras, caveasque vel infra
Infernas cohibebit ineluctabile pondus?
Carole, ubi es? Vivis. solio sublimis ab alto
Das jura, imperiique redux premis aurea lora;
Cœlitum amor, nec cura minor. Persolvere grates;
Quas opis est nostræ, nostrum est. reddantur opimi
Castorum (b) vituli labiorum, victima pinguis,
Lustremurque Deo, & cordis Panchaia nostri
Tota coronatas templorum fumet ad aras.
Si vitæ moveant sortes, fusique reservent
Jus sibi si totum Superi, dos optima vitæ
Non aliunde petenda meæ. (c) Salomona, nepotem
Jesseum, regnorum illum mentisque potentem,
Et vitæ pariter modicos extendere fines
Aggressum, medicis esset quis in artibus usus,
Disseruisse ferunt: tum fœtus utile quicquid
Arborei sylvæ, posito de semine quicquid
Cultus ager, quicquid sobolis campestria ferrent
Injussæ, docuisse suis inolescere chartis.

Interea Princeps Providentiæ divinæ munere superstes.

Donum Vitæ expectandum à Deo.

(a) *Si quis respexerit ad patibuli Tiburni triangulam formam, leve id quidem: at non abnuerim.*

(b) *Allusione ad illud Osee 14. admitti poterit locutio hoc loco.*

(c) *Periisse ferunt libros Salomonis de usibus medicis, Deo nimirum sic statuente, ne toti penderemus ex illis.*

Quin & avara sui quicquid vitale cavernis
Occuleret tellus, in luminis extulit auras,
Argenti spumas, electri semen, & æris
Squamas, & rerum sulphur : rigidamque coegit
Usus in medicos Chalybum mansuescere gentem.
Pulchrum opus. interiit. dignum, cui ritè minores
Justa ferant Medici, & cineri solennia mittant.
Defuit e Libano cedrus sua, nec tulit ævum.
Interitus causa, ut perhibent, ea maxima, ne, si
Pæonis arguti prostans in limine nostras
Pelliceret spes, humanæ fiducia vitæ,
Divinis sensim desciscens transfuga signis,
Ad plantas omnis medicasque arreperet herbas.
Ergo vale Pæon, Amythaoniæque valete
Cum plantis herbæ. bellè, mihi, Phœbade sana,
Si Melopœus adest, non pharmacopœus Apollo.

Igitur vita Deo placens ad vitam longam via; & e contra, &c.

Vita Dei donum. Divino munere quisquis
Utitur, usuræque petit compendia longæ,
Det cœlo nomen : Superis pietate placere
Discat, cum Superis ineat commercia solis.
Si Superis placeat, vivet. Quà se via pandit
Lactea, virgineoque albet cum nomine trames,
Hàc (*b*) immortalem ad vitam fert semita. Vitam
Quæ ferat ad longam in terris, sit semita labis
Pura mihi, scelerisque expers, & lactea vita.
Jesseum memini Solymæo pectine Vatem,
Et Regem cecinisse ; (quid o pulcherrime Regum,
Quid canis o Vatum pulcherrime ? languida tentat
Fila meus, Musisque tuis assurgit Apollo.
Fare.) (*c*) *Quis est hominum, qui vitam diligit ?* inquit.
A Pravo diverte pedem : Rectum cole. Sic est.
Si dexter pergam, vivo : sin lævus aberrem,
Quis mea servantem arcuerit vestigia Mortem ?

(a) *Sic habetur ex Isidoro Clario.*
(b) Hàc iter est Superis ad magni tecta Tonantis.
Ovid. (c) *Psal.* 33.

(*a*) Fallor

(a) Fallor? adest. an bellatrix (b) Dea? Quæ mihi sensum
Exterret species inopina? ferocia pugnam
Illa, minæ bellum intentant: it tessera bello.
At fremitu, si Diis placitum, sata Marte virago,
Quò tanto? *Populos, inquit, domitura rebelles.*
Parturiunt aquilæ. trochilus nascetur. At æreæ
Frontis ubi crinitus apex, & cornua rubra?
Nec tergum lorica, nec ilia balteus, umbo
Nec latus armat. ubi nodis consertus Iberis
Squamisque in plumam thorax? Balearica nulla
Fulmina, nulla trabi sparsura phalarica pestem,
Malleolusve, onagerve, aut, qui munimina pulset,
Incursans aries, cornuve coniscet aheno?
Nidum dejectura minas intentat arundo.
Sed neque fronte sedet bellum. quàm Martius oris
Campus hebet! parci vultus, & lumen abactum,
Atque interfusa turpis fuligine pallor.
Malæ tabentes, & raro consita crine
Calva; riget cervix, frigent ad vulnera palmæ,
Succusso poples nervo labat. ossea crates,
Exanimes animi, vietum, & sine pectore corpus.
Ære puer necdum lotus, quem mortua terrent.
Illa nihil. dubio tandem cava lumina risu
Intorquet frendens, bellatoremque superba
Poscit (c) equum. paret jussis accitus agaso;
Circumstantque Ferum pavidi Morbusque, Famesque,
Quosque die genuit Casus Fortuna nefasto,
Et Dolus, & nati nutrix Discordia belli,
Demulcentque armos, & pectora plausa lacessunt.

(a) *Sensus sequentium usque ad finem hujus partis est, Mortem omnes consequi, atque eò citiùs, quò magis mortalium peccatis incitetur.*

(b) *Volunt aliqui Mortem non fœminam, secuti Pausaniam, qui, nisi fallor, Mortem sub pueri forma vestiit alba veste. Certè Noctis & Herebi filia est.*

(c) *De Mortis equo in Apocalypsi.*

Nec mora: quadrupedis tergum premit. avolat ille,
Et vix suspenso summam pede signat arenam.
Tela sonant. humeros pulsat corytus eburnos.
Hic sonipes, hic est: belli fiducia tota,
Robur Achilleum, & suprema superbia, fati
Delicium. si quem assequitur, devota pharetræ
Victima lethalem occumbet tinctura sagittam.
Missile, quod non extimuit cornicula sola.
Et quis Thessalici Juvenis præsepia nescit?
Cui non dictus Echionio formosus Arion
Pulvere, seu quorum Musæ meminere Pelasgæ,
Thraces equi, æthereoque agiles e semine currus?
Mortis equo nostræ prô quàm nihil instar in isto!
Nam nec jaspis erat, nec erat quod manderet aurum,
Nec juba compta vibrabatur, (a) philyrasve gerebant
Serta, nec in niveum demissa monilia pectus.
Ipse nec illuctans presso pugnare lupato,
Nec patulis ignem subvolvere naribus, orbesve
Ex aliis alios, seu molles carpere gyros,
Insultans. Non luxuries animosa tororum,
Non cervix, non spadices, nec terga, nec armi
Nobilitant pecus. Exangui frigentis in ore
Pallor, qualis inest frondi, quam frigus adussit
Primæ hyemis; macie tergum declive, resistens
Ad tactum, atque alvi referens jejunia pellis:
Liventes oculorum orbes stupor horridus urgens,
Obstipum caput, auris iners demissa, peresæ
Nares, obsessamque premens faux arida linguam.
Est in equo quàm multus Eques! Si pulvere curret
Eleo tamen, Alpheæve ad flumina Pisæ,
Vicit; Olympiacæ veniant ad tempora tænæ,
Cumque sua mistus palmis oleaster oliva.
Et cujus, cedo, tanta unquam fiducia linquens
A tergo limen, Geniorum exceptaque plausu
Corripuit vitæ campum, pedibus licèt idem

(a) *In quibus scripto notatæ victoriæ equestres.*

Nubivolas

Nubivolas aquilæ audacis, cautæve columbæ
Subtiles alas, volucremve aptaverit Eurum,
Quem non ille, columbam, aquilamque, Eurumque vo-
Antevolans, cursu præverterit, & sibi palmam (lucrem
Promeritus victricem, & famæ nomen equestri ?
Accedit Mortis (*a*) stimulus ? quàm protinus igneam
Increpito plantam vis ocyor urget ab armo !
Nescia nubis erat, noctique obnoxia nulli
Lux homini quæ prima data est. Testaceus illi
Sanguis ; at impressus signis melioribus æther.
Mors stadiorum aberat quot millibus ? infinitis.
Peccat homo. stimulo illo amens instinctus adacto
Continuò effervet Sonipes, & tanta repentè
Se dans in spatia intrepido pede conficit æquor
Immensum, totumque homini se spumeus afflat.
Fortè modò ex me quæsieris, quot suspicer annos
Esse mihi supèr. Ætatem si consulo, nutum
Sideris obliqui, tum si quos obvia nuper
Occinuit presso decies mihi gutture cornix,
Bis quini sunto. ille meo stet terminus ævo.
Bissenum venit, adjecta trieteride, lustrum :
(*b*) Enneas hebdomadam texens septena novenam.
At pecco. vetitam decerpsit ab arbore frugem,

(a) *Stimulus autem mortis peccatum,* 1 *Cor.* 15.

(b) *Mortalium anni plerunque subducuntur per septenaria. & septimus quisque annus immutare censetur statum corporis. Inter numeros tamen, tres præcipuè considerantur*, septies septem, novies novem, & septies novem ; *qui numerus postremus habetur Climactera grandis, conficiens annum sexagesimum tertium ex Novem septenniis, seu hebdomadis annorum, vel Septem novenniis, seu enneadibus. ac proinde consistens ex utroque numero fatali comprehendit fatalem characterem utriusque. At quantum habeant ista momenti ad terrorem, æstimet quisque, ut volet.*

Et

Et necdum repreſſa, manus. Si, criminis unò
Unius impacto ſtimulo, tam fervidus arſit
Cornipedi effræno dolor, infinita patentem
In ſpatia ut puncto campum tranſmiſerit uno;
Quid me, qui toties incuſſa cuſpide fodi
Immeritum latus, & toties a cuſpide vulnus
Cruduit, affrictique recanduit ulceris æſtus,
Quid me fiet? Equus planta feſtinus & acer
Quàm bis quinque repentè meos trajecerit annos! (a)

(a) *Facit porrò, ut in ſpem uberiorem Voti mei veniam, Principis ſingularis indoles: & quem reſervari auguror ad hæc tempora, ut, quemadmodum pronunciabat ſolertiſſimus Batavus anno, nimirum* MDCLX, *quo Princeps ex Hollandia in Angliam ſolveret,*

Sicut
per DeVM regnat CaroLVs;
Sic
per CaroLVM regnet DeVs.

PARS II.

Argumentum fortuitum ex occaſionibus datis in itinere, quod ſe ait Poeta ſuſcepiſſe ad nemus Boſcobellanum, Principis hoſpitium primum poſt cladem acceptam in fatali illo, & ſuprà memorato prælio Vigornienſi. Et ſic primò adumbratur in perſona Poetæ ſe remittentis in itinere, quantùm referat promptum eſſe in obediendo excitationibus divinis. Pòſt infertur mentio de duplici Vita extrema non incommoda ad Vitæ mediæ inſtitutionem. Tum de materia lætitiæ, quæ ſuppeditat e præſente temporum facie. ita tamen, ut Juſtitiæ divinæ (cujus exempla afferuntur nota, tempori quidem omni apta ſatis, at ejuſmodi, quæ minus offenſionis habitura videbantur) memoria abjicienda non ſit. Tum ut occaſio ſe obtulit, quò ſignificetur, quid Deo debeatur, proponuntur

aliqua; ex quibus Lector eruat notas non obscuras tutelæ divinæ circa Principis Vitam, quales nonnullæ afferebantur etiam in prima parte. Scopum harum inductionum conjicere poterit Lector hujuscemodi esse. Ponebatur Conclusio versus finem primæ partis, Vitam Deo placentem, sive bonam, esse viam ad Vitam longam, & e contrà. *Itaque Considerationes dictæ, quæ ad materiam, quæ tractatur, ex occasionum interventu tempestivè & spontè accedunt, inducuntur ut Media quædam conducibilia ad conclusionem propositam. Poterant considerationes illæ nudè poni sic.* Sed ad Conclusionem allatam circa vitam Deo placentem Media sunt illa modò dicta. *At commodiùs censuit Auctor proponendas illas sub involucris occasionum fortuitarum. Et ratio hujus studiosè profectò affectati rei sic exhibendæ modi, a multis hactenus haud satis percepti, prompta jam satis est. Neque verò novum est a Scriptoribus subinde, quod intendunt, sic inumbrari. Si neque satisfecerint hæc nonnulli, occinendum fortè Persianum illud*

Nec clam? nec cum scrobe? nusquam?
Hìc tamen infodiam, *&c.*

Concluditur hæc Pars cum repetitione Voti.

ET jam vela quidem legere, atque advertere forsan
Debueram terris proram. In communia peccem
Commoda, si teneat, Princeps, tua tempora sermo
Longior. Et nimiam plectunt fastidia linguam.
Me sed Musa silere, operique imponere finem
Antè vetat, quàm curriculo interiore retexam,
Institui quod nuper, iter. fors omina firmet
(*a*) Boscobel, & notis veniens e finibus augur.
Maius erat modò, sed præceps; dabat altera finem
Mox oritura dies. & jam Junonis ad astrum

Mentio itineris, quod Poeta se ait suscepisse ad nemus Boscobellanum anno 1663.

(a) *Nemus Boscobellanum, sic dictum, quò Princeps se recepit post fatale illud prælium Vigorniense.*

Lapsus

Lapsus Amyclæos Dominæ narrabat amores. (a)
Lætus iter, quà Staffordo (b) Salopia campo
Accubat, & geminæ incipiunt commercia terræ,
Lætus iter carpebam equidem, sed fessa soporam
Suadebant æstus medii per membra quietem.
Hospitio excepit quæ proxima fronduit umbra
Gramineo somnos. Lethæi tempora rores
Utraque perfudere, oculosque hausere natantes.
Herboso postquam thalamo laxaverat artus
Prima quies, ut fortè toro resupinus in illo
Sternebar, prono jam sol devexus Olympo;
Interlucebat raras quà pervius æthræ.
Per frondes aditus, radio monitore jacentem
Impulit, obliquoque oculos exterruit ictu.
Evigilo. evigilasse piget. quemque humida necdum
Emovere sinu segni præcordia somnum,
In vultus redit extemplo. tum pectore prono
Obverto dorsum monitis solaribus. at sol
Cœptum tendit equis iter, increpitatque morantem.
Interea securum animi, pensique diurni
Immemorem tenet alta quies. fugit, ignea lora
Temonemque premens, cum sole volatile tempus.
Ut thalamo indultum satis, exaturataque sensim
Liquit membra Sopor, cornuque aufugit inani,
Verso artus utrinque: oculisque amota recessit
Inconsulta quies, excussaque pectore nox est.
Attollo tum demum oculos. nox tetrior orbem
Incubat; alta tenent cum nocte silentia terras.
Visu anceps inopino hæsi, incautoque recentem

(a) *Et hic repetendum, quod de hac Inductione sui remittentis in itinere, de scopo item & causa cæterarum Inductionum sequentium usque ad finem circiter hujus Partis Auctor meminit in præmisso Argumento. Non conveniebat, inquam, rem aliter tractari, quàm per istiusmodi Inductionum simulationes.*

(b) *Hinc non longè Nemus modò dictum.*

E somno

E somno gelida formidine perculit horror:
Nec nisi parte sui micuit jam Cynthia luce
Rarescente minor: mundi inferioris imago
Plena tamen; nec erat verno nitor ullus ab astro.
Involvit noctem nox altera. nubibus atris
Densantur tenebræ, & terris subducitur æther.
Fit sonitus ventis surgentibus. incita flabris
Horrescunt nemora: insequitur cum turbine torquens
Nimbus aquosam hyemem, terrarumque ardua plan-
Præcipitant e cœlo imbres, e montibus amnes. (gunt.
Atque hìc Occipitis calvi memor improba somni
Alterius sensi dispendia, seraque Frontis
Neglectæ documenta. Bonum quàm pendet ab uno
Crine meum! Cœlo purgatior emicat axis
Interea; fugiunt nubes, &, nocte reclusa,
Apparet lux astrorum, excubiæque decoræ.
Hic lentus circumspexi, jam mente recepta, (a)
Convexos orbes, scenamque patentis Olympi,
Et fixos certis alios in sedibus, oræ
Per juga palantes alios septemplicis ignes;
Ignibus & dixi prô quantùm dividor illis!
Lætitiæ illa tamen tantùm proscenia nostræ.
Summa spei tota, & mentis cumulata voluptas
Interiore sedet tractu. pars illa, locorum
Dissidio vasto, penitus subducta recedit.
Et dixi, quis amica pedi talaria lento,
Quis pennas humero nectat, queis nubila supra,
Supra ignis lunæque domos impervia terris
Lumina tranem illa, empyrias & præpes ad arces
Sistar, inaccessas ubi cœli filia gazas
Assidet, indigetesque beat Macaritis alumnos?
Sola moras omnes superat, mortalibus aptat
Hanc humeris alam, hæc pedibus talaria Virtus.

Objicitur facies cœli stellantis: eaque occasione excitatur animus ad cœli viam sectandam.

(a) *Hìc item meminerit Lector, quæ dicebantur in Argumento circa media ibi commemorata. Idem quoque, cum ad materiam de Vita infernali pervenerit.*

Deserimus patriamque, laremque, torumque jugalem;
Et longè submotum alio sub sidere litus,
Auspice avaritia, petimus; quique extimus olim
Limes erat, (Nemus Hesperidum, & Diis invida rura;
Æsoniæque viæ trabis, Hyrcanæque procellæ)
Nunc in vicino est, signatque repagula limen.
Nempe suburbanus Calpe labor, Herculeæque
Sunt in carceribus metæ. Quà circulus annum
Dividit, & mundo litem discernit utrique, (Urnam
Quà Zephyrus Phrygiam atque Eurus pluit alter in
Imbribus alternis, Pagasæum quà Notus ignem
Respicit, exclusam oceano quà nubibus Ursam
Edonis Boreas, & turbine pascit aquoso,
(Europæ carcer sordet) trans ultima rerum
Claustra, per ignotos æstus, per inhospita brumæ
Frigora, quanqnam albæ cautes, & rauca reclamant
Æquora, vento omni votorum pandimus alas.
Interea cœli nec iter, nec munera norunt
Indecores animæ. cœli prænobile semen
In glebam subigit vilem vesana cupido.
Sed nec gleba fami satis est peregrina: nec aurea;
Æstuet ut toto fluctu, seu gemmea Tethys
Expletura sitim. qui continet omnia mundus
Grandior, est parvo minor; impatiensque sui mens
Semper anhelat, & ardet inexaturata quod ultrà est.
Nasci ergo ad majora putem. Meditare, capaci,
O homo, quod menti faciat satis: exue terram,
Degeneresque aude mecum dediscere curas.
Væ misero, cujus Serpens in postera serpit
Fata vetus. terram ille comest, & pectore toto
Incumbit terræ. trahitur pars infima cujus
E terra, florem generis qui ducis Olympo,
Tu niti ad cœlum potiùs, patriosque tueri
Disce lares, dignumque tui te finge. Beatorum
O domus alta, nec ampla minùs! suprema quietis
Regia, votorumque quies suprema! Tonantis
Aula: sed illa minarum expers, & fulmina suprà.

Extremas habitat media hæc, incertaque Vitas *Vita cœleſtis.*
Vita duas inter. Cœleſtem ſuſpice. Nullus
Illic eſt a falce timor. Lunæ atria circum
Quæ volat, haud illò penetrat fatalis arundo.
Nulla plagam perflant illam ſuſpiria, nullâ
Gaudia mœroris lachrymâ reſperſa, malorum
Felle madent nullo ambroſiæ convivia menſæ.
Corpora quinetiam multo ſplendoris amictu *Dotes corporum beatorum.*
Lux circùm induere, & radiis diſtinguere candor
Dicitur: Invectamque polo vis ignea terram
Circumferre volatu agili. Non frigora lædunt,
Sithoniuſve rigor, nec aquæ, nec Sirius ardor,
Nec Diomedeo metus eſt a vulnere. Corpus
Trajicit illæſum vis corporis enthea, lapſu
Inſinuans ſeſe innocuo. non robur aheni
Obicis intercludit iter, non invia rupes.
Non, ſi centeno voces in carmina centum *Sedes ipſa.*
Ore ſonent, centum totidem cum vocibus æquent
Ora locum. Non, ſi vel dextera Coa tabellæ
Tentet opus, niſi pertenui ſubleverit umbra.
Et quoniam inter opes, queis noſtra ſuperbit egeſtas,
Nil auro eſt gemmaque prius, (a) tranſcribimus aſtris
Hermum continuò, & cœlo donamus Hydaſpem:
Cudimus ex auro ſtellas, conſternimus auro
Immortale ſolum, turres & tecta pyropo,
Beryllo extruimus muros, & jaſpide portas.
Sed neque gemma tuas, melior Natura, nec aurum
Nobilitat, Fortunæ inopis ludibria, ſedes.
Nec lingua ſequimur, nec mente, recondita ſenſum
Quæ fugiunt. loquimur, quæ nobis obvia. norunt
Non aliud jumenta, ſuæ quàm fercula ſylvæ,
Lactucam labris ſimilem. Percurrere poſſum,
Quæ tango, videoque, datæ non cætera pennæ.

(a) *Nòn quòd Hermus, ſeu Hydaſpes ſint inter ſidera relati, ſed quòd omnia ibi faciamus aurea, & gemmea, ſeu quid ſimile.*

Quale opus, æterno secum quod mensus ab ævo,
Confessusque Deum struxit Deus, artis, opumque,
Et largi monumentum animi per secla futurum!
Beatitudo Essentialis. At torrens ille, O Superi, si nosse licebit,
Torrens ille voluptatis, qui (*a*) flumine tanto
E solio Regis lætas exundat in oras,
Quem cœlum sitit omne, quis est? nam plurima famæ
Ad terras e longinquo percrebuit aura.
Dicitur & Manes eadem delata sub imos
Spem guttæ saltem assimilis fecisse, flagrantem
Imbueret vel sic liquido quæ frigore linguam.
Torrens; æternus currit tamen. ille perennes
Decursu æterno Vitæ fons sufficit undas.
Et sitit, & satur est, quisquis bibit; est satur idem,
Et sitit. offendunt saturum fastidia nulla,
Nullus habet sitientem angor. Mens undique voto
Plena: cupitura æternùm, & fruitura cupito.
Has recubat propter lymphas pulcherrima Virgo,
Os habitumque décora, cui nec candida Luna,
Nec facis Eoæ certet Titanius ardor,
Dives opum: dicta indigenis ab origine *Vita Cœlestis*. Comites juxtà sincera Voluptas,
Læves exporrecta sinus, innubiaque ora,
Et Pax, & secura Quies. Æonia circùm
Amplectens ambit Divas Dea. Circulus illi
Verticem obit radiantem ingens, & vitta nitoris
Siderei radiis per crinem flexilis aureis.
Hinc Mentes perhibent, seu quas alit ætheris aura
Simplicior, seu concretam natura biformis
Quas in materiam miscet, quibus hospita terra est,
Haustus quamque suæ primos arcessere vitæ;
Huc, cœlo demum pignus repetente, referri
Natalem ad fontem, & luci succedere primæ,

(a) *Torrens, & flumen? Attamen Æneid. 2. legitur* rapidus montano flumine torrens. *& Iliad. 5.* ποταμῷ χειμάῤῥῳ.

Ni pennam scelus, & sordes affusa retardet.
(a) Illa Dei fixa in vultu, atque immobilis hæret.
Illustrat penitus Nympham lux intima vultu
Divino absistens. luci respondet imago,
Ipsum quæ referat Numen, (b) vitalis imago.
Et Phœbum videt Iris, & Irida Phœbus. at illam
Incingunt atræ nubes, & protinus imbris
Solvitur in rores. Et nobis sæpius idem,
Qui Superis ardet feliciùs, hic quoque, rerum
Hac vel in illuvie positis, usuque palustri,
Objicitur Deus, & vitam propiore sereno
Mortalem attingit cœli nitor. hinc nova lucis
Fulgor & ardores in mentem gaudia vibrant.
Sed quoniam in nebula sumus, & premit undique men-
Peccati vapor, in fletum, pluviique doloris (tem
Illico abimus in humores. at crimina vitam
Nube premunt nulla cœlestem. terra recessit:
Cum terra vapor & nubes, cum nubibus imbres.
Divinos, artis modicæ quæ copia cuique est,
In mentis tabula vultus depingimus: at (c) quæ
Per sensus, &, fuco aciem fallente, colores
Peniculum ducit luteos. ubi molis opacæ
Mortalem lux cœlestis dimoverit umbram,
Qualis ea est, oris species germana tuenti
Redditur. ulla nec emanat Deitatis imago
Interpres media, objectæque vicaria formæ.
Inde venit Menti suppar accita Voluntas:
Quodque bonum Menti alluxit complexa Voluntas
Hæret in amplexu, gremioque infusa cupito
Illa abit in Numen, penetrabile Numen in illam.
Immenso a nobis spatio, &, si longius usquam est,
Longiùs immenso distat Deus. intercedunt
Rerum quippe creabilium, & quas divite posset

(a) *Nimirum Vita cœlestis, de qua modò.*
(b) *Est enim ipsa vitalis actus.*
(c) *Refertur ad artem.*

E causarum

E causarum efferre sinu, speciesque, gradusque
Innumeri. Tot naturæ discrimina, rerum
Tot classes, intervalli divortia tanta
Transgreditur, nosque astringit sibi. vincla ministrat
Visio, mox Amor, hinc soboles utriusque Voluptas.
Sublucent rebus, fateor, vestigia quædam
Numinis immisti reliquis, umbræque renident
Sublustres; sæpe in mentem simul emicat ardor,
Stricturæque breves, fugiens apprendere Numen
Conjectrix quo mens radio queat. At modò plena
Perfusam luce interior cum numine toto
Ipse subit Mentem Deus. O bona gaudia! Pacis
O Pacis torrens ille! O æterna voluptas!
O *cæli cælorum!* habitant hic vota: nec ultrà est,
Votorum quò Mens ingens pomœria tendat.
O curvum terræ quid agis pecus? Indus arenam
Obtulit. astra valete. hoc mens in pulvere sudat.
Vita infernalis. Hinc agesis (Oriens Umbris commercia nondum
Nostra negat) detorque oculos, oppostaque cœlo
Ad loca tende gradus, Anima mea. respice. Dispar,
Inquis, iter. sed facturum compendia cœlo.
At non te Phlegethon aliquis, fletuve noveno
Terreat interfusa palus, crinita colubris
Tisiphone, murusve triplex, Ixioniæve,
Circumagit quas fama, rotæ. Te terreat ignis
Fax alia, & fletus alii; Sua vipera sævit
Mens sibi; Decretorum adamantinus undique portas
Æternorum emunit obex; Agit orbe perenni
Usquè volubilem & usquè rotam invariabilis Æon.
Tenebris, & miseriis cincta. At quæ squalenti barathro nox incubat horrida?
Eumenidum genitrix: at nostræ filia Terræ.
Natus (*a*) egon', hoc ut cœli spirabile lumen,
Ut currum ardentem Solis, Titaniaque ora
Aspicerem? Sol o mihi dulcis, amabile cœlum!
Lux o lætitiæ genitrix, & filia Patris

(a) *Sic opinabatur Anaxogoras Clazomenius.*

Fœcundi

Fœcundi primogenita! ut te dicitur unam
Nosse parens, & tu risu agnovisse parentem!
Lucis at hic cœlique expers locus. ardet. at ignis
Nescio quæ lucem (*a*) vox intercidit. Avernum
Exurunt tenebræ, & noctis sata frigore flamma.
Noctis in hoc tetræ chaos, has formidinis atræ,
Quas meruit, cœlum quondam lucemque perosa,
Vita nocens abit in caveas. hac illa Seripho
Conditur: & (*b*) *dulces* frustra *reminiscitur Argos*.
Ipsa sui, rerum omnium inops, deserta; dolores,
Jure suo tantùm sævæ cessere tenebræ,
Contempletur ut ægra suos. Torquata catenis
Nympha sedet scelerum in solio, Regina Nocentûm,
Ipsa nocens, ultrixque sui. Latus ambit inermis
(Dirutus ære animisque) Furor, feralis Egestas,
Et Pavor, & malas Rabies lacerata cruentas,
Culpæ turpe satellitium. Caput Anguis oberrat,
Causa mali princeps, relegensque exordia (caudam
Insertans ori extremam) fit tortile fronti
Vinclum continui luctus, & tænia tristis,
Perpetuoque mali series circumflua gyro.
Tota sibi patet in pœnas obnoxia; parti
Lex & priva venit nulli. Plantisne facessunt
Angorem nostris podagræ? intestina quierunt.
Calculus exurit renes, seu glarea mordax?
At non indoluit caput. Hic infesta querelis
Omnia. tota patens in verbera, (*c*) totaque dorsum est.
Mortis agit vitam; vivit, moriturque, perennem
Æternùm vivens mortem. Cùm pondus ab ævo
Venerit, immensum in melius bona singula crescunt,
Immensum in peius crescunt mala. Magnus, at idem
Se minor, expirare solet dolor: immodicusque,

Pœna sensus: generalis, & æterna.

(a) Vox intercidentis flammam ignis. *Psalm.* 28. *& sic interpretatur Basilius.*
(b) *Delicias veteres. Dictum quasi proverbiale e Virg.*
(c) Pones eos dorsum. *Psal.* 20. *& sic interpretes.*

Et

Et brevis. Et valde nemo doluisse, diuque
Sufficit. Intexunt Manes utrumque dolori,
Et Valde, atque Diu. Rerum implacabilis omnium
Extinctor, rerum, atque sui communis Erinnys,
Tormentum extremum, Nemesisque triarius ultor,
Ipse nec extinguit, nec verò extinguitur, ipsis
Vim semper ducturus, opesque ex ignibus ignis.
(*a*) An saliunt Erebum flammæ? mirabile dictu est.
Quos uret, pœnis saliet vitalibus ardor.
Diri scilicet ille rogi sal igneus, urens
Ipse, dat usto animos, ut ab æstu fortis, ab æstu
Uratur semper. Cordi suspiria donet
Quæ Metanœa, imbremque oculis? O lacryma, tantis
Quæ restinguat anhelantes fornacibus ignes!
Pœna damni. At modò quo sis mota gradu, cumuloque bonorum
Quo spoliata, vide: semper fletura videndo,
Infelix anima. factum bene. qui videt, idem
Ritè flet & visus oculus fletusque minister.
Et superas videt illa domos, & læta Quietis
Limina. Sed vastum miseram chaos alligat. atro
Ah plùs quàm novies Styx interfunditur alveo.
Et videt illa Beatorum per Olympia templa
Consessus, quique e terra venere coloni,
Quique polo genus aligeri duxere Quirites.
Amplexus mille alternos videt, oscula mille.
At solos hæc attingunt commercia, Vitæ
Quos retulit Liber in cives. Liber aureus. at cui
Nec venit e Cretæ norma, tabulisve Lacænis,
Nec certè ex ævo cedri, seu pumice nomen.
Expolit illum æternus amor, præscitaque virtus.
Sæpe meas illud fama pervenit ad aures,
Et pretium, & nomen fecit cui Gloria, Lumen.
Nascitur; at Lucinæ oriens nil debet Eoæ;

(*a*) Omnis igne salietur. *Marc. 6. Et sic pariter nonnulli interpretes, a salis natura tribuentis incorruptionem.*

Nec

Nec ſimiles; utero quæ cætera lumina fudit;
Prima, parens lucis, partus enixa dies eſt.
Ingenitæ lucis candor: qui tempora primùm
Aligeri Ducis, & cœli tentoria cinxit;
Solis inoccidui radius: quo panditur ipſum
Numinis in penetrale aditus, quo, quicquid amœnum,
Quicquid dulce Deus, fruimur. Sed nubila regna,
Quaſque palus fundo noctes exhalat Averna,
Huic interclufere viam. Cocytia monſtra,
Et fuligineos vultus, & verberis ictum
Horreo, vorticibuſque atrum torrentibus amnem:
Nexus horreo nodoſos, dentemque chelydri
Viroſum, anguineos tortus, & ſiquid acerbum,
In pœnaſque ferax aliud. Sed damna quis horror
Illa ſatis? gemitus inde, horriſonique ululatus,
Et fletus diri, & rabidus per Tartara ſtridor.
O, lethi conſanguineus ſiquis Sopor Orci
(Ut memorant) tetras fauces, aut atria ſervat
Excubitor, medicato irroret lumina ramo,
Spargens blanda venena, papavereamque quietem;
Ut me ſopitus lateam, ſeu tantula Damnis
Vel connivendi fiat mora. Siqua ſilentum
Prænatat excubias volvens oblivia Lethe,
In curas fluat illa meas, qua triſte remittant
Imperium, & fallat requies furtiva dolorem
Pauliſper, me ſurripiens mihi. Sed neque Somnus
Luminibus, menti nec commodat otia Lethe.
Involitant uſquè in mentem, noctemque fatigant
Uſquè, diemque feræ ſpecies: nec damna facultas
Ulla, recurſantemque oculis avertere peſtem.
Hinc habitans ille inſomni ſub pectore Vermis,
Subditus ad fibras altè, & præcordia Vermis,
Et jecur immortale, renaſcenteſque medullas
Depaſcens morſu æterno. Suſpiria ſera,
Queſtuſque in ventos abeunt. Quæ janua ſolem
Antè recepit utrumque, Suburranoque vel ipſum
Admiſit puteal cum fornice, janua clauſa eſt;

Ferreus haud exorando ſtat robore cardo.
Conclamata jacet ſpes: (a) (Ilicet.) una malorum
Dulce levamentum. ſeu fructum porrigit illa,
Seu finem. metas hæret dolor omnis ad illas.
Fructus ubi eſt? ſteriles exercent Tartara pœnæ.
Finis ubi eſt? redit æterno labor orbe, recurſu
Pœnarum aſſiduo refluentium. ubique dolorum
Congeries immenſa, malique informis imago
Æterni. Alipedes abſolvite, & axibus alas
Nil profecturas appendite ſegnibus Horæ.
Temporis ad metas venit fuga. conſtitit æther.
Ætheris immoti rota ſiſtitur. at rota pœnæ
Volvitur illa meæ, æternoque volubilis ævo.

In eodem adhuc ſitu perſiſtens Poeta vacat cogitationibus lætioribus, atque ad ſtatum Angliæ præſentem magis accommodatis, ſub ortum Auroræ.

(b) Et jam ſideribus dubiis Nox ſenſit Eoæ (c)
Lora Deæ, ſurgenſque polo jubar. illa rubentes
Memnonio luxu crines, & plena roſarum
Extulit ora. ſalutantum gens læta volucrum,
Excutiens alacri pennarum verbere noctem,
Imbuit ad cantum nidos, gratata ſoporo
Infuſam ruri Auroram, rebuſque colorem.
Glaucus aquis errat tremulis nitor: aura pruina
Tithoni placidè friget, nebulæque ſubactæ
Decumbunt arvis, & raro vellere canent.
Quàm facies diſpar illi, cui turbida nuper
Induerat nox terrorem: cùm nubibus axem
Abſtulerat, terramque involverat imbribus Auſter!
Hìc, mens ut jam liberior, laxataque ſenſim
Lætitiæ ſpatia, & fibris illapſa dies eſt,

(a) *Solennis vox, qua miſſus populus in exequiis.*

(b) *Idcirco ſiſtitur in hac deſcriptione Auroræ, quippe quæ infert faciem rerum diverſam a nocte præterita; cum alluſione ad ſtatum Angliæ præſentem, diverſum longè a præterito, cùm omnia tumultibus miſcerentur.*

(c) *Et hìc referat oculos Lector ad hujus partis Argumenti monita.*

In

In mentem pariter ſubiit confinia rerum
Tempora conferre, & varios componere fati,
Fortunæque habitus. Terris exorta Britannis
(*a*) Aſtrorum redeunte choro, certaque diei
Spe dilucefcente tui, quàm candida lux eſt!
Conſedit fragor, Æoliæque ferocia noſtræ.
Longa, procelloſa fatorum in nocte, ſevero
Turbine fortunæ, tulimus diſcrimina: quorum,
Pubeſcente malis ævo, pars maxima, Princeps,
Semper eras. Gens quæ luctus non conſcia noſtri?
Quæ freta? quæ noſtris cautes non oſſibus albent?
Fortunis, patria ejecti —— Quid nota revolvo?
Sors melior quantò viſa eſt, quibus altera ceſſit
Pars rerum! charos Manes nec facta poteſtas
Ulciſci, nec verò ſequi. (*b*) Num Belgica lunas,
Num ſoles alios habuit? nox annua nobis,
Annua viſa dies. & huic nec bruma, nec illi
Solſtitium interiore dedit procedere gyro.
Diluvio ex illo miſeros urgebat egeſtas
Quanta, liquet. longè nec reſpexiſſe neceſſe eſt.
In citimo veterum ſpecies. in cannabe Baucis
Splendet adhuc, inſignia adhuc fert nota Philemon.
Dives eras. unum hoc deerat tibi, noſſe beatæ,
Anglia, Paupertatis opes. aſſueta novorum
Gymnoſophiſtarum monitis, ſcuticæque magiſtræ
Literulis modò tincta, Rotæ quàm ſtrenua noras
Ludum faſtidire: minas quàm temnere Cauri,
Cymodoceſque ſupercilium, breve littus & algam!
Remigio radens tenui! quàm riſerat æris
Et curæ vacuus tumidum Scyrona viator!
His, Princeps auguſte, malis adolevimus, inter

(a) *Procerum exulum, quorum multi proximè ante Principis reditum revertebantur in Angliam.*

(b) *Cùm ſcilicet in Belgio exulaſſent Regii: quibus tempora videbantur ſolito longiora ob expectationem, ut ſit, dilatam rerum meliorum.*

Has tecum mœsti lachrymas exegimus ævum,
Teste vel Invidia, miseri satis. Una fovebat
Spes languentem animum, & causam pascebat egenam;
(*a*) Spes ægro panacea, inopi sors ampla peculi,
Captivo sua libertas, victoria victo:
Sola sciens assentandi sine crimine, (solam
Hanc præter quis enim misero assentetur?) honesti
Progenies, præsentis inops, opulenta futuri.
Hac fretus noctem exegi, mediisque tenebris
Respexi lucem: hac fultus librata per undas
Non intermisso diduxi brachia nisu.
Et dixi quàm sæpe! Nitescite sidera. Dixi.
Et tandem nituere. Nitesce, nitesce, meus Sol,
Astrorum face, candidior Titane meus Sol.
Exorere, & dispelle hyemes, noctemque resolve.
Exoreris. pulsæque hyemes, resolutaque nox est,
Salve tot quæsita quies & reddita votis:
Aurea pax. redeunt priscis e fontibus anni;
Lactis eunt, ibant toties qui sanguinis amnes.
Lætitiis terra incedit. vox lenta. vel ipsæ
Subsultant tetricæ rupes. Accurrite Gentes,
Et quas finitimo vicinior alluit æstu
Nereus, & quas subducit longinquior orbis;
Tuque prior toties propiùs miserata gementem, &
Sæpe dolore dolens nostro, commercia cœli
Quam paria, ingeniumque soli, veterisque querelæ
Oblitum gemino manans e sanguine fœdus
Germano sociat nexu, gratare sorori
Gallia; Sequanides properent ad litora Nymphæ,
Aspiciantque *Deus quæ nobis otia fecit.*
At tu, cui nostris toties e fletibus urnam
Intumuisse ferunt, occurre, sororibus undis
Lætitiam enarra, Thamisis: fluat Inda per artus
Carbasus, atque Hermo rorans inserpat arundo;

(a) *Similem ferè in modum Coulæus de spe. ad cujus carmen Anglicanum hìc placuit emodulari.*

Cornuaque attollens glauca (a) bicoloria fronte,
Britonidum, pulcher Thamisis, moderator aquarum,
Magnificùm freme per ripas, & labere fluctu
Arduus, Oceanoque patri tua gaudia misce;
Quàque pedem fers undisonum, oceanitides unà
Plaudentem lustrent choreæ: vestigia lambant
Et Zephyri comes, & Etesiæ, & albus Japyx,
Exultans. procul Æoliæ pars altera cedat
Nimbosa cum pube, nec affremere ausit eunti.
Lætus agat tandem, & meliore superbus avena
Pastor oves: niveo generosas vellere, quali
Pellexit Lunam cœlo deus Arcas ab alto,
Pascat oves. Pulsa tandem rubigine lucem
Induat attritus vomer, docilisque juvencus
Ad munus Cereale volentibus imperet arvis.
Naviget: incidat tortos mihi Navita funes.
Segnes increpuere moras Peruanaque rura,
Et mitratus Arabs, & cinctu defluus Afer,
Et diversus utroque Getes: Minyisque feruntur
Mirari, solito vacuos & Iasone portus.
Hac fortasse tenus licuit confidere ponto
Parciùs. ast agnam belli modò fluctibus icit
Candida pax; pepigere fidem modò Tethys, & Arctos
Mitior, accinctique sedent in litore venti.
Paruit, & velis immisit nauta rudentes.
Ecce fugit, spumasque salis ruit incita pinus:
Cornua, carbaseique sinus, & suppara summa
Festivùm crepuere. (b) pedem bonus alter & alter
Incidit an Pollux in utrumque? carina sequaces
Antevolat ventos, &, subsidentibus undis,
Extremam fluctu in primo præsumit arenam.
Mox redit: & ripis comes adnatat India nostris.
Vosque adeo, quos Parnassi per amœna vireta
Ducit amor, genus Aonium, quibus imbuit ora

(a) *Est enim mixtus fluvius ex Thama & Isi.*
(b) *Dictio nautica de prospera navigatione.*

Castior

Caſtior Hippocrene, & largiùs ungula manat :
Præque aliis vos, Muſarum quibus altiùs arces
(a) Vertice conſurgunt gemino, quibus affluit undæ
Dives Iſis, doctoque affunditur æquore Cama :
Laurigeram tempus, comites, exporgere frontem ;
Ora probent lymphæ : deſueta refingite plectra
Ad numeros veteres, reducemque Amphiona rupes,
Orpheaque ſylvæ mirentur, Ariona pontus.
Rupibus, & ſylvis, & ponto ſurdior auris
Veſtra pellicienda fide eſt. et fortè rebelles
Anglia didiſcet faſtus, animoſque remittet.
Auſpiciis ſi fata meis decurrere vitam
Annuerent, &, qui reliqui, componere ſoles
Sponte mea, vacuum curis ante omnia Divæ,
Luſtratumque undis, arcanaque ſacra ferentem,
Acciperent gremio Parnaſſides. O ubi, Vatum
Excubiæ, bifido veteres in culmine ſomni ?
Phœbus ubi ? O quis me reſonabilis ad juga Pindi,
Ad latices Libethræos, ad Theſpia Tempe
Siſtat, ubi foтos lauri vocalibus vmbris
Permeſſi rorans guttis ſopor irriget artus ?
Siſte. quis incautum tulit impetus ? an Dea menti
Incidit improviſa ? nec hoſpita ſylva ſopori
Illa meo, nec verò illi mea concolor ætas.
Et ſolitam, ſenſi dudum, mihi barbitos auram
Iſta negat, ſolitamque negat Latonius aurem.
Vos, quibus articulus teres eſt, ad carmina quorum
Adrepunt lauri faciles, quibus integer ævi
Argutis micat in venis Heliconius humor,
Quos Deus ille, Deæque ſolent audire vocatæ,
Vos citharæ decet, ingeniique intendere nervos :
Vos animæ Aoniæ fœtus educite. Pæan,
Theſpiæ io Pæan referant ad ſidera valles.
Candida currite ſecla. ſacer præſagia Myſtes

(a) *Pernaſſi noſtri vertices duo Oxonium , & Cantabrigia, Oxonii fluvius Iſis, Cama Cantabrigiæ.*

E Clivo

E Clivo cecinit. vocem festiva remittit
Pieris, assensuque antri cortina sonoro.
Hæc ubi jam laris umbrosi sub tegmine verno (a)
Mente volutassem, (vigil, an sopitus? utrique
An mage contiguus, neuter? fugientibus astris
(b) Certior esse quies, & (c) cornea sistere luci
Morphea sincerum solet. Atqui excedere noctem
Illa mihi visa est, & somno major imago.)
Rem præter solitum miram aut vidisse putavi,
Aut certè vidi. Vicino prævia soli
Jam propior lux albebat; trânscurrere cœlum
Cardine nimbus ab Eoo, & Tithonide porta
Visus. eum maculis variabant (d) cærula fuscis
Vellera, suffuso ferrugo rubebat ab ostro.
Explicat inde sinus latebrosa volumina, & amplo
Orchestræ in faciem laxatur fornice nubes.
Apparent lances geminæ, sua pondera lances
Ambiguo librant examine: discolor æquat
Sed juga momentum. Sequitur, comitata catervâ
Virgineâ, forma ante alias pulcherrima Virgo.
Illi multus in ore rigor; nec læsa venustas:
Cui blandituros oculis miscebat amores
Ipse rigor. Sed nec leviter diffundere vento
Exleges dederat crines. a vertice nodum

Tamen oportet, Justitiæ divinæ non immemores simus.

(a) *Hìc pariter occurrit repetendum, quod monebatur in præmisso Argumento.*

(b) *Peripatetici enim, atque Academici magis probant somnia, quæ sub lucis ortum accidunt.*

(c) *Hoc est, ad verum magis accedens. & alluditur ad portas somniorum: quarum altera cornea, altera eburnea. per hanc falsa somnia exeunt, vera per illam. Rationem pete a Macrobio l. 1. in Som. Scip. c. 3. de cornea tunica oculorum, & dentium septo eburneo. quia quæ videntur, certiora sunt, quàm quæ audiuntur ore prolata.* (d) *Accipitur hìc pro colore vergente ad obscurum: ut sæpe.*

In teretem morsu tenui collegit iaspis.
Liberior cyclas, & modicè porrecta. refusos
Aura sinus, croceosque hinc inde lacessit acanthos.

Adducuntur ejusdem exempla nota.

(*a*) *Casus Angelorum.*

(*b*) Illic & veteres, & feras Numinis iras,
Et seriem irarum multam, pugnataque bella
Ultoris cœli, casusque ex ordine pingens
Dædala distinxit varios acus. Æthere summo,
Empyrias cœli regio quà surgit ad arces,
In diversam aciem mistas utrinque phalanges
Cernere erat. connixæ illæ, pennisque coruscæ
Adversis Martem invadunt, & prælia miscent.
Ecce autem ruit inversis pars altera signis,
Turbinem agens agmen tenebrosum, & vertice prono
Volvitur ad terras. Nimbo non densior unquam
Tempestas, tortusve solum diverberat imber.
Tetra cohors; Dux horribili teterrimus agmen
Ore præit: sulco ruptum ceu nubis hiulcæ
Aeris in campos vibratur ab æthere fulgur.
Limitem agit flammis: & sulphure robora fumant.

Ejectio hominis e Paradiso.

Non procul hinc hortum gaza splendescere verna
Fecerat, Armenii veris, Floræque Penates
Æternæ. croceo subtemen germine pubet:
Vernat opus, Floraque omni distincta Minerva.
Vestis erat. Certant oculi. sententia fertur.
Hortus erat. Viridem spatiis induxerat umbram,
Et vario lautum cultu frondentibus umbris
Pendentem Autumnum. Phrygius non talia dona
Vidit ager, nec Phæacæ pomaria Sylvæ.

(a) *Poterant alia exempla afferri. sed hæc afferre placuit ob rationem positam in Argumento.*

Si cui longior videatur hæc descriptio, sciat modum esse inductionis poeticæ per exempla.

(b) *Elegantiæ fuit veterum vestibus figuras, & historias intexere. Notum ex Athen. l. 12. de chlamyde Demetrii, & Sidon. & ex Apoll. in Epithalamio Polemii de palla Jovis, &c.*

Hæc

Hæc inter scatebris surgens illimibus unda,
Decurrensque nemus per textile, proflua sensim
In fluvium tumet. haud alio juvenilia mallet
Fata redordiri Cephisia fabula rivo.
Fecerat & variis implexum tortibus Anguem
Arboris eximiæ per lævia brachia volvi,
Virginea insignem facie, illecebraque juventæ
Pellacem, radiis squamam incendentibus auream,
Versicolorem anguem. non illi sibila colla,
Non avidi rictus, oculi nec sanguine sævo
Suffecti. arrectum pectus, cristamque, jubamque
Mille colorum obiere doli, per nubila qualis
Incedit luci adverso Thaumantias arcu.
Fœmina siste. latet colubri (fuge dona ferentem)
In dono coluber. Ramos pars cætera longo
Agmine ponè legit: rutilatque in cortice virus.
Quæ tamen illa minacem armant incendia dextram?
Ite, (*a*) pares Superis, nova numina. fortè pigebat
Nosse bonum. deitatis adest pars altera vestræ.
Fœda fames, diræ ingluvies uxoria mensæ!
Decoxit se, meque Nepos. (*b*) e sentibus aspris
Eruitur panis meus, & convivia sudant.
Spina, cave mulier, teneras secet obvia plantas.
Spinea, Virgo, tua est, & spinea semita nostra est.
Viventum dicenda parens, nova Nupta. sed ornat
Vitalem Nympham Mors pronuba. Terra parentum
Pacta manet natos. Pomum hoc dotale marito est.
Parte alia cano spumans in stamine marmor, *Diluvium.*
(Æquor erat, vacuum sed limite litoris æquor)
Et phocas turpes, & physeteras anhelos,
Et quæ monstra seni glauco creat humida mater,
Addiderat. Montes hinc atque hinc gurgite summo,
Nubilus Apenninus, & Ossa nivalis, & Othrys,
Jamque humilis, nimbos nuper raucumque tonitru

(a) *Eritis sicut Dii, scientes bonum & malum.*
(b) *Spinas, & tribulos &c. In sudore, &c.*

Despectans, fessisque astris datus hospes Olympus,
Vix medii eminuere. Feræ de rupibus actæ,
Hinc Pangæus arator, inhospitus inde Lycaon,
Ursaque jam siccas non irrisura sorores,
Et vulgus ruris varium vestigia miscent
Cum populo maris. Et nantes in gurgite raros
Fecerat imbelles ad sidera tendere palmas;
Sidera: sed medii prohibent commercia nimbi
Ulteriora: latetque hærens in stamine clamor.
Interea totum non secius actus in æquor
Nubibus abruptis ruit implacabilis æther.
Undas emolitur hyems; cœlique ruinas
Devolvi in pontum aspiceres, refluumque vicissim
In cœlum aggeribus tumidis ascendere pontum.
Hæc inter texti arborei surgebat imago
Terga premens salis indomiti. nec tonsa, nec alæ
Velorum apparent ullæ: nec nubila servat,
Nec clavum Palinurus. aquarum in montibus arbor
Acta ferebatur, nec, quò ferretur, habebat.
Ultrices undæ! (a) in vestro primordia rerum
Concrevere, tener vestro sub lumina mundus
Prodiit ex utero. generis spes ultima nostri,
Quæ supèr, & mundus tenui natat in trabe totus.
Causa mali Dea. sed natalibus interit illa
Arreptæque facis pœnas expendit in undis.
Emersura. leve est & mobile Cypria numen.
Mortua? fœmineum genus est; & mortua fallet.

Conflagratio Pentapolitana

Hæc oculos ego cùm tacitus per singula ferrem,
Non procul inde novos objecit tela timores.
Infames an sola domat fax altera tedas?
Nempe venit nimbis ruptus flagrantibus imber
Tetrior; accenso fervent in vellere flammæ,
Immissusque ostro dirùm rubet aureus ardor.

(a) Oceanumque patrem rerum. *Virg. 4. Georg. ex opinione Thaletis, & veterum Philosophorum, qui omnia ex aquis generari asserebant.*

Sulphurens

Sulphureus sævit vapor, ignivomæque procellæ
Turbo vorax. urbes, tabulata per alta volutis
Vorticibus flammarum, acies Vulcania regnat
Per medias ; populant tedæ ſylvaſque, lacuſque :
Fumat humus, denſæ candent in nube favillæ.
Corripuere viam trepidi per opaca locorum
Obverſi in ſaltum, quà ſe ſubducere campi
Incipiunt, tumulique leves attollere callem,
Vir, conjux, natæ geminæ. Quò lumina, Virgo ?
Fœdifragas oculorum acies ad mœnia flectis
Sulphure digna, ſacroſque lares. Riget illa ; ſalemque
Artifice argento mentita reſiſtit imago.
His auro, ſpirant aliis in marmore vultus.
Sola ſalem Lothis meruit ? non Lothida ſolam
Commendant famæ vultus in terga retorti.
Undique multiplici textam formidine telam *Serpentes igniti, &c.*
Cernebam. Ignitis ardent ſerpentibus iræ ;
Infigunt morſus, animamque & virus inhalant
Lethiferum. Denſa plaudit ſub nube coturnix :
At condit Mors atra dapes, & funere menſam
Inceſtat. Labe immani deſidit, & ipſos
Immiſſo Manes exterrens æthere tellus
Hinc ſcelus haurit in abruptum. Pendentibus illinc
Objectu vaſto ſaxis, aſperrima rupes
Tollitur in cœlum. ruit extimulata ſiti plebs,
Circumfuſa. flet uda ſilex, & verbere cæſa
Liquitur in fontem. At grandævi funeris umbris *Aaron.*
Redduntur ſuprema. jacet frondoſa pheretro
(Triſtes exuviæ, & fidei monumenta caducæ)
Virga, coronales apices, & ianthina byſſus,
Mala, bis & ſeno totidem cum nomine gemmæ,
Et ſacro fluitans non ampliùs infula collo.
Te quoque, magne Pater, votorum in margine cerno *Moſes.*
Supremo poſitum. Phaſgæ de vertice terram
Deſpicis expectatam olim, fugientiaque arva,
Et longo, per iter cæcum & loca ſenta, petitos
Circuitu annorum fines. Ephraimque, Manaſſemque

Obtutu legis, & spatiosam Nepthalis oram,
Quàque patet latè Judas projectus in Austrum,
Extremique sinus pelagi. Ditissima terra.
Par opibus formæ species. Sic ora ferebat,
Sic oculos, sic purpureo vernabat amictu
Longo ducta gynæcei Natura recessu
Eoi in thalamos *(a)* horti. Lætissima salve,
Lacte fluens, manans & mellis nectare tellus,
Sed moritur. tellus alio lustranda sub axe est;
Et sacer hospitio sedem parat exulis umbræ
Thariadæ sinus. An Mosi tam saxea rupes?
Digna, fides quam, siqua potens magis, in mare tollat,
Flent ferrugineæ valles, epicedia miscent
Atrati montes. it funebris ore sacerdos
Incompto, pronamque manus fastidit acerram.
Hìc situs est tumulo inscribi jussere Camœnæ.
(b) Incertum sedes at fugerat invia vatem.
Nationes variæ. Inde ubi deflexissem, agitata lacinia gentes
Obiecit spectanti habitu, vultuque, modoque
Diversas; Garamantas, & ultima Bactra, dieque
Noctescentem Indum nimio, Phariumque Canopum,
Quasque secat Ganges, & quas Pactolus arenas,
(c) Arsacium solem, atque Othomannæ cornua Lunæ,
Omnibus his minitans æther, & cuspide telum
Imminet adversa; dextramque e nube tuebar
Implicitam capulo, qualem, cùm flammea cœli
Porta tonat, flagratque Diespiter, acer Apelles
Armatam nimbis ostendit, & igne rubentem.
Ignescebat apex frameæ, surgebat in undas
Ardor, & extremus rorabat sanguine mucro.
Anglia Tuque Nurus tu Nerines formosa, perenni
Et maris, & curarum æstu perfusa tuarum,

(a) *Paradisi scilicet.*
(b) Et non cognovit homo sepulchrum ejus usque in præsentem diem. *Deuter.* 34.
(c) *Persas; quorum numen Sol,*

Extremam

Extremam infelix implebas Anglia telam;
Infelix? nam quæ felicior? orbita fines,
Usquam siqua fuit, lustrat Saturnia nostros.
Attamen ille quis ora (a) Deæ, comitumque severus
Insedit terror? necdum exaturata resedit
Ira? reæ num quid superest de sanguine venæ?
At quas non terras nuper, non æquora tinxit?
Anglia, tange aras. & adhuc ambire minantem
Obsequio poteris. da thura; crementur odores.
Votivo poteris celare piacula nimbo,
(b) Illa nihil. Clauso coeunt aulæa theatro.
Avertentem atri nimbi, Boreæque curules
Avexere. (c) Fragor, tristisque secuta tubarum
A tergo vox, & gemitus, & clamor, & iræ;
Tum squalor gravis, & pheretrorum funebris ordo:
Hausturisque urbes fatalis ab ignibus ardor.
Sol oritur, lucem terris, & me mihi reddens.
Fallor? an hi nubis ludi? num talia fingunt
(Haud equidem reor) aereæ spectacula scenæ?
Excutior tandem, & suspensus numine multo
Rura (d) procul circumspicio subjecta, situsque
Villarum dulces. hæ prono in margine pendent
Clivorum, has querulæ per valles ambitus undæ,
Et depressa tenent: fugiunt in opaca, sinusque
Sylvosos aliæ; fumusque in culmine vernat.
(e) Ruris alumna, meis olim gens hospita Musis.
An par hospitio merces? Nec rostra, nec aulam,
Nomina seu prætexta, nec alta theatra, nec urbem
Aspicio; sed nec turbas ego, seu quod in urbe
Urbis inest. Pars naturæ sincera, prioris

Circumspicit Poeta ex eodem loco rura subjecta.

(a) *Justitiæ.* (b) *Justitia.*
(c) *Indicia bellorum, pestis, & incendiorum, quæ consequebantur.*
(d) *In vicino, pro oculis, ut accipitur nonnunquam.*
(e) *Horum de Rure occasio sumpta potissimum ex eo, quòd Princeps se contulerit eò in fuga.*

Ævi

Ævi flos illibatus. bona si modò nostis,
Quæ vestræ recubant humili sub fronde myricæ,
Gens o fortunata nimis. Si limite Parcæ
Signarunt tenui vitam: non æde lacunar
Sidonium in laxa splendet, nec rupe recisas
Mygdonia testudo premit speciosa columnas,
Palla nec Indorum filis illusa refulsit:
At cultus morum, & censu casa simplice dives,
Virtutis domus antiquæ tibicine fulta,
Pax indelibata, proculque nocentibus armis
Pacis opes, & damnosæ mens inscia culpæ,
Et responsuræ culpis mens inscia curæ,
Non desunt. Si non mensis accumbit eburnis
Lauta fames, gemmave sitis bibit: at neque terret
Seta dapem. Ambitio sæva, Insidiæque per oras
Auratæ lancis serpunt, similesque (*a*) parenti
In vino libat genialis concha tumultus.
In vili tutum. Modici nec rixa salini
Nec livor condit cœnas. Quàm læta diurno
Empta labore quies, cui somnia temperet albo
Vespertina teges! portæ cùm limen ad aureæ
(*b*) Apparet timor, armatus licèt, at timor, & nox
Ægra, soporque vigil. Ruri sed nec sua deerat
Regia; nec forsan minùs aurea: Thyrsidis aulam
Cùm Tituli intrarunt nulli, nec sorduit auro
Læsus honos. Erat, & Dryades meminere superbæ,
Tempus erat, cùm sylvestris mutaret aratro
Consul ebur: cùm, quæ tauris juga dempserat, hosti
Indueret, terræ dominis dans jura, colonus,
Farra ferens, & regna metens. Se fictilis aureum
Jupiter e Sylva peperit. Rus montibus Urbem
Et mundo imposuit. Nobis ingloria sordet
Sylva? tuum tamen est, Sylvane, quòd Anglia regnat.
Surgo, & vicinas pavidus, quà semita monstrat
Proxima, suspensusque animo, divertor ad ædes.

Surgit, & amici hospitio excipitur.

(a) *Mari.* (b) *Apparitoris munus exercet.*

Hic

Hic, ubi pulsa fames epulo breviore, sitimque
(Nam neque vitea erant, nec erant Cerealia. casus
Sic tulit.) infusis Acheloia pocula citris
Restinxere, gravem fingens ad mollia frontem,
Quisquis es, Hospes ait, felix ades, & Jove dextro.
Splendida erat nobis,& erit quæ splendida semper,
Vertentes annos (*a*) Carolo quæ læta reclusit,
Altera lux. meliore meas signanda lapillo,
(Interdum, inque loco fluimus ; curisque nec ipsi
Stultitiam miscere brevem vetuerè Catones)
Et nectar Genio fundens, & debita dona,
Alterno pessum illa dedit certamine cellas.
Hic oculis hominem mensus propioribus, At te
Nosse aliàs, inquam, videor : nec fortè tua me
Mente dies aboleverit. Improbus ille, meoque
In *v*ultu fixus : Naris quia forsan obesæ,
Hæreo ; mox, Occurris, ait. vestigia retro
Pristina, servatos si ritè remetior annos,
Scotus ego, tu Gallus eras. an te fugis ? & jam
Bis centenam egit rota Cynthia, ter denamque
Sub terras hyemem, Aurelæ sub mœnibus altis
Ex quo bellacis Nymphæ nos signa secuti
Contulimus duce sub Calabro zonamque, manumque,
Conque tubernales Ligerino in cespite somnos.
Panthoides ; inquam. Sed ludicra mitte. licebit,
Communes spatiis brevioribus insequar annos.
Oxonio prô quantus abis ! Grus advena, credo,
Excidit. At cujus pluma candescere Corvum ?
Substitit; irrubuitque. alludere plura paranti
Cætera surripiens in collum invasit: &, Idem
Tune mihi ipsus, an ipsus, ait ? sex addita lustris
Altera jam ex illo messis. Rhamnusia ludum
Ex illo varium lusit. sed, amice, tot inter
Cyclopum scopulos quo naufragus assere salves ?
Hic reliquas multo sermone fefellimus horas.

(*a*) *Erat enim natalis Principis dies Maii* 29.

Instaurat

Instaurat mensam vesper, mensamque secutus
Excepit sopor, excepit sua pluma soporem.
Postera ubi radios in somnum Cynthia lampas
Injecit primos, e molli membra cubili
Corripio, velox & roscida prata reviso.
Nec matutinus minùs hospes; Et ecce sereno
Aspirant, ait, Eois e finibus auræ.
Lustremus campos libet, Auroraque fruamur?
Pergimus, alternoque viam sermone levamus.
Inde, solum ut tumuit tumulis acclive, supinum
Cœpimus obniti in callem. pede fervidus urget
Ascensum comes. insto viam. conferre sed æqua
Lite gradum prohibet non æqui poplitis ætas.
Defessi tandem considimus. editus amplum
In valles dat despectum locus. undique Juni
Apparent ineuntis opes, & puberis anni,
Umbriferi saltus, arvisque natantibus Euri
Impulsu turbata Ceres, viridesque procellæ.
Quin age, (sermoni cœpto comes instat) & istam, (a)
Complexu procul arboreo quæ secubat, ædem
Respice, virgineo notam candore, patrumque
Relligione sacram. teneris dat candida vestis
Virginibus, necnon (b) sedi per secula nomen
Concolor. Excidio infelix Vigornia postquam
Subsedit, (neque enim tantæ cum flore juventæ
Belli hujus licuit Carolo componere laurum)
Res acta, & cessum fato est. Plaga lucida cœli;
Vertitur interea, e gremioque parentis opacæ
Surgens opportuna diem, quæque impia fecit
Damna dies, Nox involvit, rebusque colorem
Abstulit aspectu fœdis. quà proxima cursum
Spes dedit, huc ducente fugam regione viarum

Narrantur ab hospite nonnulla, quæ digressum e Vigorniensi prælio excepere, occasione capta a locis sub aspectu positis.

(a) *Hìc demum Lector in hac narratione, quæ continuatur usque ad finem circiter pag. 77. meminerit, quæ adnotabantur in Argumento.*

(b) *White Ladies: sive Dominæ candidæ.*

Tenditur

Tenditur. hospitii niveum non disparis offert
Hæc omen statio. In peditem, & sine nomine plebem,
At nodum pugnæ ingentem, violentia campi.
Tota, & flagrantis belli incubuere ruinæ.
Seu cæsi, seu capti omnes. sors ultima cæsis,
At potior cecidit. Patriam, compendia ducunt
Quà propiora, fuga repetunt Calydonides alæ.
Irrita res. patriæ paucis permissa potestas.
Egregiæ nimirum animæ, & melioribus ortæ
Sideris Arctoi radiis. quàm, siqua priori
Insedit famæ, labes eluta, novumque
Claruit ad proavis dignum nova semita nomen!
Vestro sancta fides est sanguine; sanguine sancta
Integri vigeant in relligione minores.
Cardine in hoc rerum tanto, quò tenderet, anceps
Hæsit in ambiguo Princeps. cessare vetabat
In peius præceps hora, in mediumque jubebat
Consulere. In varias Procerum sententia partes
Scinditur. Hìc subitus media inter talia rumor
Diditur in vicino hostem, jamque affore certum,
Consiliisque instare diem. mora rumpitur omnis.
Fractæ consultura manet fuga sola saluti.
Non secùs ac moniti properant, invitaque mœsti
Corpora subjiciunt in equos. ad terga labores
Diversi, & sors post equitem sua quemque sedebat.
Quæ cuique acciderint discrimina, mitto: nec hujus
Esse putes operæ forsan meminisse, nec oti.
Perge, inquam. Nosse illorum mihi contigit unum
E numero: nec Famam olim meminisse pigebit,
Dum laudi, & meritis maneant sua præmia: dignum
Patre, sed astrorum placitis melioribus. Exul
Nobilis ut postliminiò remearet in urbem,
Cura domus tulit. at capiti, causæque macello
Addictæ metuens latebris & noctis asylo
Fidebat. nec me latuit quam prenderat arcem.
Sermo illi pugna super, & discrimine summo,
Digressuque frequens. illo narrante suorum,

Communisque fugæ casus, quàm sæpe sub axe
Nocturni Jovis ipse per invia tesqua, vixque
Fallacis vario perplexos tramite saltus
Ferret iter, nunc diffugiens, nunc aure maligna
Arripiens sonitus omnes, noctemque, diemque
Adversam, plenam incertæ formidinis illam,
Hanc latebris non usqueadeo, furtisque faventem,
Incusans: quàm sæpe famem vapidave polenta,
Semesave penu depelleret, & dape cruda:
Cæteraque, hibernos retulit quæ serus ad ignes;
Ingemui sæpe. & narrantis ab ore pependi,
Abstiteruntque meo lachrymæ auscultantis ab ore.

At siluisse licebat, ait comes. ut mihi luctum,
Sopitosque moves animos! mihi vulnus adactum
Altiùs, & memorem doleo crudescere curam.
Nam capitis menti alterius funesta recursat
Heu capitis chari species. quàm sæpe, sub armis
Dum pugnacis equi premeret luctantia colla,
Hærebam affixus lateri! caput atra bipennis
Abstulit, & lacerum vidit (*a*) Boultonia funus.
Ille ubi (*b*) regali multùm flens oscula dextræ,
(Triste ministerium) supremamque ore salutem,
Qua non ipse potiturus, libaverat heros,
Conscensis extemplo in equis (ex ordine deni
Vix toto quater) a gemitu, fletuque capessunt
Auspicium cursus primi. Sub margine sylvæ
Extremæ, bivias aperit quà cædua fauces,
Arboreum inde vides ingens ut vulgus inumbrat
Ulmorum par, aereoque cacumine nutat?
Illac, ad dextram exterior quà semita ducit,
Se trepidi glomerant in iter. ferrata fatigat
Cornipidem calx, & piceam rapit ungula nubem.

(a) *Oppidum in Comitatu Lancastrensi, ubi Comiti Derbiensi caput amputabatur a perduellibus.*

(b) *Nam digredientibus cæteris subsistit Carolus in vicinia Whitcladiensi modò memorata.*

Ecce autem captivæ urbis per mœnia furtim
Elapsus (multa interea divortia, circùm
Agminibus fusis, speculasque insederat hostis)
Exploratorum fugiens infesta sequentum
Arma Levistonus spumantem in pulvere frænis
Immissis agitabat equum, campumque terebat
Fervidus. illum ardens districta cuspide prædo
Insequitur; pulsu alipedum gemit ardua tellus.
Respiciunt, animi ancipites. tum fusus in orbem
Fit globus. in tutos elabitur ille receptus.
Hostis abit, retroque datis aufertur habenis.
Inde novus turmæ comes additur. illa (*a*) cohortes
Dudum certa Caledonias apprendere cursu
Urget iter cœptum, & propero quatit agmine campum.
Jamque e conspectu saltus, primasque novales
Transierant, Neoporta, tuo. pars lentiùs ire
Et vultu spes afflictas attollere læto:
Pars alacres descendere equis, &, siqua fefellit,
Qualia multa viæ veniunt, attrita supellex,
Instaurare manu, & parti succurrere læsæ.
Sublatis hìc fortè oculis procul æra cieri
Conspiciunt, atque, ut passim disclusa dedere
Effugium soli tenues per nubila rimæ,
Luce lacessiri. visum intercepit oborta
Caligo, (*b*) dumisque palustribus obsita vallis.
Confestim (*c*) Scoto unanimes, sociisque catervis
Acclamant: signis sociis adjungier ardent.
Subsistunt tamen. Inde frequens campestribus ulmis
Interjectu amplo fecit discrimina lucus,
Molle siler, glaucaque salix quem fronde coronant.

(a) *Cohors peditum propria. Virg. Æneid. 11. transtulit ad equites.*

(b) *Dumi illi erant ad dextram, tum modico inde spatio Lucus ad finistram.*

(c) *Scoticæ enim turmæ, quas falsò autumabant has esse, præcesserant proximè sub captam urbem.*

Adverſos hinc in colles dum prodeat agmen;
Expectant taciti, ſpeculariaque inſuper arma
Expediunt, inque apta tubos diſcrimina laxant.
Hæc inter denſant auræ, pulſataque longè
Dat ſonitum tellus. gemitu ille & turbine cæco
Allabi tractim, motæque horreſcere ſylvæ.
Diverſi circumſpiciunt. tum certior, inde
Certior advolvi ſonus, & clareſcere murmur.
Emicat e dumis, citimique crepidine ſaltus,
Quà non ſperavere, malum. vomit undique belli,
Quà patuit, nemus adverſis e faucibus undam.
Sic quibus Americen amor eſt inviſere, longus
Incertos, notique emenſos ſidera mundi
Exercet labor. interea, quà margine viſum
Terminat, extremumque polo contexitur æquor,
Sæpe globum obſcurum cernunt, falſoque propinqui
Litoris indicio capti, Tritone ſecundo,
Conclamant terram; ventos nec gaudia ferre
Vana vident. (a) aliud quid erat, quàm nubis aquoſæ
Conceptu turgens ſinus, in cumulumque coacta
Tempeſtas, ſufferta notis & Orione toto
Fœta domus? mox, emiſſo per cærula nimbo,
Turbinibus totum involvit mare. lintea cogit,
At peritura, fidem ſi luſerit anchora, pinus.
Pergo? moras amat, invitus qui pergit. In hoſtem
Tentanda, & ferro turmas rumpenda per ipſas
Reſtabat via; ſed, numero ſuperante, procellæ
Ceditur: avertuntque. negat Pudor, & Pudor addit,
Imperii frænum indignans, animoſior alas.
Jamque incumbebat tergo, calcemque premebat
Prædæ avidus tantæ miles. novus ecce minatur
In frontem, adverſoque ſupervenit agmine terror,
Decurritque jugis, infeſtaque tela coruſcat.

(a) *Indicium uſitatum turbinis, quemadmodùm a Nauta Indico accepi, quem & Hurricanum appellant, præſertim in mari Americano.*

Tum

Tum verò concussi animi: exanimisque vicissim
Terga dedit spes. aversi in diversa, secat spem
Quà sibi quisque, citoque feruntur in avia saltu
Præcipites. Quàm lenta fuga est, ubi fata sequuntur!
Urna tamen quàm dissimiles ciet arbitra sortes!
Præ reliquis, Derbi, infelix! ut moverat urna
Nomen iniqua tuum, non exorabilis uni
Injecit tibi Parca manum. crudelibus Heros,
Et fidei magnæque animæ reus, occubat umbris.
Heu charum caput! immerita cervice revulsum.
Occidit: & (a) positum affata est Boultonia corpus.
(b) At tu, quam coluisti animam, Regina volucrum,
(Vincla soluta) tuo comitem comes infer Olympo.
Carolus interea quid agit? Fastigia lucus
Illorsum, viden', ut patet in discreta biformis?
Boscobel illa tibi est, multa notissima fama
Boscobel, & nostras inter cultissima sylvas.
Carolus hic, & solus adest sibi. solus. at ægrum
Quot circumsistunt curæ! Vigornia, causæ
Contusæ facies miserabilis, eruta bello
Spes rerum, insultans hostis, fuga, terror, in ipsis
Omnia sunt oculis extrema. Strepentia nuper
Tympana, cornipedum fremitus, ærisque canori
Classica personuere aures; nunc murmure soli
Diverso alituum questus. Eques atria nuper,
Excubitorque frequens sepsit; nunc ultima restat
In vacuo tutela. Latus regale cohortes
Arboreæ stipant saltem. Famulone caducum
Subsidio in bellum venient? hastilia spondet
Fraxinus? armandos Taxus se torquet in arcus?
Audet, & æquoreis occurrere casibus Alnus

Relinquitur interim Princeps solus in primo secessu nemoris Boscobellani;

Comite ad tempus digresso ad alteram nemoris partem, ubi Pendrelli habitabant,

(a) *Vox funebris & Libitinaria, quemadmodum & verbum,* affata, *more veterum.*

(b) *Allusum ad historiam mirabilem Aquilæ nostratis Derbianæ, & Apotheosim Heroum apud veteres,*

Abiete

Abiete cum ſocia promittit, utramque futura
In ſortem comes? & forſan Berecynthia Buxus
Tympana, matremque Idæam, Querceta Tonantem,
Populus Alciden jactat. Sed non ope tali,
Non armis his tempus eget. ſi fagus egeno
Perfugium, ſi tantiſper ſub fronde latebram
Præbeat umbra, ſat eſt. Juvenem nunc (*a*) altera fregit
Fortunæ ſeptembris hyems. Septembria vobis
Sidera veris habent multum: neque proxima Pleias
Sparſit adhuc ſylvis tabem. ſuccurrite nudo,
Dum licet, & foliis operite. benignior olim
Auxiliatrices Aquilo ſic tondeat umbras.
Spiſſum erat, ut memini, cœlum. ne fortè latebras
Luce mala præſens offenderet, inter opacas
Se nebulas clam ſubduxit, tenebriſque modeſtus
Indulſit ſol. Afflicto polus inſuper humens
Addoluit. ne ſed nimio tamen imbre noceret,
In rores nimbus pendens abit. Ille ſub (*b*) ulmo
Conſidet, & varia confuſus imagine mentem,
Ut circumſpexit ſeſe, lachrymiſque, dolentis
Angores animi quibus immaduere, pepercit,
Hæc ſecum. Mene hanc animam ſervaſſe (nefandum!)
Caſibus his? & non potuiſſe tot inter acervos,
Et cædes miſerorum Umbris, Pater optime, natum
Adrepſiſſe tuis? Et nunc dulciſſima Mater
Promiſſi, lauru miſſum quod ſæpe revinxi,
Expectat ſpe plena fidem. fors & prece multâ
Thurea dona tuis adolens, Lutetia, templis
Vota facit. Vivo. Superis vel ſic rea Mater
Me debet. Vivo? Nimio de ſtamine cogit

(a) *Prima ſcilicet fuit in prælio Dunbarrenſi, eodem menſe Septembris, anno ante hoc Vigornienſe prælium proximè ſuperiore.*

(b) *Novi, quam arborem poſuerim. Eſt enim Quercus illa memorata, in qua latuit Princeps, in altera parte nemoris.*

Rurfus cura queri. cur non periiffe licebat,
Cùm periiffe decebat? an eft mihi vefcier aura
Tanta cupido? diu vixit, quem vivere tædet.
Si vicibus rerum numero, non folibus annos,
Confenuit dudum ægrefcens & cana juventus.
Humani, fic permifit natura, dolemus.
Et mentis quis non livet fub nube malorum
Vel fummæ color? At,veniam quod fortè dolori
Conciliet noftro, fatis eft. Fortuna, gementem
Quæ ridet, fimul excufat. Me fortis in orbem
Dudum egit rota: nunc toto me turbine verfat.
Dedecet at Regem nimius dolor. ut minùs ictum
Diftineat, non fuccumbat tamen. imperet, armis
Et regno exutus, faltem fibi. Contigit (a) ævi
Noftra gradus jam nunc ætas, quibus arbitra cœpit
Effe fui. Vitæ fed præfidet arbiter omni
Major. ei me dedo. malis cui texere vifum eft
Prætextam, ille togæ filum (quid nempe recufem?)
Quod lubet, immittat. Tanti cùm Numinis urget
Imperium, ut nolim, fequar: obfequioque rebellis
Invito fiam. Cœlum incendiffe querelis
Haud licet. Et Superorum iræ mortalia curant.
Formidant ferrum fylvæ. tamen utile ferrum
Compefcit rus exuperans. Humana cupido
Spargitur immodicè. faftum hunc, luxumque fluentem
Votorum, nimiumque hominem depafcere juftum eft.
Teftor, dulce mihi quondam, nunc flebile nomen,
Patria, dulce tamen femper, tua vulnera pectus,
Quàm mea, confecere magis. moderamine clavum
Qualicunque tuum tenui. me præfide, durum eft
Te laceram, inflictamque vadis periiffe. Procellis
Si, patria incolumi, cecidiffem victima folus,
Felix nunc ad faxa cinis, lætufque jacerem.
Quid loquor? an totus perii? incubuiffe ruinæ
Urgenti miferos Deus improbat. An mihi tandem

(a) *Annum fcilicet* 21.

Afflictæ sic ad terram, fractæque jacent spes;
Ut non respirem? cecidi. jubet ille? resurgam.
Non, si nunc hodiernus, eodem crastinus æther
Imbre madet. qua nunc subter consídimus, & quæ
Defendit pluviam hospitiis florentibus ulmus,
Nuda, rigens, similisque mei, dequesta rapinam
Imperiosæ hyemis, fœdata nivalibus Euris
Brachia tendebat cœlo. quæ, plumea pubes
Mœrorem solata meum, nunc cantibus aures
Demulcent; bruma populante cubilia, mœstæ,
Justitio indicto sylvis, siluere volucres.
O sortes hominum arcanas! O invia Divûm
In seseque recedentis sacraria cœli!
Hunc monet, incursu valido ferit hunc Deus, illum
Territat, aut telo stringit levis ira (*a*) secundo.
Justitiæ facies dispar; & verbera cædunt
Non eadem. sed quemque manent sua. Verbere cædor:
Sed quali natos solet exercere benignus
Virtutum exactor Deus. hoc solamine curas
Tempero. sunt, non diffiteor, solamina; duro
Qualia sed veniunt a verbere. Dixit. (*b*) At aura
Instrepuit foliis. & proxima tendere contrà
Per dumeta Senem sensit. Sylvescere vultu,
Atque habitu, infusoque humeris sine lege capillo
Visus. at, abstulerat si non præcepta pericli
Suspicio mentem, potuisset regius illo

(a) *Est aliud levius fulmen, cui dextra Cyclopum Sævitiæ, flammæque minus, minus addidit iræ: Tela secunda vocant Superi.*

(b) *Offert se Nato in illa solitudine Pater, sed habitu sylvestri, toto tempore incognitus.*

Poterat hìc ab eodem Narratore aliquo modo commodo, eoque, qui cum Argumenti instituto conveniret, aliter induci idem Pater, & varia alia inferens de futuris, de modo gubernandi, &c. sed erat, quod suadebat, ut a proposito desisteretur.

Agnosci

Agnosci sub rure Pater. Tum lumine corpus
Ambiguo totum lustrans ita commodus infit.
Terreris, Pugil, & terres. juvenilibus errat
Terror uterque genis. Immunes crimine curas
Solve metu. nec sylva timet, nec sylva timetur.
Hæc te si servet, Patri non defore credam
Elysium nemus. O Superis quàm dulce, quod ulnis
Amplector, caput! Ille silet; gaudetque: nec, unde
Gaudeat, allucere videt: natumque fatetur
Inscius. Imperio potiere. at cætera Numen
Effari vetat. Hoc tantùm. Te plurima passum
Plura manent. Zephyri medio in discriminis æstu
Cùm te deficient, inopino flamine mittet
In portum (a) Boreas. Monstris *fatale* domandis
Cardine ab Arctoo missum venerabere *Nomen.*
Hic tibi — prô, animi largus fideique, futurus
Et largus dextræ. Illa spei scintilla superstes
Sola tuæ. manet illa focos scintilla triumphis
Incensura tuis. *Ignis* dicetur (opacæ
Ut mentis modò caligans in *Nube*) *columna*,
Per deserta Poli fœdus præitura. sequentur
Et Pax, & Pietas, & victa Britannia victrix.
Ille litat Marti sine sanguine. Sub Duce tanto,
(Dulce Patri munus cognomine!) sub (b) Patre tanto
Vives. Tu cineri funus, cùm fata vocabunt,
Instaura. Fati non intrat Fama tribunal.
Tantum effatus. & in verbo diffugit. At ille,
Quò non nota mihi mea gaudia? Dixit. & adsunt,
Hospita quos comitis monitu vicinia misit.
Hic tandem, ut rerum dubius formidine multa
Libraret spes oblatas, at fallere lucem
Hìc tamen, atque hostem placuit. Fugientibus æstum

Latet Princeps habitu mutato, & committitur tutelæ Pendrellorum: *Qui nemoris partem alteram incolebant.*

(a) *Subsidia viz. copiarum Anglicanarum, e Scotia sub Georgio Monko, Duce d'Albemarle.*

(b) *Carolus, cùm primò illi occurrisset Dorobernii, compellabat illum & Patrem suum, & Patrem Patriæ.*

Pro portu quævis ſtatio eſt. In nube latebram
Sol habet. ut lateat nobis, ſibi lucet : & ipſo
Nil de ſole perit. Titulos, inſignia, regem
Exuitur totum. Mox ferro tonſus agreſti
Undique decrevit vertex, aulæque comantis
Luxuries poſita. auriculam ſed fuſus ad imam
Perpetuo cirros gyro tumet orbis in æquos.
Tum placuit ruri ſimiles inducere vultus.
Infectæ miſta pallent fuligine palmæ.
Tum vetus e vituli ſpolio & malè commodus ambit
Regales artus thorax, oliduſque, nitenſque
Affrictu pingui. praſino de gauſape turgent
Inflexæ ad ſuram, ſubſtricto poplite, brachæ.
Par crines umbrat petaſus, par faſcia ſuram
Involvit, par aſtringit veſtigia pero.
In manibus robur nodis & cortice crudum.
Et totum rus induitur. Pendrellia circùm
Aſſiſtit pubes, & ſe miratur in illo.
Pendrelli fratres, humili de ſanguine nomen,
Quos genuit pia pauperies, & nullius aulæ
Simplicitas aluit. ſylvis educta juventus,
Natales ultra curas extendere mentem
Aſſuetam parvo, Celeique excedere gazam
Neſcia. rerum omne imperium brevis aggere fundi,
Septoque hortenſi, atque anguſtæ limite caulæ
Terminat ambitio. fragili magalia culmo
Cœlum arcent, facilique famem dape frigida menſa.
His ergo raptus Juvenis de rudere belli,
Anglia quo læſo cecidit, quo ſoſpite ſurget,
Fortunæ redituræ obſes, ſpeſque unica rerum
Credita ? Sic magnorum operum fundamina ponit
In nihilo Deus. Acciſis ubi viribus arces
Defecere, *(a)* levem porrexit aranea telam.

Tentatur fides unius e fratribus Pendrellanis.

Horum unus (ſolvendo æri lux affuit) æris
Solvendi reus, admonito priùs Hoſpite, pagum

(a) *Alluſum ad hiſtoriam Felicis.*

Inde

Inde ad contiguum velox concessit. In hostes
Delapsus medios sensit miser. undique pagum,
Atque aditus triviorum indagine presserat hostis.
Illum ubi conturbatum oculis, variosque colores
Pallentem, presso hærentem pede, mentis & ægrum
Conspexere, (neque hæc animos tum sola momordit
Suspicio. prædæ propior, nec inanis, opimæ
Contigerat nares odor.) addensare frequentes
Agmen, & infusa pavidum sepire corona.
Multa super Carolo rogitant: mercede, minisque
Humfredum aggressi. Merces at cassa, minæque
In ventos abiere, sua stat mole, nec ullâ
Illecebrâve, metuve labat Pendrellia virtus.
Arreptum subitò juvenem in conclave retrudunt
Arbitrio subductum omni. sibi redditus, uni
Addicit Carolo versatque per omnia curas.
Hæc inter crepuere fores, foribusque reclusis,
Ecce tibi quidam Humfredo sat notus (amores,
Et curas olim similes convictus alebat)
Improvisus adest. deserto rure, merebat
Miles equo. calamus dudum illi, & tibia vilis,
Et litui potior visus canor; artificemque
Nomine pro tenui fandi doctissimus usum,
Salve, ait: amplexusque virum, Dulcissime rerum,
Ut te conspicio lætus! Nec deficit alter,
Certandi, pro rure, sciens: gaudere jubens, &
Rem salvè gerere. Officii data, reddita sueto
Mutua more salus, astrictaque dextera dextræ est,
Suscipit ille. Tui miseret me. nonne ferinæ
Pertæsum vitæ? pecora inter inertia stivæ
Devotam finis æternùm marcere juventam?
An totum glebæ vili sic infodis ævum?
Tempus erat, (a) cùm (sic didici) sub cortice trunci

(a) *Fabula inde orta, quòd primi homines sylvas incolerent. In lib. Anth. inducitur Quercus petens a lignatore, ne se exscindat, ut priorem matrem.*

Gestarent uteros, mensemque puerpera sylva
Excuteret decimum. viridis puer ilice fœta
Excidit, arrepsitque virentis ad ubera (*a*) mammæ.
Heus bone, tu gentile, reor, quoque germen es inde.
Principiis sunt & rudibus sua semina laudum.
Excole sis, Humfrede; solo committe feraci.
Belliger hæc responsuro fovet ubere campus.
Dedidicit modò canities mihi prima juventam:
Quem fatuos etiam experientia dedocet annos.
Natales humiles an humum nos lambere cogunt?
Educta in soles alios ignobile planta
Exuit ingenium; quascunque vocentur in artes,
Et (*b*) cæcæ frondes, adsit cultura, sequuntur.
Quin etiam informes e sylva divite germen
In truncos migrat. nomen sibi Cornus adoptat
Dura novum, & mutat gentem. Nunc tempus agi rem,
Tempus, ait. sylvescentes quid inutilis annos
Exigis. (*c*) in gremium delabitur aurea cornu
Cum pleno Fortuna tuum. tibi prospice. seri,
Ut sibi nunc sapias, orant, tua cura, nepotes.
Nostin'? exploratores, & fama reportat
Certa fidem vestræ Carolum (non ludimur) uti
Perfugio sylvæ. Digito obsignata premuntur
Ora (*d*) salutari. Sentis? Humfrede, silebo.
Degener ille quis ora, quis artus occupat horror?
Prô Majestatis numen! locus est sacer. (*e*) angues
Pinge duos. Tantin' ergo sunt nomina? tanti?
Deme levem fucum, & tectoria parietis albi:

(*a*) *Mamma in surculis arborum dicitur illa exuberantia corticis, e qua prosiliunt rami.*
(b) *Sic appellantur a Plinio rami inutiles, qui sine flore, & gemma apparent.*
(c) *Mille libræ Anglicanæ appromissæ prodituro.*
(d) *Qui pollici est proximus, & quo silentium indicere solemus. quasi nihil ad salutem opportunius oris silentio. Alex. ab Alex.* (e) *De hoc Persius.*

Tolle

Tolle modò e trutina fumos, & futile vulgus,
Crede mihi, par momentum Rex, Upilioque,
Carolus, atque Humfredus. At audit Juppiter, inquis,
Relligioque animum ſanctè movet. Eſt ea juris
Eſt alieni, & transfertur. dum fluctuat alnus,
Anchora quaſſatam religat. ſi frangitur, hæret
Alterius lateri. Quid ? habet fortuna vices, &
Verſuras natura ſuas. Quo ſtante licebat
Stare, cadente cades ? ſocium ſi fulminis ala
Devolet in caput, an geminum premet ira bidental ?
Occiderit Carolus. telone Humfredus eodem .
Occiderit ? cœlo qui nunc nitet, aſpice ſolem.
Occidet. at non intereunt ſimul aſtra. minores
Nonne trahunt vitam ſolis de funere flammæ ?
Fata vocant. aude ſapere, atque accedere fatis.
Ille ſub hæc. Equidem ſapere, ac diteſcere vellem.
Siqua ſubeſt, quam commemoras, tam certa latebræ
Suſpicio, ſylvas (facilis labor, in manibus ſunt)
Duc age, qui tecum excutiant. An credere cuiquam eſt
Ignoto Regem ſe credere velle popello ?
Multus apud turbam nummi, non laudis egentem
Eſt pretio locus. At vanum ſi compererint me,
Pendere non ego, quæ minitant, extrema recuſem.
Reſponſum ſimplex. res credita. &, ære ſoluto,
Soſpitibus rediens aris ſoteria debet.
Interea ſol incaluit: conſurgimus. hora
Nos abitum monuit: diſcedimus. Inter eundum
De fortunæ habitu reliquo, varioque Pronœæ
Inceſſu multus ſermo. Pendrellia ſalve,
Ut rerum in cenſu tenuis, ſub ſidere parco
Nata, tamen, quæ cenſentur probitatis in arca,
Dives opum, pubes. (a) Nec te memorande ſilebunt,
Huddelſtone, meæ, ſiqua eſt ea gloria, ſiquam
Ferre valent ævi partem mea carmina, Muſæ,

His ab hoſpite enarratis, conſurgunt e loco Poeta, & Hoſpes.

(a) *Aliqui alii, quorum ope in primo æſtu periculi Rex utebatur in fuga.*

Cui

Cui (*a*) BENE DII DIXERE tui, ſnblimius omni
Invidia nomen. Tuque intemerata Lanorum
Progenies; an tanta viget ſub pectore virtus
Fœmineo? viget. & tanti *Dux fœmina facti.*
At lethes te quæ teneant oblivia, tota
Permeſſi lympha dignum, Carloſe? Loquuntur
(*b*) E Quercu æterna memores tua facta Coronæ,
Et Sceptris tranſverſi Enſes. Tua prælia Patrem
Defenſum dederant olim, modò dextera Natum.
Dextera te Fidum memorat, te prælia Fortem.
Per vos ut Reges regnent? quæ tanta poteſtas
Vobiſcum cœlo communis? At Anglia ſceptro
Dum dominam admotura manum eſt, & veſtra Britanni
(Vera loquar) ſceptris intexent nomina faſti.
Carole, quàm ſit amor Superûm cœleſtibus illud (*c*)
Tam tabulis altè inciſum, cœlique repoſtum
In curas nomen, tua quo fluat omnis ab aſtro
Vita, vides. Cœlo debes; & creditor idem eſt, (*d*)
Cui nos debemus. repetet ſibi debita, quàm te
Non alio ſponſore, Deus. Multeſima ſiqua
Pars ſupereſt, ſolvenda tibi multeſima pars eſt.
Salutato hoſpite, diſcedit Poeta.
Ædibus hìc notis ſucceſſimus, integer hoſpes,
Feſſus ego. affectas ubi vires menſa refecit,
Protinus, hoſpitii perfecto munere, ſolus,
Et pedes, ut ventum, abſceſſi. Mens libera vatum;
Liberior, cùm ſola. Nec indignatur Apollo,
Amphryſi memor ipſe, lyræque ad paſcua miſſæ,

(a) *Refertur ad familiæ ſacræ nomen, cui ſe addixit.*

(b) *Carloſi inſignia gentilitia, quibus illum Princeps decorabat in futuram rei memoriam.*

(c) *Terminantur hìc Inductiones memoratæ in Argumento hujus partis.*

(d) *Porrò circa Concluſionem hanc ortam e præmiſſa narratione, & ſcopum Inductionum præcedentium, remitterem denuo lectorem ad Argumentum, ſi memoriæ ejus diffiderem.*

Pegaseos equites sortem subiisse pedestrem.
Pergo pedes, pergo Musa cum segrege solus.
Solis esse licet felicibus. unus eremum
Compensat vacuam se plenus. in urbibus odi,
Quæ mihi me rapiunt. securior incola sylvæ
In pacis latebra secum sedet, & sibi prætor,
Et populus. petimus, quæ non sumus: odimus iidem,
Quæ sumus. Arabiæ in nobis pars optima floret.
Atque hic lætum animi, & gressus per culta ferentem
Boscobel excepit tandem: placidissima visu
Boscobel. At nemorum si non inviderat horum
Notitiam priscis Helicon, hic nonne Napæa,
Et Dryas, & viridis sedem posuisset Oreas?
Hic porrò (a) zonam Chloris solvisse, sinumque
Visa mihi. non immeritò cognomine bello
Boscobel indigenis dictum nemus. Inde recentem
Pullulat in sylvam soboles de caudice matris,
Virgulto major, justa minor arbore, frondis
Perpetuæ superante propagine. At altera, lævam
Quæ spectat, pars nobilior: cui nulla vigorem
Ætas inflexit, pressitve bipennis adulti
Ruris honorem. altas incædua sustinet umbras
Ulmus, & iliceum nemus, & quæ plurima sylvam
Intonso reliquam despectat vertice quercus.
In medio partes latè discriminat ambas
Gleba ferax herbæ: felixque uligine pingui
Admittit cœlum projecta in pascua vallis.
Vallis apricanti non gratior ulla Menalcæ.
Dic, quibus in terris inscriptæ nomina Regum
Nascantur sylvæ. Te dixero, Boscobel, unam.
(b) Scilicet haud invita meo signabere voto,

Pergit idem inde ad Boscobellanum nemus.

Repetitio Voti.

(a) *Quid sit* zonam castam recingere, *dicet Ovidius: & quid hic* sinum solvere.

(b) *Symmachus Ep.* 28. *l.* 4. Mallem, *inquit*, Aborigenum more dictionem salutis alternæ corticibus scribere. Ægyptus papyri volumina bibliothecis texuerit.

Boscobel:

Boſcobel: innocuo tu vulnere teſtis amores
Experiere meos. Dixi. &,quæ proxima, fagus
Paſſa manum eſt: validæque impreſſu cuſpidis altè
Inciſum, VIVAT REX. cortice manat ab udo
Lachryma: mortalique dolet ſub lege teneri.
Sic adeo inſiſtentem operi, votoque vacantem
Diſcurſu placido nemoroſa per atria ludens
Duxit amor. tum ſe patiens ut vulneris arbos
Obtulerat, memoris geſſit veſtigia ferri.
Creſce Liber. creſcet Votum. ſuccreverit Ætas:
Progredior. (a) ſtetit ante oculos pulcherrima ſylvæ
Non longè ſoboles, uberrima penſilis umbræ,
Altera qua non commodior defendere feſſis
Aut gregibus ſiccam æſtatem, aut paſtoribus imbrem,
Celſa, ingens. propiùs viſam, indicioque recenti
Oblatam agnovi venerans, breviterque ſalutem,
Quam nobis dederat, retuli. Celeberrima ſalve
Gentis gloria Chaoniæ; ſi nomine facti
Tangeris, & famæ ſenſu, feciſſe juvabit
Et Carolo, & nobis, ſeriſque nepotibus umbram.
Sic tibi nec venturæ hyemes, nec flabra notorum
Inſultent: ſic, cùm ſylvis infeſta flagrantes
Dextra rubens cierit nimbos, capitiſque minores
Deciderint, faſtum telo plectente, ſorores,
Intactam te prætereat, lævuſque ſalutet
Juppiter, & frondes innoxia fulgura lambant.
Servaſti Civem. merita cingere corona.
Ipſa tibi texes: & te donabere totâ.
Sic effatus: & adverſa ter cuſpide ferrum
Admovi; ferro ter reſtitit. illa retuſi
Ne teli vitio fieret mora, cote recentes
Admota ſubjeci animos. nec ſecius arbos
Obſtinat, excluditque aciem. Vaga lumina circùm

(a) *In hac Quercu, res dudum nota, ut Princeps latuerit in fuga cum Carloſo suprà dicto, & ſuadentibus id ad tempus Pendrellis.*

Inde

Inde ubi sollicitus ferrem, permitteret ictum
Sicubi cessurum chalybi, & mage scissile robur;
Mens aliò sensim avecta: & juvenilior arsit
In sedem ambitio, Princeps qua sederat olim;
Affectare viam. accingor. potuisse videbar,
Et poteram. rami nisu luctantis in altum
Ascensus facilis. placita tum sede receptus;
Multa putans, tacitique loci dulcedine captus;
Insternor foliis, lentoque accline sedili
Compono latus. Hìc fessis arrepere suetus,
Insidians imprudenti commisit utramque
Palpebram sopor. An solis hæsere sub (a) ulmis
Somnia? an esse putem sylvis & Morphea quernum?
Quicquid id est, semper faciles ad somnia Musæ.
Atque hìc, ut sensim illabens in membra quietem
Altiùs infudit sopor, improvisus ad aures
(Non hominem, Divam sonuit vox reddita) sese
Insinuat sonus. Hospitii sacraria nostri,
Quisquis es, haud ingratus inis. colo, mitte vereri;
Quem colis, & semper cultura; sed altiùs ictum
Inferri vetui, atque exemi crimine votum.
VIVAT REX? an vota minùs sub pectore vivunt
Illa meo? dixit; gelidaque aspergine roris
Elysii mortalem oculis, & pectore nubem
Dimovet. Ecce loco lucis divinior aura
Diffundi, & radiorum ardor circumdare lucum
Visus. at ante alias arbos hæc una refulsit
Splendidior, quantùm reliquos supereminet ignes
Hesperus, hunc quantùm supereminet aurea Phœbe;
Sidereo latè ramos cingebat amictu
Ætheris auricomi fulgor, sylvestris abibat
In concham balanus, foliorum flammeus oras
Ambibat summas auri nitor: aurea frondem

(a) Quam sedem somnia vulgò
Vana tenere ferunt, *&c.* Æneid. 6. *De qua re Mythologi allegorica quædam.*

Per mediam intervalla, fibrarum argenteus ordo.
Fortè, ſolet qui ludibriis imponere ſomno,
Et modò luſit amor. foliis ſpectabile votum
Objicitur mediis, VIVAT REX. litera gemmam
Viſa mihi retuliſſe, ſmaragdum gemma virentem.
Lætabar pariter, pariterque expreſſa fugaci
(*a*) In folio vitæ humanæ turbabat imago.
VIVAT REX. cur in folio? durabilis arbos,
Et vivax in ſe ipſa quidem eſt,& ſecula vincit:
In folio brevis. Hic ſcenæ faſtigia viſu
Suſpiciens ut metibar, ſe frondibus offert
In ſummis oſtentum aliud: nota pulchrior auro,
Et gemma: (tamen in gemma quiddam inſtar, & auro
Ducta manu nota non alia, quàm quæ radioſo eſt)
Obtentu ſtellas, & Thaumate veſtiit Irim,
VIVAT REX. VIVIT. Suſpenſos gaudia ſenſus
Pertentat: & ſuſpenſo vox fertur ad aures.
Grata mihi in Carolum pietas tua. quæ nova mentem
In dubio teneat ſpecies, adverte, docebo.
VIVAT REX. (*b*) totidem numerans expleverat annos,
Regius huc cùm primùm olim concederet hoſpes.
Adjice VIVIT; (*c*) adeſt inſtans quæ vertitur ætas.
An, quantam VIVET, quæris? pars cætera nido
Implumis latet. huic prona ſuperincubat ala
Soli nota Pronoea ſibi, ſibi pervia ſoli.
Dixit. At humentes Lethææ rore pruinæ
Attollens alas, porta diverſus eburna,
Aufertur ſenſim per limina cornea Somnus.
Deſcendo: ſupplex & ſanctum numen adoro.
Spiritus ergo (quis, incertum eſt) has ſpiritus umbras;

(a) *Οἵηπερ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.* Hom. Iliad. 6.

(*b*) XVVI.

(*c*) XVVVVIII.

Itaque ad illas voces, VIVAT REX, *& poſtea* VIVIT, *adverte ad literas vocum numerales.*

Relligioque

Relligioque ingens habitat. nec sola feretur
Vox nemorum, & Superûm interpres Dodonia quercus.
Abscedo: relegoque viam festinus in Urbem,
Votorum auspicio felix plenusque meorum.

PARS III.

Proponuntur insuper in hoc Vitæ Voto præcipuè tria, quæ spectantur in vita optabili, Jucundum, Utile, & Gloriosum; deinde Vita cælestis æterna. Repræsentantur hæc, & alia per Pyramidem, quam erigit Auctor Principi. Pro varietate statuarum in Pyramide necesse erat varia inferri, seu ut illustrationes, seu ut propositiones mediorum ad singularum præstitutos fines. Applicationes ut plurimùm referuntur ad Lectorem.

VOta, pio Vatum nixu quæ mentis amicæ
Sollicitant uterum, nisi sidere fota Tegæo
Attentent (a) operis lucem, peritura: brevesque
Exponunt ventis animas. Operosa labori
Affert si Lucina manum, spectabile fœtus
Qua faciles in opus veniant, in secula mittunt
Et famam, & genus, & generi sua nomina servant.
Votis, Musa, laboranti succurre Poetæ.
Mitis ades. tu votorum Lucina meorum.
Concepto quid agam voto gravis? annue. Cœlo
Educenda mihi Parnasso debita moles,
Calliopea, tuo. poterisne, Orpheïa mater,
Progenie non inferior, poterisne Carysto,
Sive Paro auritum cantu deducere marmor?
Spirantes etiam in statuis effingere vultus
Ingenuo meditor cælo. poterisne Myronem,
Sive Syracosias arcessere Manibus artes?

Proponitur Pyramis vitalis extruenda.

(a) *Votorum mente conceptorum est editio in lucem duplex: altera, quæ fit per expressionem linguæ, altera, quæ per operis alicujus molitionem.*

Sed neque (*a*) Leucadios ſtatuæ, nec marmora dentes
Effugiunt. cœlo inſertæ miracula famæ
In cineres deſederunt; Memphimque, Rhodonque
Exedit, Ninonque, Semiramioſque labores
Dura fames. An & Aonio queis ſurgere ſumptu
Muſa dedit, legem interitus ſua dixerit ætas?
Vivunt. Tarpeii Patris inviolabile ſaxum,
Numine fundatum tanto, labat: ipſa fefellit
(*b*) Pax æterna fidem. (*c*) Sed quam deſcripſerat olim,
Concluſam & nondum ſulco ſacraverat ædem
Auguſto Vates: traducta decempeda tantùm
Optarat ſedes, operas & Muſa redemptrix
E Cyrrha tantùm conduxerat: attamen ævo
Hæc operis ſpecies ſimplex, & linea prima
Tranſmittit memori nomen: mandonis avari
Ingluviem caſſam ridet, dentemque retuſum.
Ut deſit Maro, Cæſar ades. nec defore credam
Aonios, duce te, te Mecœnate, nepotes.

Erigitur Pyramis.

Surge age, quam meditor, moles. At, vindice cœlo,
Linguæ nulla meæ Babel obſtrepat. (*d*) æmulus aſtris
Hic apicem non attollit labor: arduus ævi
In fines vani jaciat qui nominis umbram.
(*e*) Quà geminæ medius commercia dividit aulæ

(a) *A loco, ubi Chronus præcipuè colebatur, Natos, Urbes, & Monumenta propoſita mandens.*

(b) *Pacis templum æternum Romæ.*

(c) *Georgicon 3 initio; ubi templum Honoris & Æternitatis deſignat Auguſto Virgilius.*
Et viridi in campo templum de marmore ponam
Propter aquam, *&c.*

(d) *Inſtar illorum, qui turrim moliebantur*, cujus culmen pertingeret ad cœlum, celebraturi nomen, antequam, *&c. Gen.* 11.

(e) *Locus, qui eligitur ad Pyramidem erigendam, eſt in campo, quem appellamus* St. James's Park, *prope rivum recèns e Thamiſi inductum.*

Proxima

Proxima Jacobæus ager, Cynthoque Diana
Poſthabito pharetram in ſacras exercuit olim
Sæpe feras, fratremque adytis frondentibus arcent
Intonſæ, cypariſſus & ulmus & æſchylus, umbræ,
Hìc, ubi liberior campus, quàque extima, ripæ
Accubitus inter virides, ſecat æquora rivus,
Subductus Thamiſi rivus, furtumque ſilenti
Diſſimulat paſſu Nais pede lanea molli,
Hìc operi legiſſe locum placet. Ardua ſurgit
Pyramis Aoniæ rupis de marmore, Vitæ,
Carole, ſacra tuæ. Faſtigia ſuſpicis ? an te
Terruit extenuatus apex, operiſque figura
Creſcendo minor ? Alta viri molimur : in arces
Tendimus æthereas,& vi, quò tendimus, itur.
Fit cuneo via. Terreſtris fundamina glebæ
Quàm ſurgunt magis, in gracilem terreſtria conum
Tam ſunt extenuanda magis. Sunt ſemina nobis
Ignea ; contracta ſurgunt in cuſpide flammæ.
Fundat opus baſis ampla ; baſim tetragonus in æqua
Suſtinet intervalla ſubex. hunc arte figurat

Baſis, ejuſque ſubex inferior.

In tortus varia, Phrygioque toreumate Mentor.
Multa baſim cælo ſculptura, piloque Tymanthes
Dædaleo inſignit multus. Molimina Vitæ
Prima vides, ortuſque rudes. Hinc inſitus auget
Mollì accremento plantam vigor ; Inſtruit artus
Hinc ſenſu vis mobilior ; per inane volucrem,
Et ſola quadrupedem per ſicca, per humida piſcem.
Inde tibi vitæ ſublimior impetus, auræ
Halitus æthereæ ſubtilis. At, incola terræ

In baſi Effigies repræſentantes Vitam vegetativam, ſenſitivam, et rationalem.

Hìc habet ? E terra duxit genus. at cui cœlo
Libatam, & dio luſtratam ſidere mentem,
Particulamque ſui ſparſit Deus. Omnis in uno
Vivit, in hoc omnis vas fictile cogitur orbis.
Eſſe hominem ſolum nec oportuit. Ecce maritæ
Sub lucem prodit conjux & filia coſtæ,
Viventum genitrix. Ad coſtam ponere ſedem
Fertur amor. coſtæ ſervent communis amorem.

Gentiles

Supra basim, ad quatuor angulos, Leones quatuor, (tres ex Anglia, & quartus e Scotia, Angliæ regum insignia) sustentantes Pyramidem, quibus adjunguntur Lyra Hybernica, Lilia Gallicana, Rosa Eboracensis, & Lancastrensis.

Gentiles exinde feras agnoveris? auro
Illitus (aversi vultus, obversaque terga)
Quà coiit junctura, pares procumbit ad oras
Tergeminus Leo. tum saltu vicina Chivæo
Submittit quartum (*a*) Calydonia. Discolor ori
Forma: tori turgent per colla comantia rubri.
Temperat hos Lyra rugitus: Venerique Britannæ
Addit se sociam e Celtis Junonia Flora.
Atque hìc, ut gemuere feræ sub pondere vasto,
Cernis? eas super extremas, paribusque laborem
Sortitas spatiis (*b*) onus incubat. Area (*c*) frontes
Diducit quadruplex. Spatio interciditur æquo
Nativis habili statuis in marmore sedes.
Prominet in statuas amplè sinus. Ambitus imas
Laxior in partes abit; inde coacta supremos
Jam minor usquè minor fastigiat area fines.
At modò per classes aptas quæ Pyramis ora
Exhibeat, libet expediam? ambitiosior hæsit
Hìc labor: hæc studiosè operis meditata venustas.

* Statuarum in Pyramide ORDO primus. Statuæ variæ Avorum. *Quatuor scilicet in circuitu. Et sic de cæteris ordinibus statuarum sequentium ad apicem versùs,*

* Primus Avos, Atavosque tuos, famæque vetustæ
Digestam in fastos seriem tibi suggerit ordo.
Spirat adhuc vis exempli, memoremque nepotem
Virtutem in veterem stimulant, animosque paternos
Marmoreæ voces. Hic bello clarus: uterque
Imparibus studiis Hunc pulvis, & utraque Pallas
Nobilitat: leges Hic excolit: Ille ministras
Addicit curas aris, aræque fideles

(a) *Hoc ferè, inquiunt Auctores, (semper itaque non puto) observant Poetæ, ut, cùm Ætoliæ sylvam declarare velint, secundam syllabam per y Græcum scribant, eandemque corripiant. contrà, ad distinctionem, cùm Scotiæ sylvam, seu Scotiam ipsam sunt declaraturi, secundam syllabam per e scribant, eandemque producant.*

(b) *Pyramis ipsa.*

(c) *Angulos Pyramidis.*

Ereptum

Ereptum fama terris ad sidera tollunt.
Hos imitando tuum est superare, præire sequendo.
O te pacis amantem! oras ut fama tulit te *
Advectum nostras, geminamque in mutua gentem
Fœdera venisse, & socios coiisse Penates,
Quàm poliit vultus, & fronte jocosus utraque
Risit, & ipse humeris obnixus cardine torsit
Converso, validoque emuniit obice limen
Clusius armigerum Pater! O qua parte latebas
Elysii, qua (*a*) lotorum, Jacobe, sub umbra
Sternebare, tuam nuper cùm bellica Mænas
Debacchata per Angliam, & ausa recludere portas
Captivi nodos Belli divelleret: omnis
Et belli telum exacuens sæviret Erinnys?
Accedit Nato Genitrix, at gratia formæ
Dispar. Quid tacito mœstus defigeris ore?
Corde latens vultu citò proditur indice vulnus.
Sese offert oculis, Charitum sata sanguine Virgo,
Heroina tuis; sanguis maturus Olympo:
Te quàm digna nepote! Genus si credere fas est
E jactu lapidis rediisse sub æthera nostrum,
Dextram Caucaseis quis non e cautibus illam,
Marpesove putet natam, qua lactea cervix
Concidit? ah, duro violatum vulnere, (*b*) qualem
Progenuit nobis olim tua Gallia, (*c*) qualem
Submisit nuper Chloris Tartessia, florem!
(*d*) At canos inter nam quis nitet ille juventæ
Purpureo cum crine vigor? cui serior ætas
Debita. Quid meruere, tuos ut semper iniquo

ORDO secundus.

* Statua Jacobi.

Statua Mariæ Stuartæ.

Statua Henrici Principis Walliæ.

(a) *Lotus arbor, cujus fructus oblivionem patriæ dicuntur inducere.*
(b) *Reginam matrem.*
(c) *Catharinam reginam.*
(d) *Petis, cur posuerim hunc Avunculum, cùm avunculi non sint in linea recta Vitæ. Rationem erues e doctrina de Individuatione.*

Carperet

Carperet (*a*) Henricos fatô Proserpina præceps?
Est, astro Genius qui præsidet, albus, & ater.
Musa, Myron erat tuus. opportunior hora,
Et locus hæc alius. Vitalis gaudia Voti
Polluere ingrato luctu, exequiisque decebat?
Et lachrymæ redeunt veteres, & pectora turbat
(*b*) Fothringamia deterior. Fatale securi
Hoc unum debebatur caput, illa sub auras
Perfidiæ trucis ut tandem prodiret ab antro
(*c*) Bellua multorum capitum. (*d*) Manus impia famæ
Notitiam latet. & lateat. cum sanguine noxæ
Circumfert labem imbibitam. se novit. abunde est.
Tempore ter quinas ex illo Semivir arcu
Armavit brumas, totidem sub Virgine messes
Decubuere: oculis & adhuc feralis oberrat
Scena meis. atri obtentus: Chalybumque, suoque
Induti ferro vultus: effusa per ædes,
Per vicosque ætas oculis humentibus omnis
Spectandi studio, at crimen (prô lacryma sera est)
Pars heu quanta suum! subsellia tristia dirus
Horror habet, mutoque silentia murmure terrent.
Ipse (*e*) dies sociat mœrorem. it nubibus ater,
Et sine sole dies. Poteras & retro jugales,
Sol, torsisse. Thyestea res altera venit
Digna via. Quin attonitas & vidimus ipsi
Cromwello immaduisse genas. Portenta timebam.
Est in prodigiis aliquid, cùm marmora sudant.
Ast ubi, quove sub axe sumus? (*f*) Quæ limina Diræ

Statua Caroli primi.

(a) *Avum, Avunculum, Fratrem: Henricos.*

(b) *Nova scilicet Fothringamia per allusionem: sed priore illâ, Mariæ Stuartæ, sic dictâ, deterior.*

(c) *Cùm Monarchia devolveretur in Democratiam.*

(d) *Cujus demum carnificis manu facinus peractum, etiamnum latet.*

(e) *Erat enim dies maximè obscurus.*

(f) *Locus est etiam circumstantia memorabilis.*

Candida

Candida funeſtant? Populis hìc optimus olim
Jura dabat Pater: hinc gentes reſponſa petebant;
Libratumque oris nutu ſeu Pacis amicæ,
Seu Belli pendebat opus. Solennibus idem
Hic ludis locus, hic epulis: Genioque jubente,
Præbebant epulare loco Convivia nomen:
Sævitia ridente. Locum legiſſe Tragœda
Non alium feritas optabat. Et ecce theatrum
Ingreditur fatale. Sile dolor. At tua ceſſant
Fulmina, nomen inane, Tonans? hic alta Ceraunia,
Hìc ſit Athos tuus, hic Rhodope. Sed vindice telum
In dextra Nati poſitum eſt. an fulminet Æther,
An Natus, nihil intererit, modò fulminet. Aſt hunc
Dii mitem, ſimilemque ſibi finxere Tonantem.
Viciſti, Fera, viciſti. tibi contigit uni
Barbariem viciſſe omnem. Vacat aula: vacantem
Ingredere. exceſſere adytis, te mancipe rerum,
Dii, quibus imperium hoc ſteterat. ſed limina ſævus
Interea, poſteſque nigros circumſidet horror.
Ille tuo ad ſpondam ſomno comes accubat, inflat
Ille tubas, menſæ ille tuæ convivia condit.
Ingrederis. Pietas exit: nec ſanguine fœdos
Reſpectura Lares, vivo ſe flumine donec,
Et ſcelus abluerint. Exit, fractamque bilancem
Juſtitia oſtendit cœlo. Themis exit, & atro
Pulvere canitiem turpans averſa (a) cruentam
Se ſimul, & lanas exhorret cæde rubentes.
Ite Deæ. tellus vobis, ſoleſque petendi
Sunt alii. hoſpitium Natus præbebit: at exul
Ipſe. redux vos reſtituet. nunc cædimus agnam
Exiles. (b) at nobilior quatit hoſtia funem.
Infandum ſcelus! aſt ætas quod nulla tacebit.
Regibus uſqueadeo texunt non byſſina ſemper
Penſa Deæ. at capiti interea (ſic currite fuſi

(a) *Facinore ſcilicet peracto forma judiciali.*
(b) *Parricidæ pòſt plectendi.*

N Ultores)

Ultores) restim nent & nevere nocenti.
Postico nec tale videt, nec tale videbit
Antico Janus vultu scelus. (*a*) ora biformis,
Ut vidit, simul occuluit, cessitque. sequuntur
Februa; sed factum purgent quæ februa nunquam.
Si quod habet scelus huic geminum scelerata vetustas,
Tullia, habes; (*b*) VICOque parem dabit Anglia famam.
Tullia, te Tullus, te Carolus, Anglia, damnat.
Diri pergit in amplexus ruitura Tyranni
Utraque per Regis miseri caput, utraque Patris.
At tu regali (*c*) Collis dignate sepulchro
Insere te sublimem astris. æquabat Atlanti,
Sidereos axes qui vertice sustinet, (*d*) arces
Dudum fama tuas. necdum tamen inter avorum
Sidera Winsorio stetit hoc in vertice pondus.

Vive precor, laudis patriæ cognominis hæres,
Non fati. Exhausit factis, & nomine famam
Primus. at invidisse negat majora Secundo.
Carole, vive. remitte colum, & sua licia Parcis.
Pensa sibi, fusumque habeant, calathumque puellæ.
Fati opifex est quisque sui. vel ferrea vitæ
Fila suæ proprio net quisque, vel aurea fuso.

* Sequuntur statuæ, repræsentantes tres dotes vitæ optabilis, Voluptatem, Utilitatem, & Gloriam.

* Quæ texant auro Vitam, tria sunto: Voluptas,
Utilitas, atque Heroum suavissima merces
Gloria. Nimirum tria sunt hæc omnia: & uni
Sancivere tibi nostræ, sua Vota, Camœnæ.

ORDO Tertius.

* Statua Voluptatis. *Comites, Sanitas corporis, Sanitas mentis, Pietas.*

* Prima Voluptati statio. Qua tantus in artus
A lima nitor? An Veneres hanc omnibus unam
Surripuisse omnes? oculis festivus inerrat
Risus, inoffensusque lepos, & multa juventus,
Blandimenta, quibus, fateor, sopita subinde

(a) *Facinus atrox actum penultimo Januarii.*
(b) Scelerato: *sic dicto Romæ ob Tulliæ facinus.*
(c) *Sepultus in arce jugi Winsorii.*
(d) *Ob Nobilitatis Anglicanæ scilicet tot sidera, quæ ibi sepulta requiescunt.*

Connivet

Connivet virtus, & honesti a tramite flectit.
Arrisit? Substricta tamen sunt gaudia. Frontem
Tænia crinalis, Zonamque, & (a) carbasa lina
Virgineus subnectit onyx. Quæ vincula Morum
Excutit, ingeniique sui est, & laxa Voluptas,
Extra sese abiens abit ipsa. sequuntur amari
Tortores (b) illam a tergo. sua crimine læto
Synteresis abest nusquam comes. heu quibus illa
Verberibus proprios gestantem in pectore fasces,
Seque timentem agitat pernox, & perdia mentem!
Frustra terque quaterque foris mihi ritè salutem
Plausit matutinus olor, si psaltria noctis
Intus triste melos, Libitinamque occinat ales.
Expandunt frontem totam proba gaudia. fletu
Insontum risus nullo madet. illa Voluptas
Illimis, nullosque trahit sincera dolores,
Quæ vitæ semper fluit integra. candidus æther,
Suda nitet Synteresis, cui nulla lacunam
Colluvio, nebulam exhalat pars infima nullam.
Quas lateri accierit comites Dea, cernis? utrinque — Statuæ duplicis Sanitatis.
Assistunt: Hygiea duplex. socialibus ambæ
Ingeniis; hæc Corporibus missura salutem,
Mentibus illa. Voluptatis suffragia campo
Humanæ siquo fierent, addiceret ales
Centuriis, Hygiea, tuis, & puncta referret
Prima tribu ex omni *Mens sana in corpore sano.*
At te, fatorum domitrix, quæ sidera læva — Statua Sanitatis corporis.
Imperio frænas, cui parent frigus, & ardor,
Et gens humorum pugnax, & Pæonis artes,
Corporeæ præses pacis, Regina, bonique
Fundamentum ingens nostri, ut te luximus ægri
Absentem, aversamque diu! Viduata colonis

(a) *Dictio Propertiana de vestibus pretiosis e lino, seu serico. l. 4. Epist. Areth.*
(b) *Hinc duæ illæ Divæ apud Romanos Angeronia & Volupia: & simulacrum illius in hujus ara positum.*

Arva, domos dominis vacuas, & civibus urbes
Vidimus. Ipse tuas, cùm renibus acer adesis
Incubuit languor, nil proficientibus aras
Quàm sæpe incendi votis, & thura paravi
In fumum & ventos abitura? Sed hoc super (esto)
Nil moveor. Sine te tamen ut solatia frigent
Cætera, queis misero satis est dare verba dolori!
Nam quid opes ægræ prosunt? quid dulcia mensæ
Munera Tantaleæ, contingere Morbus Erinnys
Quam prohibet? quid febrili speciosus in ostro,
Splendidiùsque dolere sciens sopor? Integer Irus,
Dic age, dic sodes, Cræso quotus invidet ægro?
Nil tamen ista moror. de me tu videris. æquæ
Causa querelæ alia est. manet altera cura. Satelles
Umbrarum Morbus (*a*) Regum, te præside, fines
Obsidet? At, cujus vita sua vivit, & haurit
Anglia prædulces auras, huic te, Dea, saltem
Impende. Et neque te teneant oblivia gentis
Interea, quam fatorum sub jura per ignes,
Per strages belli, & pestes Proserpina dudum
Compulit. Ignovit furto Latonia proles,
Et pœnas dedimus. sat Caucasus ultor, & ales
Sæviit. Astrorum, per me licet, ignea lampas
Indemnis micet, & furti secura futuri.
Statua Sanitatis mentis. Altera sed quam te memorem soror? Utraque partu
Edita jucundo. sed candidiore parentes
Te vultu (*b*) risere. Boni si provida primi,

(a) *Refertur ad morbos, qui aulam invaserunt sub Principis in Angliam reditum.*

(b) *Sic Plautus Capt. sc.* 1. Quasi muti silent, neque me rident, *id est, ut aiunt interpretes,* neqve risu accipiunt facetè dicta a me, vel non mihi arrident. *Cæterùm loco* Te *poni poterit alia constructio*, Ore tibi risere, *ut Virgil. Ecclog.* 4. cui non risere parentes, *& hoc in eodem sensu, ut interpretes ibidem. De ratione autem hujusmodi risus videri poterunt iidem.*

Nec

Nec mens læva fuiſſet, adhuc & ſana fuiſſet,
Ex quo natalis puduit me pulveris : ex quo
Delicium ambitioſa fames fatale momordit, *Amiſſa illa per inobedientiam.*
Amiſi te; quamque Parens mihi vellere nevit
Virgineo poſita jam cyclade, protinus omnem
Ad morbum patui infelix, & fidus ad omne.
Defluere ex illo virtus, animique caduci
Vis ſenſim ſublapſa fatiſcere. viſcera mali
Computreſcentis ſubſedit ad intima tabes.
Innumeræ ſubeunt peſtes, & totius inſtat *Succedunt innumerabiles morbi: Invidia, &c.*
Naturæ Phthiſis; Invidiæ furtiva teredo,
Languorum pituita, Libidine fervida venas
Depaſcens febris, & toto Phlegethonte vaporans.
Cernis, ut hunc nimium uſquè ſui, ſeſeque laborantem *Avaritia,*
Inflat hydrops immanè, cutemque, ſinuſque tumentes
Proluvies diſtendit aquoſa ? ſitivit; & amnem
Hauſit Hidaſpeum, & toto ſe proluit Hermo;
Necdum exempta ſitis. ſitis ignea gliſcit ab undis,
Seque explens irritat inexaturabilis hydrops.
Hæret huic in viſceribus damnoſa Celæno, *Gula.*
Ingluvies. patriæ mulcent Stymphalida cœnæ
Nequicquam, ecce Getas ultra, Nomadeſque metuntur
Rura : petendus Itys de Phaſide, fercula ſæva,
E Rhodope Palamedis avis, de rupe Sabella
Marſus aper, ſcarus e Sicano gurgite, fluctu
Eruta Lucrino conchylia. Nota Falerni,
Bacche, ſaliva tui nulli mage. (a) Tmolus, & ipſe
Gutturis æternùm ſidit per cola Phanæus,
Nec ſatiant tamen. Olla gravis, nidorque culinæ,
Luxurians abdomen, aqualiculique ſagina
In votis primum eſt. putris ſepelivit omaſi
In barathro fœtentem animam. Quàm turgidus illi *Inanis gloria.*
Aërea viden' ut tumuit farragine pulmo ?
Faſtidit terras, & ſola veſcitur aura :

(a) *Tmolus mons Lydiæ, Phanæus promontorium Chii inſulæ, ubi pretioſiſſimæ vites.* Georg. 2.

Heluo

Heluo ventorum, & multo repletus inani.
Desidiæ Paralysis. Ille quis? ut venam tentem? quàm funere vivo
Illusit Morti! vires, animique, soluta
Nervorum compage, fluunt, præcordia languor
Obsidet, & cæli spargens oblivia somnus.
Ales Ephebus adest. amnem ciet ales ephebus.
Vitales an erit (*a*) miserum qui mittat in undas?
Causa mali, e terræ cœno qui nascitur, humor
Concrescens, & lenta lues. (*b*) At tabida pestis
Si caput insideat, reliquæ mens unde, fidesque
(Illa fides, Agapes genitrix & alumna pudicæ)
Defluit in partes animæ, nec (*c*) spiritus æger
Obsessum eluctetur iter, subit atra veterni
Tabes, & mentem sternens Apoplexia totam.
Triste malum, & fatale; malum, quo tetrius ullum
Non afflant animi fibris Hecateïdes herbæ.
Passiones animi. Hospitium morborum ingens fumus. Altera nec te
Pars tanget minùs. Hinc brumis febrilibus alget
Exanguis Pavor: inde Spei per certa remittit
Spiramenta quidem dolor; at mala sæpe medelis
Ægrescunt, mensque angorem delusa resorbet.
Parte alia, viden', illi oculis ut subjicit ignem
Irarum fervor? tristes ut colligit illi
E bili furias atra jecur? Inde Cupido,
Et Dolor, & mentis mala Gaudia. Phantasus illis
Se comitem jungit, curis propioribus æger,
Tormenti ipse sui faber, ignotosque volutans
Terrores animo, larvis obseptus & umbris,
Irrequies. Media e Stoa venere magistri
Stoici promittunt medelam; sed vanam. Cecropidæ, occultum cecinit cui noctua carmen
Ipsa, tuæ, Zeno, fuligine tincta lucernæ,
Mnesarchus, nec non Chrysippus, & oris Ariston

(a) *Joan.5.ex sent.Amb.& Chrys. ibi de Paralytico.*
(b) *Qui sciens hujus morbi est, intelligit analogiam hanc paralysis spiritualis ad corporalem.*
(c) *Analogus ad spiritum animalem.*

Impexi

Impexi, & curto doctè qui fœtet in antro
Actæus, Stoæ Cynicæ latrator, Anubis.
Hi tibi morborum ſpondent elementa, malique
Surgentis cauſas eradere: peſtis & auſint
Stirpem omnem valido ſophiæ convellere niſu,
Quippe lacertoſi medici. Si ſeveris alto
Frugem corde Cleantheam, ſi noveris ori,
Et mento induxiſſe caprum, cum poplite curas
Doliolum ſi tu compegeris in breve: cepam
Rancida ſi virtus oleat, vappamque decennem,
Sanus es; albentes Hygieæ ſanus ad aras
Intercide comam, voti damnatus ad aras
Spem cum crine, metumque, ſacrumque appende dolo-
Iramque; omnigenis ſapiens dominaberis aſtris, (rem;
Saturnoque, & Acidaliæ cum Marte puellæ.
Nec metuis, nec amas, nec aves. riget horrida virtus:
Et ſaxo invideat vivo Sipyleïa rupes.
Stultitiæ rides barbata crepundia torvæ,
Et ſiliquas cerebro caſſas. Si faſcia nugis
Demitur, & quæ docta genis inducitur umbra;
Si natura peridromidem ſecluſa reviſit,
Et metuunt, &amant, & avent: reliquoſque prophano
Ad latus Elyſii patiuntur cum grege manes:
Excepto, quòd non ringuntur, & improba nunquam
Ira coquit bilem, niſi cùm jus verna ligurit.
Gens heu quiſque fumus devoti ſanguinis. unâ
Ex Horti malo communis culpa pependit.
Hinc labem longè trahimus, de ſtirpe parentis
Morboſi: fluxitque parens in fata nepotum.
Quiſquis erit, minimis qui carpitur, optimus eſto.
At comiti flexo leviter viden' ore Voluptas
Tertiæ ut a tergo dextram ſupporrigat? illi, Statua Pietatis.
Si neſcis, Pietas nomen: Diis edita Nympha,
Edita Diis, genitura Deos. averſa reſiſtit
Ponè verecundo vultu: terreſtribus olim
Miſſa choris, abituſque reos exoſa Penates.
Sentes ſiqua tamen noſtros ſubnaſcitur inter

Lætitiæ

Lætitiæ pars, e dono venit illius omnis
Quantuſcunque boni merges. Maris illa fragoſi
In gremio placidæ ſternit cunabula pacis
Halcyonæ, Mens alma, tuæ. ſalis inter, & æſtus
Mundani cumulos genitali munere Concham
Illa ſubit: niveoque tumet mens gemmea fœtu.
Sunt homini partes geminæ; ſublimor illa,
Quæ gentem trahit e cœlo, & natalibus aſtris
Deducit nomen. parti ſua cuique voluptas:
Nobilior, cui naturæ proſapia primas
Nobilior dedit. In modico dedit eſſe beatam
Terrenæ parti prudens Phyſis. In cute rerum,
Extremoque hebetes hærent in cortice ſenſus.
His quod olet, ſapit, & nitet, & quod molle, ſonanſque eſt,
In curis totum. Rota quicquid Cynthia luſtrat,
Terra omnis, rerum ſemotus & infimus ordo,
Mobile, tranſultanſque bonum; mutatur, & errans
Incerti laris aligeros ad Temporis axes
Lunam aurigantem ſequitur: Dominæque nec oris
Degener. Eſſe ſimul totum nequit: excidiiſque
Vivitur. utque abolet vocis veſtigia primæ
Vox ſubiens, ſe ſic mutilant bona, ſeque ſequendo
Se ſibi ſurripiunt. Sic ſe premit hora, ſuique
Hora fugam vivens, & vivens hora rapinam.
In ſe quæ peccant, eadem ſe ſecula plectunt.
Sic mihi, quale bonum cunque eſt, ſpem ſemper hiantem
Eludit, primoque animam in libamine ponit.
Sed neque ſincerum quicquam eſt. ſparguntur amaro
Dulcia, Cecropio Colchos miſcetur Hymetto,
Teſtantur patriam Veneres, & gaudia plorant.
Quæro bonum, ſed quod certo libramine conſtet.
Quæro bonum, ſed non inhoneſto in fragmine truncum.
Quæro bonum, ſed cui vitient mala nulla ſaporem.
Quæro bonum, bonus unde fiem, meliorque fruendo.
Quæro; nec invenio. nec præbet terra, nec æther.
Solus at hoc ait eſſe bonum Deus: & ſibi conſtans,
Et totum ſimul, & vitii cui nullus amaror.

In

In solis face quod candet, quod lucet in astris;
Quod smaragdi viret in radio, quod flavet in auro;
In campi quod fruge sapit, quod fragrat in horto,
Quod sonat in cantu, miror. miracula fudit
Hæc in naturam Deus; & sibi plura reservat.
Te sed amans quid amo, Deus? aspectabile formæ
Donum non amo corporeæ, non fruge saporem
Manantem, nec odorem herba, succove recenti
Progenitum: non vocem, aures qua barbita mulcent,
Non amplexum, habilem membris quem brachia miscent;
Non jubaris soliti lucem. non hæc amo, cùm te
Dicor amare. tamen speciem, pulchrique figuram
Quandam lætus amo, quendamque saporem, & odorem,
Vocemque, amplexumque, & quandam lucis amicæ
Interiorem auram. Lucem, cui nubila nulla
Officiunt; Amplexum, acies quem nulla resolvit
Fatiferæ falcis; Vocem, cui dissona vulgi
Scylla, forique fremor non obstrepit ullus; Odorem,
Nulla relanguentem quem dissipat aura; Saporem,
Quem tædi carpunt fastidia nulla; Figuram,
Cui nec ruga sinistra, nec invida detrahit ætas.
Hinc gaudi seges omnifero tumet ubere nostri.
Herciscenda tibi, Pietas, cum Principe gazæ
Est hæc summa tuæ; *Deus*: Omnia in omnibus unus.
Tolle oculos. Ordo tibi, Carole, surgit, & artis — ORDO quartus.
Hic Polycleteæ labor alter. Et ecce secundum — Statua Utilitatis.
Viscere deceptus nullo canit omen haruspex.
Tolle oculos. & quos oculos non illice forma, — *Comites, Opulentia, Clementia. Pax.*
Illicio cantus quas non attraxerit aures
Utilitas, pelagi & terræ gratissima Siren?
* Assistit fidens animis Opulentia: vultu
Illa quidem ad pompam facto, cui litore Memnon — * Statua Opulentiæ.
Eoo, Hesperio famulantur Atlantides undæ,
Tincta togam ardentem Sarranis imbribus, artes
Et Phrygias induta sinu, stellataque frontem,
Et collum, & conum criniti verticis aureum
Ignibus undique Mygdoniis: at pectore volvens

Implacido curarum æstus, & prælia cæca.
Magnificum illa malum, misereque beata, malorum
Ingens irritamentum. Peperisse Typhoea
Dicitur, & Famam, & Noctem, Titania conjux,
Terra parens; sed non alio mage noxia partu,
Quàm cùm progeniem, quæ dicitur aurea, luci
Ostendere sinus. Ubi erant, Berecynthia Tellus,
Cymbala, tinnitusque tui, cùm fontibus illa
Cumque illa scelus omnigenum vagiret ab antris?
Aurea, sed dotem e ferro sortita, propago.
Concepisse piget serò. tua viscera norunt,
Senseris, Agrippina prior, quos inde Nerones.
Hanc propter tenebras, noctisque cubilia cæci
Ingredimur. sanguis prisco nec ab Hercule noster,
Pirithoo nec avo repetit genus: & tamen atræ
Claustra libet Dominæ perfringere, Ditis & ipsas
Aggredimur ferro portas. Hanc propter eandem,
Invitos avido rumpente cupidine funes,
Ignotum rostris ruimus mare, carbasa ventis,
Et vitam damus; Erigonen confundimus Arcto,
Cum nocte Auroram committimus: & fidem, & aras,
Pignoraque, & patriam, & thalamos divendimus. heu
Terra premit, vada quas volvunt Neptunia cædes! (quas
Bellax lingua, quid in Nympham certamine tanto?
Quò præceps ardor? cane lingua receptui, & arcus
E nervo meritura volent in vulnera tela.
Cornua si (a) regnante rosa gerit æmula pauper,
An petat idcirco Bromium (b) caper? arma Lycurgus
Arma cado intentet, quia naufraga sæpe popina
In cella natat? expungi volo cærite cera
Et vites, & divitias. plectenda libido.
Cuique suus color est, flos, & cerussa figuræ.
Deme. quis extemplo non sorduit? an tibi solæ

(a) *Notum arbitror quid Rosis fit cum Vino.*
Cùm regnat rosa, & furit Lyæus. Horat.
(b) *Vitibus caper infestissimus.*

Nimirùm

Nimirum veniunt ad candida tecta columbæ ?
Et veniunt aquilæ. cavea consistet in ima,
(a) Tinnierint nisi quid trabeæ, cum consule Cæsar.
Arma meus tractat Cæsar ? bellone salus est ?
Imbcllem mitto nervi sine robore Martem.
Cogendus campo miles ? sere bella crumenæ
Semine. proventu melior caput exeret arvis
Cadmeo seges. An clausi maris arbiter undis
Imperites ? sibi te generum Nereïa Doris
Fluctibus & ventis emat omnibus ? aureus esto.
Phryxeo turpis fluitat sine vellere Tiphys.
Quin ipsæ, nudam Themidem si Prætor inermis
Exponit, nec egena fovet subsellia Quæstor,
Indecores vieto Leges in codice mussant.
Est rerum domina, & nulli subdenda potestas
Regia. subdendam nulli tamen in sua cogit
Jura Themis. Sunt huic Alto sua litora, Leges.
Huc veniet, franget fluctus hìc illa tumentes.
Non te Jura timent. Leges, & (b) legibus idem
Ipse times. æquæ ditant Quæstoria leges,
Et leges æquas armant Quæstoria. Tondet
Pastor, non deglubit oves. alvearia censet,
Non expilat Aristæus. non pallet in arca,
Harpyiasve timet secreta pecunia, vultu,
Carole, consignata tuo. nec personat urbem
Præco, nec ex hasta plebis suspiria pendent.
Arcam in regalem refluo cum fœnore gazæ
Decurrunt, ut in Oceanum qui refluit amnis.
Artibus his, hoc tu quæstu ditesce. volentes
Sic Apis atque Ovis, illa favos, hæc vellera, reddent.
Et viden'? ecce pari spatio vestigia figit,
Marmoreo cultu, sed nescia marmoris ipsa, Statua Clementiæ.

(a) Expecto, ecquid Dolabella tinniat. *Cic. ad Att. id est*, an afferat numos.

(b) *Discrimen inter Regem & Tyrannum hoc est, quòd hunc timeant leges, ille legibus timeat, inquit Mar.*

Cerea lentescente sinu, & mollissima fandi;
Seque illi sociam jungit Clementia. Fasces
Ablegat, frameasque, rotasque, minasque bipennes;
Et rugam tetricæ frontis. Titana lacessat
Impavidus, cœlo tensos & naviget imbres,
Regnaque fulminum, & altisoni Jovis atria lustret
Alituum Cæsar, Jovis armiger Ales, & idem
Cœli, nimborumque potens. E Chaone Divæ
Advolat alma Columba tuæ, bona nuncia pacis
Mundo emergenti, pacisque sequestra columba:
Et serto comptam niveo prætendit olivam,
Non rostro, non ungue minax, Cythereïus ales.
Sit Phalaris vultu sævo, linguæque ferocis
In truculenta acie mortem gerat. at tibi multus
Spiret ab ore Parens, & frontem fingat uterque:
Innocuæ Majestatis vitale serenum.
Sint Jovis ad solium accinctæ fatoque metuque
Apparitrices (a) Diræ. sit janitor aulæ
Fraternæ Canis, exanguesque exterreat umbras
Latratu fera tergemino. tua limina servent
Excubiæ, Rex, Euphrosynes quæ limina servant.
Nonne vides, ut sanguineo confinia turbat
Sidera crine Cometa, & formidabilis atro
Syrmate verrit inane solum? sua ponè sequuntur
Regnorum excidia, & pestes, & tristia nautis
Prælia ventorum. quàm Phosphorus igne decoro
Lætior! ille simul terris ostendit honestum
E cœlo caput, e tenebris simul emicat orbis
Lætitia reduci redivivus. In æquore frontem
Neptuni sulcatam Aquilonibus, & Scylacei
Naufragiis prætentam horres. ubi ruga profundi
Tollitur, & penna Zephyrorum sternitur unda,
Innocuæ ludunt per Tethyos arva phaseli,
Alludunt tonsis Nereïdes, in freta migrant

(a) Hæ Jovis ad solium, sævique ad limina regis Apparent. *Æneid. 12. ubi de Jove cœlesti.*

Et

Et cithara, & cyathus genialis, & ipse liquentem
Astrorum choreis in scenam desilit æther.
Ah Regi longè Scyllæa, Caphareaque absint
Ora meo, procul Æolia cum fronte procellæ,
Nec sit naufragii vultu metus ullus ab illo.
Terreat: &, fontem vultus qui terret, ametur.
Ars erit esse patris natum, patriæque parentem.
Quod libeat cui posse datum est, miramur: eritque
Seu Fera, seu Deus. Ut gentem probat esse Deorum
Te tuus (a) Amnestes! Divinam injuria sola,
Quam memoris Fera sæva refert in marmoris ævum,
Mnemosynen fugit; inque suo Dii, quæ tibi libant,
Divinæ Lethes oblivia nectare potant.
Qui videt a tergo bifrons Deus, exdeus esto.
Sic tibi thura libens dederim. Quis supplicet aræ
Suppliciis septæ miserorum, ubi Numina torva
Fulminibus numerant culpas, & fulgure terrent?
Adventu tonuisse quidem, multisque timores
Novimus increpuisse tuo. sed fulmina solas
(b) In Phocas, & monstra maris cecidere, Deûmque
Exemplo cautes solæ sensere Cyclopem.
Membra solet sopire, caput qui plectit. In omnem
Qui culpam rigidus sævit, fit criminis ultor,
At vacua, quibus imperitet, se jactet in aula.
Præterea corpus Princeps cum Civibus unum est.
Parcitur his? illi quoque parcitur. abscidit æger
Membra sibi præceps, cupiit quæ sæpe reponi.
Multa suo faciunt Medico nec funera laudem,
Nec pœnæ Regi multæ. Non calce fatigat
Peccantem, horrisonisve minis, nec verbere crebro
Terret equum domitor. cervix huic sessile tergum
Plausa dabit, non liventes vibicibus armi.

(a) *Amnestiæ Genius. Inde actum nuperum Amnestiæ regiæ.*

(b) *Phocas, Monstra, Cautes: id est, Regicidas, & qui præcipui fuere perduellionis administri.*

Nostra

Noſtra ſalus ut ſit ſecura, ſalute ſalutem
Dicimus eſſe paciſcendam. ſit mutua. Princeps
Non eſt tutus, ubi nihil eſt a Principe tutum.
Intererit ſi multorum me vivere, vivam;
Intererit perdi, perdar. Vis abſtulit hoſtem?
Succreſcunt alii. præciſa repullulat arbos:
Et nova ſub ferro vindemia naſcitur. Iras
Inſtaurant nati memores: oriuntur ab illis
Mox alii. ſola non ſunt in vite nepotes.
Ut populum cohibet modicus, ſic acer acerbat,
Et furias animis ſubdit timor. Obvia pennæ
Incluſam formido feram tenet. improbus illam
Si ſimul inceſſat telis eques, infremit audax,
Per venabula, per nodos, per, quà via, per quæ
Fugerat, aggreſſura fugam. Sæviſſima virtus,
Quam timor extudit extremus, vetuitque timere.
Aſperitas nunquam non illaudata; Poteſtas
Aſpera non odio nulli eſt. Natura, regenti
Ceræ nobilioris Api quæ ſuſtulit iram
Ultoris teli, trabeamque reliquit inermem,
Nos eadem erudiit. Clementia munere nunquam
Non eſt tuta ſuo. Belli, pacíſque Tyrannus
Excubias armet ferro, ſibi præſtruat Alpem,
Se Rhodope tegat. inſidiis patuere; nec uſquam
Sævitiæ murus dabitur. Clementia murus
Sola ſibi, ſibi præſidium, & Prætoria porta eſt.
Tonſorem potuit Siculus contemnere, cives
Si minùs ipſe totondiſſet. contemnere Cinnam
Ulciſcens nequit Auguſtus: contemnere parcens
Et Cinnam, Lepidoſque poteſt. ceſſere ſecures:
Sica ſimul ceſſit. Debet tibi, Livia, (a) Cæſar.
Sufficit exemplum ſibi Carolus. Anglia ſenſit,
Quid Clemens poſſit. ferrum clementia nobis
Extorſit; vultus iræ poſuere feroces,
Peccandique verecundi ſumus. Hanc ſibi Nympham

(a) *Livia enim id conſilium dederat Auguſto.*

Quàm

Quàm legit ſociam prudens Opulentia! novit,
Scoria quem (*a*) vultum induerit. Clementia pauper
Nulla fuit. ſi deficiat clementia, terror
Quàm vectigales paucos habet! Eia age, tempus
Luſuro vacat. ignoſci ſibi, Termine, nugax
Muſa cupit. libet excurſus tentare. vagantem
(*b*) Linea convincat nimii pedis. Haud ſapit, aiunt,
Qui ſemper ſapit. At veniunt tamen avia ſæpe
In medium, ſæpe in modico ſapientia ludit;
Oblituſque Jovem princeps ex ungue remiſſo
Fulmine ludicram ad prædam divertitur Ales.
(c) Tempore quo læſa eſt Ætola cuſpide Mater

Sub integumento rei præſentis figura proponitur.

Venus læſa.

(a) *Henrici* 8. *ſcilicet impreſſum in moneta vili. Lege Stoum in Henrico* 8. *an. regni* 36. *de moneta vili, & adulterina ab eo incuſa poſt tot locorum deprædationes.*

(b) *Adverſus tranſgredientes popoſcit lineam Caſſius. ſic Rhodig.*

(c) *Poſt rerum aliquarum præviam inductionem affertur tandem in medium fabula nota de Phœbo, & Borea circa pallium viatoris. Sed res aliter narrata. Diſplicebunt, credo, Lectori moræ hac in fabula longiores, quàm pro re tantula. Libebat feſſo, & quem nihil minùs, quàm prælum meditari oportebat, plùs ſolito ineptire varietatis cauſa. Quòd ſi tamen Lector ſpeculabitur aliquo modo in Venere Angliam, in Phœbo Carolum, in Borea genium Cavallariſmi, uti nominamus, ſeverioris in furias nimis præcipitem, nec idoneum conſiliis ſanis, in Saturno genium occultæ malignitatis etiamnum plùs æquo regnantem, erit, ſpero, cur obeli infeſtius ſaltem punctum depreçer. Neque verò deſunt exempla, quæ me vel excuſent, vel veniant certè in ſocietatem culpæ. Inſtituebam in fabula ſynopſim quandam ſubjicere temporum. at quoniam fieri iſtuc commodè nequibat ſine offenſione, malebam inſulſus ipſe videri, quàm perfricare quemquam ſale meo.*

Idalis

Idalis, Idaliam e castris Amathunta petebat;
Multa gemens: & jam roseo Dea fusa cubili
Pæoniam expectabat opem. Genitricis ad ulnas
Affusi curam gemini solantur Amores:
Ulturæque sacramentum non segne pharetræ
Adjiciunt, Stygiumque senem testantur, & amnem.
Evocati Dii cum Nymphis marinis e tribu Veneris. Mercurii accitu variis e sedibus adsunt
Falcitenens Avus, & Pater, Æmoniisque Gradivus;
Furtorum gratus veterum, qui præsidet arvis,
Et Tritonia Pallas, & ævo tarda Cybelle,
Et sua cum sponso Zephyritis florida Vento:
Cognatæque maris Nymphæ, Galatea, Rhoeque;
Ilia Nisæe, & Melite soror, altera vittæ
Dudum apprima tenax, & flammæ cruda maritæ;
Altera flammeolo nuper velata, fluentem
Restrinxere tori cui vincla jugalia crinem,
Atque Ephyre, atque Thoe, & citharistria Cymatologe:
Pulchra Thoe, cyanoque sinus collecta madentes,
Sueta Dionææ comes ire per æquora conchæ,
Formoso desponsa Palæmoni. nulla medendi
Doctior Arctoæ secreverit unguina petræ.
Fama mali Lemnon pervenerat. ilicèt antro
Facta quies, Martisque rotæ, Telumque, notorum
Cui sonitus soli deerant, & tertius ignis,
Sepositum: mediisque incudibus omnia pendent.
Sicut erat, vultu illoto, cinctuque fabrili,
Evolat extemplo Conjux. pede proripit ægro
Se præceps in iter, fastidia matris acerbæ
Incusans, rigidumque patrem. Lipareïus illi
Densa Siderites humero vestigia fulcit.
Advenit Phœbus, & Venerem sanat. Phœbus adest; Phœbo Euterpe comes. audiit unà
Nomen amicum Erycina parens, viresque recepit.
Latoo, Musæque assurgitur. Ille sororem
Intuitus, certusque sui, Nam quis Deus, inquit,
Alma soror, genitrix Charitum, Jovis inclyta proles,
Quis vetitis te tam prudens immiscuit armis?
Sub pelles teneros odiis quis adegit Amores?

Fortè

Fortè paludatæ Veneri ſemel eſſe licebat.
Æneadæ poſthac numerent ſua vulnera. bellet
Aligeros inter natos Æneia mater.
Dixit; cumque ſecuta roſas, Mileſia dona,
Albentes (neque enim flori color hactenus alter
Virgineo) calathis ſupplex e mollibus offert
Muſa, Deam multa donans cum flore ſalute.
Halitus ut (*a*) pluteo fuſus, Divamque refecit
Notus odor, niveæ ſubitò (mirabile dictu)
Inficitur Floræ peregrino murice candor.
Obſtupuit monſtro, preſſaque ad pectora palmæ
Expavit conjux omen. Saturnius hæſit
Juppiter, & ſe defecit Thymbræus Apollo.
Tandem lætus ait? Salves, Erycina; rubentem
Tranſiit in florem vulnus. Mora nulla: retorta
In tergum palla, teneræ Deus oſcula dextræ
Ore verecundo libans velamina ſolvi
Imperat. At ſuſpenſa metu, & trepidantia circùm
Numina funduntur. nutant horrore comarum
Inſueto tremulæ Cybeles in vertice turres.
Flora quidem exanimis fertur cecidiſſe, Favoni
Conjugis in gremium revoluta: ſed ore fugacem
Nectareo revocat vitam ſpirabile Numen.
Pallorem nec & ipſe ſuum erubuiſſe Gradivus
Dicitur: obliquo cui lumine Mulciber hirrit.
Faſcia jamque ſoluta Thoes ope cuſpidis auſum
Sacrilegæ, facinuſque aperit. maduere cruento
Lintea: & inſpectus quanquam tentamine primi
Plaga Jovi tenuis viſa eſt, tantùmque modeſto
Vulnere deguſtata manus, perſedit ad alta
Oſſa tamen dolor occultus. Blanditur amicæ
Lemnius, & medicæ Phœbi bonus annuit arti.
Ille humeris acto ſub lævam lætus amictu
Narciſſi tantùm lacrymam, roremque Hyacinthi

(a) Pluteus lecti pars, in qua ſponſæ cubare ſolebant: ut ſponda, in qua vir.

P. Dilectum

Dilectum occultè medicans affuderat ori
Vulneris, & Myrrha dilutum admorat Adonim;
Cùm plagæ mox rima omnis coit, & sua dextræ
Redditur armigeræ Venus. Euterpæa secutæ
Præcinuit septena manus discrimina voci.
Nata mari, Phœbo debes. Tibi Thespia servit,
Diva, chelys, Myrtoque tuæ Peneïa Daphne.
Imperium exerces in cætera Numina. solæ
Munere Palladio gaudent, gens innuba, Musæ.
Otia nostra sines impune, Tegæaque Phœbi
Castra sequi. Te per Lyciam millena secuta,
Per Cynthi juga, Phœbe, per Apidanea fluenta
Perfusum ambrosia crines comitatur Oreas,
Et choreis ambit; tua circum altaria Cretes,
Thyrsigerique fremunt Agathyrsi, ubi thure Sabæus
Halat ager, Cilicesque vaporant atria nimbi.
Æmonias animare solent tua carmina rupes,
Nostratemque Helicona. jocosa resultat imago
Carminis, & placidè offenso cum carmine rupes.
Vocis dulce, Lyræ blandum melos. utraque Numen
Dona sonant. ipsis animam (*a*) Lyra sufficit astris.
At Lyra cùm primùm sonuit tua, prima sub auras
Dicitur exiliisse hominum Divûmque voluptas.
Tu fabricatorem Cyclopa tricuspidis iræ
Inferias nato mittis: tu Porphyrionas,
Tu Larissæa Pythonas arundine cædis,
Monstra necans, sanansque Deas Latous Apollo.
Voce canit, digitisque Camœna: canente Camœna,
Ingeminant Pæana Deique Deæque frequentes.

Intervenit Boreas. Riphæa tum fortè plaga nimbosa movebat
Signa truces in Sauromatas, (*b*) Taurumque premebat
Odrysius Boreas. ut læsæ fama Diones
Præcipitans castris increbuit, Orithyiæ

(a) *Inter sidera videlicet relata.*
(b) *Surgit quidem ex Indico mari. at pòst extensus in septentrionem Riphæis se jugis annectit.*

Scilicet

Scilicet, atque opis Idaliæ memor ocyùs arces
Aggeribus solidæ brumæ, niveaque corona
Deserit inclusas. rigidæ tum fertur in auras
Remigio pennæ. quà verberat æthera, nimbi
Dant sonitum, fugiuntque. Et jam freta Thermodontis,
Carpaton, & canam concreto frigore Peucen,
Rhætoque insessas arces Homolen, Pholoenque,
Et Rhodon, & Lesbon, & Cypri litus opimæ
Transabiens cursu pernix Amathuntia pulsat
Limina. Præsensere hostem; pugilemque repentè
Inclamant Zephyrum Nereïdes. ille duelli
Suffugiens congressum impar, animisque recusans
Oppangit valvas, & vectibus impiger obdit.
Æstuat Edono bilis: turpisque repulsæ
Arrectus stimulis sævit dolor. improbus urget,
Sollicitatque humeris aditum; sed robore postis
Obverso riget. ergo Deæ delubra minatur,
Culminaque æqua solo positurum, & turbidus instat.
Immugit domus, & ventoso murmure circùm
Increscit magis atque magis fremor. ardua stridunt
Succussis tabulatorum compagibus æra,
Fragmina dissiliunt pinnarum, actæque sonoro
Subsultu fugiunt ædis per tecta ruinæ.
Fit fragor. icta labascere turris, & atria circum
Lata strage coronarum fastigia ferri.
Evolat indignans animis Tegeæus, & harpen
Arripit. At collem interea furialibus armis,
Mox animas omnes vomiturus, anhelus & acer
Vicinum Boreas insederat. hispida nigris
Nubibus ora, supercilio prætenta procella
Ninguida, Strymoniæque hyemes per terga fluebant.
At te quæ rabies, ait? an se tentet in uno
Diis Aquilo cunctis veteres impingere fratres?
Imperio cludi portas & numine Phœbi
Noveris. Ergo mei tandem, Tegeatice, Phœbum
Tædeat, inquit? an Æmonias pavisse bidentes:
Castalias inter pueras inflasse cicutam:

Hos adeone tripus animos, hos Delia cornix ?
Imperiis pedibusque meis substernitur orbis
Aerei Jovis ; Arbitrio Neptunia paret
Aula meo : quàque incedo, seu nubilus æstum
Attollo, verro seu numine cærula puro,
Observant gradientem & Glaucus, & Amphitrite,
In mea dant amnes se vincula ; mobilis unda
Gorgoneos riget ad vultus. In viscera terræ
Ingredior , penitusque imis emota cavernis
Libramenta soli vello. Plutonia mugit
Regia, bis ternasque triceps fera surrigit aures.
Nec me Delius agnovit puer ? Aone in antro
Somniet, & *(a)* scutica digno deleget habenas.
His dictis, placido advertunt procedere passu
Latoum juvenem. serpit per tempora, Daphne
Seposita, dono Divæ Cythereia Myrtus.
Ille ubi, quo cœli faciem, nimbosque serenat,
Fixerat in Borea vultum, Non hæc tua Matri
Formosæ promissa fides, ait. exue pugnas.
Bellatum Veneri satis. & conclavia Divæ,
Si lubet, interiora subi sociabilis hospes.
Hanc dederis Somno veniam. opportuna Dionæ
Visa quies ; suasit delapsus ab æthere Somnus :
Et sonitus inhibens omnes penetrabilis auræ
Extimuit fremitum, & nimbosæ verbera pennæ.
Dixit. & admotam capiti super utraque virgam
Tempora quassat Hyperboreo caducifer Hermes.
Commoti ponunt æstus, iræque residunt.

Teractis omnibus, discessum parat Saturnus.

Et jam roboreo fultæ munimine valvæ,
Cardine converso, panduntur : & obsitus ævo
Saturnus, (medium ducunt ad limina Divi)
Invidiæ ille premens gravius sub pectore vulnus,
Discessum parat. hirsuto velata cucullo
Canities, lemniscatæ quem vincula byssi
Mento substringunt imo senis. atra per artus,

(a) *Phaetonti Clymenes puero.*

Tergoribus

Tergoribus ſentis, inſuto turgida villo,
Deſcendit, ſylva veniens Agathyrſide, vulpes.
Horrificant ſulci malas, propexaque mento
Defluit in gremium, ſenii laus ultima, barba.
Ploditur. acciti veniunt ad lora dracones,
Servitio aſſueti, bullaſque tricuſpide lingua
Lambunt, humectantque virentibus æra venenis.
Stare loco indociles plaudentis turbine caudæ
Exhortantur iter. curru conſcendit in auras
Grandævum bijugo Numen. manus altera falcem,
Altera ſuccuſſu tremulo molitur habenam.
  Hic, ut erat ſolitæ memor artis Atlantius Ales,
Quin age, macte Aquilo: viden', ut pellitus Olympo
Hirſutuſque ſenex iter auſpicet? incute, ſodes,
Vim tibi. Riphæum robur, nervumque Boræum
Experiamur, ait. mihi ſurripe, ſi potes, illas,
Si tibi vis, animuſque ciet præcordia præſens,
Villoſas pecorum exuvias. inferre juvabit
Signorum ſupremo axi memorabile nomen.
Tendit iter mundi direptor, & heluo rerum
Per tua regna Deus. tutò ridebit, opinor,
Saturnum Boreas meus, Orithyia Cybellen.
Subſtitit, affremuitque renidens Pleiade nato
Aſtræo ſatus. extimulant & conſcia virtus,
Peliacique olim hinnitus injuria turpis,
Et famæ decus. at ſpolium vovet Orithyiæ
Mulſurum thalamos, & (a) Threſſæ frigora tedæ.
Ite animæ Arctoæ, munuſque faceſſite juſſum
Ocyùs, inquit, & Othryſias expromite vires.
Nec mora: ventoſis abeunt e follibus auræ
Per Jovis atria luctantes, & cærula perflant.
Inſequitur ſtridor nimborum, axiſque remugit.
Saturno cœlum eripitur, nec tramite certo
Incedunt bijuges; anceps a vertice turbo

Hic agitur a Mercurio de ſurripiendo amictu exteriore viatoris Saturni. Et primò Boream incitat ad facinus.

(a) *Nuptiarum ſcilicet Borealium. fuit autem illa a Borea rapta.*

Flectero

Flectere nec retro patitur, nec tendere contrà.
At spoliis inhiat Boreas, in veste moratur
Sithonius latro, creberque assultibus instat.
At sterilis labor. In ventos feris, excipit Hermes.
Littus arat Boreas, & casso frigore sudat.
Fulmina nonne vides ut inania cruda senectus
Ridet, ait? Tune ille ferox, qui decutis uno
Autumnum nutu, tremuit quem nuper Olympus;
Et mea sæpe tuis Cyllene nota tropæis?
Porrigat hic herbam Boreas, & (a) pollice presso.
Intumuit porrò indignans, & inhorruit heros.
Has exosa manus victoria? frenduit amens,
Atque intercisam frendens in cæca loquelam
Murmura: Mene usquam incepto? nec plura. severo
Inglomerat vultu noctem. Exhorrescere cladem
Rura solent, cujus Boreas vel sternuat omen.
Tempestatem accire parat, ceu velite vento
Hostem antè excierat tantùm, formidine belli
Accinctam decumana. illi stridentibus Hœdis
Obsessum limen telo recludit Orion.
Dant gemitum nubes. exterritus horruit Hermes
Egressam, & cœpti piguit. tot fulguris atri
Abstiterant oculis ignes, tam grandine crines
Saxea inhorruerat, tam tristibus hispida nimbis.
Flatum addit Boreas, sonitumque, & turbinis æstum,
Concretus riget in lapidosos Juppiter imbres:
Inque vicem nebulas, & aquosa volumina laxat.
Nulla dies, nisi quam nimborum e nocte corusca
Excussam reddunt ignes. at sævior axem,
Turbinibus cœlum miscens & murmure rauco,
Convellitque ruitque, emoto cardine, ventus.
Saturnum incessunt furiæ, ruit omnis in unum
Sithoniæ vis. At resoluta lacinia longè
Fluctuat, in laxosque sinus victoria pergit.

(a) Premere pollicem *est etiam proverbiale dictum. cujus contrarium est* convertere.

Hic

Hic porrò fremere, & vires accingere Numen,
Et nervos omnes operi. ſuus implicat angor
Conſternatum animis. loro cum falce remiſſo,
Undantes properè manus utraque colligit oras,
Eque fuga revocat veſtem. Riget horrida barbis
Stiria, conſolidatque nivem intractabile frigus.
Putrida proluvies it naribus, improba tuſſis
Algentem quatit, & præcluſis faucibus angit.
Ingeminant imbres, reſonant cava tempora flictu
Grandineo, toto venti latus agmine pulſant.
Sarcinam age, illuvioſe ſenex, & furta ferarum
Cede age, cede, & ſoſpes abi. Sed frigora ventus
Quò ſpirat magis, hoc ægro mage commoda veſtis.
Æſtuat, endromidemque tenacibus apprimit ulnis.
Inſiſtit Boreas: iterumque, iterumque ſenile
Arietat in latus. In ventos ceſſere procellæ;
Quà ventum, rediit prædo. ſibi redditur æther;
Reſpirat pater: arma legit. riſere nepotes.
Hic Hermes Phœbum aſpectans, quibus utitur armis *Deinde Phœbum: cui amictus cedit.*
Phœbus, ait? tua nunc tua ſenſerit arma viator?
Senſerit, inquit. At occultæ ſpiramina flammæ
Laxantur ſenſim: radiis crinitur & auro
Sublimis vertex, intonſaque tempora circum,
Veſtitas & adhuc teneræ lanugine lucis
Per malas tedis incendia mollibus errant.
Ex oculis Phœbo geminus ſol ardet in uno.
Mox abit in lucem totus, qualiſque videri,
Et quantus ſolet, Eoum cùm Memnona viſit.
Propagant radii radios, ardoribus ardor
Uſquè novis novus uſquè profunditur. æthera complet
Lucis & ignis adulta dies. Sic impulit amnis
Æquor iners jactu lapidis cùm ludicra pubes,
Ex aliis alios it mobilis humor in orbes;
Et premit, inque vicem premitur fuga, donec utrinque
Aggeris extremi ludum definiat ora.
Sentit tela ſenex, & amico ſaucius ictu
Vulnus amat; lentus ſequitur de vulnere ſudor.

Tela jacit Titan. exit, qui certat inermis.
Verticis ergo sacri tegmen, nodumque trilicem
Explicat, & laxos medius discingitur artus.
Expirat vapor. At procedere lentiùs, æstu
Jam gliscente, remissus, & ilia ducere serpens
Occipit: & tunicam volupe est posuisse senilem.
Munere suscepto longùm si devius erro,
In partem culpæ venit, & sibi sæpius obstat
Auditor facilis. Num sidere fortè morantem
Errantemque malo tetigit tardigradus Erro?
Siste senex. quid agis? cranio si (*a*) cochlea nudo
Imminet, obtereris. Citimis in finibus alget
Frigida, brumalis regio, plaga. frigida calvæ
Officit, & branchos ciet. Incandescere cœlum
Interea, & nebulas populare valentiùs ardor.
Villoso nudus tum primùm tegmine vertex
Ostendi cœlo visus. pilus occiput umbrat
Nullus, densissi pendent a fronte capilli:
Et nunc involitant humeris tergoque refusi,
Nunc mento gremioque, ut ludicra dispulit aura.
Continuò parat assurgens brumale (*b*) theristrum
Exuere: &, colubrum sapiens Auriga curulem,
Horrentem pulla ponit cum veste senectam,
Et se liberior fruitur: nitidusque juventa
Innocuos haurit soles, cum solibus auras.
Mitescunt auræ cum solibus; halitus ignes
Vicino (*c*) brumæ veniens a cardine sopit.
Tristior esse quidem Deus, atque obsidere vultum
Nubes fusca solet, nimius quam sanguinis atri
Colligit exhalatque lien. inserpere fibris
Læta modò, & cum Sole Jovem sinit. incita lori
Festivo monitu liquidum rota corripit æquor.
Cæruleum currunt iter, & per sibila linguis
Ora micant, albent spumis, & flatibus auras
(*sic dictum.*

(a) *Allusum ad historiam de Æschylo.* (b) *Ironicè*
(c) *Versus regionem scilicet aeris superiorem.*

Incendunt

Incendunt circùm alipedes. prævertere frænos
Ardet, & intacta suspenditur orbita nube.
Et videt & vidisse Hermes negat. ex oculis se,
Nubivagumque Auriga fuga citus abstulit axem.
Atque hic, ut caluit venis insueta juventus,
Insistensque viæ, pendensque in lora viator
Impulit in dextram bigas, devexus iniquo
Pondere, partemque in lævam declivis amictus
Excidit. illum auræ subito cum flamine longè
Obliquæ rapuere. simul cum fratre Tegæo
Suspexit, simul exuvias agnovit Apollo.
Panditur, inque sinus modò confluit, & modò tortus
In varios evolvitur endromis: impete prona
In terram fertur, tum subsilientibus Euris
Tollitur in diversa; plicis extrema recussis
Dant crepitum, limbisque vibrantibus aura cohorret.
Decidit. acclamat Phœbo Cyllenius Hermes.
Obstupuere animis immensi ponderis: ardent
Cominus inspectare sinus, artisque labores
Intextæ, villumque operosum, & sutile vellus.
Excutiunt utrinque, atque inter brachia versant.
Tergoris huic, si Parnasso, famæque fides est,
Mænalius partem fugiens in lustra Lycaon,
Partem Aries, Hellen qui vexerat, arbiter anni,
Et Nemees pavor, Hesperidumque tyrannus aquarum
Corniger, illotamque undis Erymanthia Nympha
Submisit partem: gracili quam dente Cytori
Pexuerat lunam ad quartam Cybeleïa conjux.
Phœbus abit victor. bifido victoria clivo
Ad Daphnen appensa. *Deûm Pater, atque Avus hic est.*
Signatam tetigere senex & fabula metam.
Fabula nempe moræ pœnas luat. ast ego (*a*) Sphingem
Deprecor. Ogygius, nodi qui vincula solvat,
Non opus est interpres. habent & seria ludi.

(a) *Sphingi scilicet supplicium ab Oedipo inflictum: quam e saxo ille præcipitem dedit.*

Clementia subinde in vitio est, si cauta non sit.

Unum pace tua (dederis hanc, Carole, pacem)
Addiderim. Est & ubi peccet clementia. Tutus
Ut videar, non sum. nimbi securus & undæ
Sicca tempestate premor. Nec murmure terrent
Tympana, nec clangore tubæ; sub pellibus hostis
Conticet. interea nitri per pabula surdum
Sub terra bellum serpit; *(a)* silicisque, rotæque
Occursu rapido disseminat ignea fatum
Linea: sternunturque arces a pace dolosa.
Gens non una sumus cum Doride Pergama. Pestes
Inclusas in equo Phrygio fovet Anglia multas.
Molem hanc an (*b*) Laertiades, an Pyrrhus Epeo
Suaserit, incertum. certè sibi dædala Pallas
Non ascivit opus. Neptunius ille, sagacem
Qui cæcas uteri in latebras contorserat hastam,
Laocoon dedit immeritas, (an numina culpem?)
At pœnas dedit. immoto sub Apolline Troja
Staret adhuc, & adhuc starent Priameïæ arces,
Sortem, Mysta marine, tuam traxisset Epeus.
Ecce iterum muris illabitur improba nostris
Machina, mons armis gravidus. contingere funem
Gaudemus, manibus læti supplaudimus armos:
Mœnia pandit, & intendit Clementia collo
Vincula, subjicimusque rotas. O Dardana proles!
O veterem necdum Juno saturata dolorem!
Claustra Sinon ---- At (*c*) Musa sile, desponsa Chœbo
Musa, Dei jussu Carolo non credita vates.
Serò mihi sapient iterum Phryges. Ilia classem
Turba sub Antandro, & nota molire sub Ida.

(a) *E duplici modo incendendi cuniculos hic recentior est, cujus meminit Strada lib. 6. dec. 2.*

(b) *Quem Laertiaden, Pyrrhum, Epeum, Laocoonta, quem Apollinem in superioribus Angliæ tumultibus, item quam machinam modò, seu equum Trojanum velim, puto non latere Lectori.*

(c) *Cassandra e Parnasso nova.*

Sed

Sed quid ego hæc? meliora canit præsaga futuri, *Statua Pacis.*
Quam tueor, festivi oris cultissima Virgo,
Cum Spica molli, cum Termite, cumque Racemo,
Et, quicquid parit Utilitas, complexa feraci
Nympha sinu. Necte, Irene mitissima, nodum,
Discordem gladium qui rideat: impia Bella
Claudat compages æterna, (*a*) Stonhengiaque obdat
Tota fores; nullos videat concurrere (*b*) montes
Tellus, & nullas iterum (*c*) Symplegadas undæ.
Multa, tuis ludens in laudibus, extima terris
Uranie de te meminit, sociæque Camœnæ
Te decimam optavere. tibi, concordibus Horis
Noctem inter lucemque pari quà pondere pendent
Tempora, triticeoque viret quà mergite Virgo,
Esse locum narrat. se contrahit & bona Virgo,
Contrahit & non invitam pia Libra bilancem.
Castra procul, lituique. feras, te dante, vel ipsas,
Ascitos cœlo cives, pax aurea mulcet.
Nec latrat mitis Procyon, nec sibilat Anguis,
Nec rugit Nemee: Phylacem nec rejicit Arctos,
Mugitus nec Agenorii per cornua fusas
Exterrent Hyades. sed nec rota mobilis usquam
Instrepit, astrorum dum volvitur igneus axis.
Te cœlo reducem veneror. quàm classica dispar
Nostra sonant cœli concentibus! obstrepit illis
E terra fremor, & mundi catadupa sonori.
Ad nos te patrio Carolus deduxit Olympo.
Ille tibi (*d*) æternam ponet, quam secula fundent
Cuncta, suo pridem quam pectore condidit, ædem.
Et modò, Nympha, Popæ dextrùm annue, (lingua fa-
(vebat

(a) *Moles lapidum stupenda in Comitatu Wiltoniensi, dicta* Stonenge.
(b) Et montes concurrere montibus altos. *Virg.*
(c) *Prælia navalia.*
(d) *Templum erat Pacis Romæ, quod appellabatur* æternum.

Alitis, hesternisque Deus spirabat ab extis
Integer) & sine, pacales cruor imbuat aras.
Huc age, rumpe moras, nitrum, baccamque nefastam;
Naryciamque picem, & fruges cum sulphure salsas
Huc age sis, redimite puer. Clitumnus aratro
Serviat. æqua jugo cervix haud apta securi.
Sanguine Cyniphio nec opus. Sistatur Enyo
Victima. Cernis, ut ardentes intorserit orbes
Lumine sanguineo? Ludibria deripe cristæ
Ventosæ; fronti latices inverge Cytæos;
Deme supercilio setas: ea proxima sunto
(Ut fastu riguere!) foco libamina. Cultro
Parcitur. hæ vitam pascunt, non funera tedæ.
Siste. nec ista petunt ultrices pabula flammæ.
Sylvani gentem innocuam quæ crescere nobis
Invidia est? stent illæsæ cupressus,& ornus,
Et casus abies alios visura. Lacænis
Siqua tamen Nymphis centum gravis afforet (*a*) arbos;
Nullus ego abnuerem. At prô Numina! (*b*) Machina,
Fœta minis, aciem quæ turbat? Et ecce rotarum (belli
Magnifico lapsu invehitur, succincta tumultu,
Mortisque intersepta metu. Fastigia tecti,
Transversa cancellatim trabe, & assere denso
Projicit in planum moles. Grave sublica pondus;
Robore decussatim acto, quàm sustinet ingens,
Quàm stipata! Operis frontem, & latera ardua munit
Quàm lorica frequens, cuneorumque horridus ordo!
Porticus in medio vasta, & circumdata Martis
Instrumento omni. Pulchrè. Dii vota secundant.
Bellonæ solium agnosco, fœdamque sororis
Tartareæ sedem. Satis est. alimenta poposci?

(a) *Patibularis aliqua scilicet onusta meretricibus, Helenæque similibus, quæ fax erat belli Trojani.*

(b) *Machina, quam* Galleriam *vocant, inter apparatus bellicos una e præcipuis, in qua Bellona comburatur.*

Ardeat

Ardeat ipsa suo bellatrix fomite Virgo.
Cædibus in mediis solet hoc in mœnia curru
Ferri Diva triumphalis. pyra funeris esto
Supremi. dicentque novissima Fulmina verba.
(a) Congere cum clypeis enses, cum curribus hastas,
Vivaci nitrum cum sulphure, tympanaque, & arcus,
Balistas, & malleolos, clangentiaque æra,
Signaque, fumantisque globi murale tonitru,
Et quæ ferrea cunque strepit per castra supellex.
Bello omni Bellona flagret. Funalia nitro
Subjice. siste. dabit flammas Ephesina. (b) Dianæ
Porgitor ardentis raptus de funere torris.
Prô, factum bene. fervet opus. cum Numine votum est.
Nubila torquet ubique volumina, & altiùs undam
Ater agit vapor, & tempestas ignea surgit.
Confusum viden' ut Rabies, & fusilis Ira,
Ambitioque fluens rivis, galeataque Cypris
In cumulum coit? Ecce Dolus, Fastusque, Rigorque,
Et præfracta Licentia, Amorque effrænus habendi,
Insidiæque, & Livor edax, & Furta liquescunt.
Et jecore, & toto modò viscere clangitur. ardet,
Solvitur, in cineresque suos subsidit Enyo.
Vade age, Mysta: pient artus & sulphur, & ovum.
Esto sacer: Divam nec fas vidisse, priusquam
Purgarint oculos & mystica lampas, & undæ.
Ut Pæstum mihi spirat adeps! an messor odores
Assyrius tales legit? an Gangetica busto,
Cujus, quicquid odoriferum est, genitabile funus
Et Cilicum sylvis, Arabis & messibus halat,
Immoritur volucris tali? Sed nulla refingat
Faxo suum in cunas Phœnix Bellona sepulchrum.
Tota tibi cecidit, Pax, hostia decolor ætas,
Cessit ferrea progenies. accingere ferro

(a) *Vide, si lubet, & plura desideras, Bald. sylv. 9. Od. 20. & 25.*
(b) *E religionis vastatæ, & templorum ruinis.*

(Edixit

(Edixit Dea) sola Ceres, & sola Diana.
Edixit? (*a*) Nova quæ subitò tamen impulit aures
Formido, Boreæque afflans e cardine rumor?
Ergo iterum ferro & lacrymis it tessera signum?
(*b*) An Syllæ venere alii? Sertorius alter?
Et conjurantis dux (*c*) Spartacus alter arenæ?
(*d*)Ad(1)*Scutum*, Juvenes, ad (1)*Habenam* rursus, ad(2)
Imperio quis (3) *Restitui* meliore jubebit? (*Hastam.*
Respice, Diva, novis ut adest exterrita castris,
Mœsta, tuisque iterum rediens advolvitur aris,
Anglia. sed latus ense redit nudata, comamque
Casside, & ære sinum. miserere gementis, opemque,
Per, gentis te siquis amor, tutelaque tangit,
Fer miseræ, facilesque manus oppone ruinæ.
In veterem infelix adsum revoluta quetelam,
Et veteris telam luctus invita retexo,
Anglia, non tenui tibi nomine debita. Mentem,
Sic equidem ducens animo, accepisse benignam
In me jam nuper Superos, & pristina rebar
Obduxisse simultatum vestigia. Cœli
Ferrea, ceu quondam, facies, iræque recursant.
Si, tu cùm regno præeras, de te bene siquid
Commerui, si fronde tuas intexuit ædes
Palladia, fovitque focos, arasque sacerdos:
Si pelago (*e*) lanas, & nulli noxia vela
Mercatura tetendit, & ipsam læta vocavit
Te rediens lucri in partem: si jura, forumque

(a) *Hæc scripta sub allatos rumores tumultuum novorum in partibus Angliæ septentrionalibus an.* 1663.

(b) *Novi scilicet, sed præcipuè* (c) *e plebe exciti tumultus.*

(d) *Voces militares olim usurpatæ; quas modò efferimus per* faces about (1) To the left: (2) To the right: (3) As you were. *Ælianus.*

(e) *Vittæ laneæ non supplicum modò, verùm & pacificorum.*

Incorrupta Themis coluit: si Palladis artes
Integræ viguere, oleæque Aganippides undæ
In laudes tumuere tuæ, succurre, tuisque
Indulge, Dea, muneribus. Tua non ego rupi
Fœdera, pugnacemve immisi finibus *(a)* hastam,
Verbenas oblita, tuis. Si, numine læso,
Offensum est, dedimus pœnas. en victima *(b)* Pastor
Ipse gregis noxam, & vittam sacer ipse gerebat.
Nonne satis parere, mori cùm jusserit ævi
Quæ modici stat cuique dies? & rumpimus ipsi
Licia Parcarum, & crudelibus addimus ipsi
Ingenium fatis. Quoties mutavit aristam
Flava Ceres, nostroque adolevit sanguine rubra?
Si nostra peregrina, domi nec nata bibisset
E vena sitis, esset, ubi tolerabile fatum
Solarer, venæque rependeret illa vicissim
Damna peregrinus sanguis. peregrina Britanno
Terra, peregrinus gemeret sub milite pontus.
Ast ego *(c)* vipereum, & soli mihi flebile bellum
Parturio ipsa mihi. Sparsos age collige crines,
Anglia. num risit *(d)* Dea? Risu solvitur illo
Cum fletu metus. *(e)* e Borea cessere procellæ.
Suspicis? agnoscis dudum tibi, Carole, notam,
Et te quæ dudum agnovit. Tibi, larga Voluptas
Quas dat opes, quas Utilitas, non invidet. ora
In tua se tamen insinuat, nimiæque Poetam
Damnat fortè moræ. Te vendicat illa, suique
Te fore juris ait. Quin & natalibus illud

ORDO Quintus, Statua Gloriæ, *Comites Philodoxia, seu Cupido gloriæ, Victoria, Musa.*

(a) *Ut feciales solebant bellum indicentes.*
(b) *Carolus primus interemptus a perduellibus.*
(c) *Allusum ad partus viperarum: ubi catuli postremi rumpunt latera matrum.*
(d) *Pax scilicet, coram qua hæc modò solennia peragebantur.*
(e) *Nam Buckingamii Ducis adventu cum copiis militaribus tumultus isti non ita multò pòst reprimebantur.*

Alluxisse

Alluxisse tuis se prædicat auspice (*a*) Sidus.
Sideris in mentem veniat. Certasse feruntur
Astra, tuos quis natales daret arbiter ignis.
Consulitur (*b*) Genius. Cœtus se Gloria miscet
In medios, puerumque suum probat. illa (*c*) Coronam
Evocat. Accitu Dominæ Minoia virgo
Jussa capessitura venit. Te, Gnossia, tangit
Hoc, inquit, munus. Juvenem per devia multus
Præsultans Error ducet. Tu dirige gressum
Rerum gnara dolos evolvere, certaque monstret
Lampas iter. Dixit. Lucem pia Stella novenam
Colligit in nodum. Stellæ, mora nulla, remittit
Cœlum Sol commune: nec invidet æthera Nocti
Divisum cum Sole dies. Subit illa diurnæ
Certatura faci, tantoque superba Corona
Munere regali perfundit sidere cunas,
Seque coronatas videt, explerique videndo,
Te dives, nequit. Ambages at mittere tempus
Admonuit. se prodat amor, fateatur & ignes
Gloria casta suos. Ipsam num fortè putemus,
Innubam adhuc, (*d*) flammam e cœlo exhibuisse juga-
Amplexusque petisse tuos? O candida merces, (lem,
Meta laborum, & dulce lucrum! Tantone (minori
Non venit) pretio Carolus (*e*) venire recuset?

(a) *Notum de stella, quæ medio die fulsit in ortu Principis in omnium conspectu.*
Habebatur stella emblema gloriæ apud veteres. Sic de stella Ascanii, Julii Cæsaris, & Honorii.

(b) *Nam astris suus cuique Genius affingitur.*

(c) *Coronam Ariadnes inter sidera relatam, novem stellis ornatam.*

(d) *Sic de stella Honorii.* Nupturiebat tibi, Honori, Gloria, & stella veluti facem nuptialem præferebat.

(e) *Dignum pretium, quo ematur Principis amor. & respicitur ad nuptias Romanorum, quæ fiebant farre, usu, vel coemptione. sic 1. Georg. de Thet. & Aug.*

(a) Solares intra thalamos, & Luminis ortus
Sub primos illam Virtus enixa sub axem
Æthereum fudit: simili cui cyclade lucis
Indutæ, mitras inter trabeasque reclini,
Sidereo religasse comas, & pectora cinctu
Dicitur, æternamque ori sparsisse juventam;
Temporis ingenui quam filia Laudis alumnæ
Ubere fovit Alethea, &, cùm robur ab annis
Venerat, evectam Famæ pernicibus alis
Templa Deam Diis spectandam per gemmea duxit,
Æqualem Superis, & se præ se ore ferentem.
Nobilitas illam curru comitata decoro
Mille retro fluit in populos, & mille resignat
Vultus antiqui ceras. Ancilia, Fasces,
Et turbæ Titulorum, Aquilæ, Trabeæque, Togæque,
Circumeunt gradientem: inter quas vertice toto
Surrigitur suprà, atque apices popularibus auris
Commotos attollit Honos. hunc mille secutæ
Spes (b) niveæ circùm prensant. procul Ambitus,& quæ
Cum (c) multa cretata faba, cicerisque canistris
Venales promittit emax Ignavia currus,
Degeneres numerat census. at turpe Repulsa
Ore solum, &, quæ non sequitur, vestigia mordet.
Hæc est illa, tuum terras super, æthera supra
Quæ vehet, attolletque ad sidera Gloria nomen.
Proxima sorte locum (Vortat bene. tota facessat
Suspicio noxæ) Philodoxia, pulchra Cupido, — Statua Philodoxiæ.
Non præceps, imposve animi tenet: integra laudum
Nympha,nec illa sui minùs integra. Quam Physis altis,
Linea quò cœlo propior venit, altiùs indit
Mentibus, igni & aqua tun' interdixeris? Illi
Armigerum statuit prudens Natura Pudorem.
Pusio fortè tibi visus; sed pectoris hospes

(a) *Vide Casimirum Lyricorum lib. 3.*
(b) *Candidatæ.* Niveique ad fræna Quirites. *Juven.*
(c) *De hoc more prehensantium Persius in Satyris.*

Herculei, Heroum custos, cui credita Virtus;
Ventosam exedræ Nympham dixere severæ.
Laudo salem. At pennam tollunt ad nubila venti.
Restinctus virtutum ardor, nisi fomite flammam
Hoc foveant. hoc libarunt e fonte Camœnæ,
Hinc Galeæ, hinc Lauri, hinc ipsæ venere Tiaræ.
Hanc pullum ad lucem explorat Jove prædita Mater.
Cujus avos, laudumque acies interrita soles
Non tulit, arcetur tabulis inglorius hæres.

Sit cupido gloriæ veræ, & propriæ.

Gloriæ amor si quem teneat, quæ sublita fuco est,
Et coemit vultum, fugiat. Neque sit mihi tanti,
Messe sua quæ non vivit tenus: improba fugit
Quæ ceras atavorum, alienaque pabula carpit
Deses, & invitis arcessit nomen ab Umbris.
Quæ genus & proavos jactant præconia Manes,
Damnabit Minos furti rea. Fallor? an ora
Propositæ sub nostra venit factura Volucris
Materiæ appositum pondus? Sic fabula scenam,
Sipario amoto, subit altera. Ludere vati
Concessere subinde Deæ. quin sæpius ipse
In tenui ludit, Pindique in vallibus imis
Aut pinguem Lycidam, Satyrumve movetur ineptum,
Aut Culicem, Muremve canit Pataræus Apollo.

Fabula de Cornicula induente se plumis alienis.

Non hic te moror ætatem. (*a*) Quo tempore Divûm
Atque hominum Pater, in flavo Ganymede fidelem
Expertus, cœli & facis in consortia rubræ
Admisisse Aquilam fertur, propriamque dicasse

(a) *Est res hæc non tam fabula, quàm allegoria. per Deas Venerem, Minervam, & Junonem intelligitur Pulchritudo, Scientia, & Potentia, e quibus gloria quæritur plerumque. Per tot Avium nomina intelliguntur. Mortalium varia genera, quorum alii e concepta opinione suorum meritorum, alii perverso modo nituntur ad gloriam: alii viles, & sordibus suis contenti omnino negligunt, &c.*

Flagranti

Flagranti dextræ : Veneri, castæque Minervæ,
Et Junoni, unà riguis ut vallibus Idæ
Consedere, sibi sociam sacrare volucrem,
Cuique suam, pariter placuit. Vicina latebat
Iliceæ obtentu frondis, placitisque Dearum
Intererat furtim Cornicula. Solis ab ortu
Huc ades, Oscen, ait. Me scriberet optima Juno
In sociam, matris quàm filia dicerer albæ !
(a) Delie, sit cum pace tua : da vertere vestem.
Dixit : & incussu pennarum agitabile corpus
Crebra ciet, plausuque everberat alite sudum
Accelerans, notosque petens animosa Penates.
Nox erat, acceptamque sinu gens plumea noctem
Frondosi ruris per tecta, lacusque silentes
Jam somno posita, & curis exuta fovebat.
At non in somnos votis intenta, nec ullam
Solvitur in noctis partem Cornicula. regni
Objicitur species ingens, & nomina rerum
Grandia. Reginæ jam nunc assurgere visa
Gens incedenti minor : officiosa volantem
Jam nunc circùm ambire cohors : promittere nidis,
Jam nunc nil mortale sonans, immitibus ausa
Ambrosiæ micas, & spicam virginis Astri,
Libum, farra, molamque, & quicquid libat ad aras
Antistes sacra seu calicis, seu lancis opimæ.
Quæ ferar ! imperium divisum cum Jove Juno,
Alite cum Jovis ales habet Junonia, Cornix.
Eximiæ dotes animo, sed dotibus, aiunt,
Eximiis impar species. in corpore pulchro
Quæ venit, arte probè lita, picturataque virtus
Gratior. in mediis, fateor, formosa coruscat
Pennarum tenebris. at versicoloria, Numen
Fœmineum, præfert puris insignia Juno.
Multa volutanti tandem hæc sententia surgit.
Evolat : & tacitæ noctis, cœlique sopori

(a) *Est enim e Phœbi familia.*

Munere læta (*a*) Lavernam, Atlanteumque nepotem
Compellans, (*b*) Neque lanx, inquit, neque licia desunt.
Vestris hæc ego sub signis. Nec plura. Volucrum,
Cuique notis macularum ut erat cultissima pluma,
Tecta petit: passuque umbrosa cubilia lento
Lustrat, & exuvias habiles, ut quæque caducæ
Corpore (defluvium pennis indixerat æstas)
Abstiterant, legit, & lectas sub tecta reportat.
In lucem latet, & furtum componit. easdem
Altera nox, repetit nox altera, & altera curas.
Junoni mensis sacer, & cum mense redibat
Expectata dies: Phrygiæque sub ilicis umbra
Adversos legere ut possent e cespite vultus,
Cominus assedere Deæ. Per rura volatu
Jussus adest placido, cœlumque in vellera cogens
(*c*) Octipedem mulcet Zephyrus, & temperat auras.
Undique convenere, frequentique æthera cœtu
Cinxere aligeræ gentes, quæque hospita septa
Villarum, assuetæ imperio, quæque invia dumis
Rura colunt, & quæ rupes, suspensaque saxis
Clivorum juga, quæque lacus, & litora servant,
Et cultu, & linguis variæ. Venere Palumbes
Acciti, Perdix, & Anas, & Milvus, & Anser:
Pavus adest, in quem (*d*) nuper migraverat Argus!
Excubitor cristatus adest, qui cantibus Eon
Evocat, & cristatus Epops, & vertice Nisus
Purpureo, & galeæ cono præsignis Alauda,
Mole pusilla, vigens animis. E Strymonis alveo
Naupliadæ volucres, e Chaone missa Columba,
Psittacus e sylvis Auroræ, & Memnonis arvis,

(a) *Præsides furum.* (b) *De licio & lance furum Al. ab Alex.* (c) *Cancrum Junii sidus proprium.*
(d) *Si quibus Avium in fastis circa tempora, & circumstantias quoque rerum gestarum aliter fortè sit, Annales non uni sunt; & nihil minùs constat, quàm memoria historiæ volatilis.*

E Pandi-

E Pandionia quoque Daulias utraque terra;
Utraque Daulias, at melior soror altera, quæque
Muta puella fuit, nunc in suspiria vocem
Librat, & indignam queritur lacrymosa rapinam.
Tuque, tui pater atque hæres, æterna Volucris,
Adfueras, tempus sub idem nisi fortè litasses
Soli, fovissesque recens a funere nidum.
Corvus abest, & Vultur abest. hunc rupe Prometheus
Caucasea, turpesque epulæ tenuere: sed illum
Ira gravis, versæque recens injuria formæ.
Inter & esse decebat avem Meneïda. solis
Non ausam radio nimiùm se credere Vesper
Abdidit. At fidens, & mentis conscia multæ,
Præceptamque animo jam tum meditata Minervam
Noctua, nec verita illa diem, sub luminis auras
Extulit os, os Palladium. Plausistis Athenæ.
Ecce autem cœli e diverso sola, sed instar
Agminis ipsa, habitu plumoso insignis, (ad unam
Conversi cunctarum oculi, stupuere volantem
Numina, nec sese ipsa minùs suspexit euntem,
Tantùm non ignota sibi) spectabilis Ales
Conventus venit in medios. illi aureus ora,
Et frontem prætexit honos: in vertice fulvo
Surgit apex, ternæque jubæ, Tritonia quales
Ostentat, cùm per Tanaim bellatur Amazon,
Virgineas præitura duces. Per turgida colla,
Tergaque, purpureosque sinus, & punica crura
Multa jacit latè ambiguos tessella nitores.
Nec minor a tergo fastus. per syrma superbum
Plurima pennarum luxu Thaumantias errat.
Sistere circùm ardent omnes. Heroïda cernunt
Non aliàs visam. Vah, Jupiter! æmulus instat
Pavo: suos spoliis oculos speculatus in illis.
Primus Pavo. calent iræ. par omnibus ardor.
Continuò sævitum animis. gliscente tumultu,
Invidiaque odiisque ferocibus omnia fervent.
Unguibus infestis certatim, & vindice rostro

So

Se repetunt; prædam invisam, ut data cuique facultas,
Excutiunt, velluntque, ruuntque. O sospita Juno!
Furtivis exuta coloribus, inque volucro
Eruta, tu cornicula eris, risumque movebis.
Nec tantùm risum movet; & sua pœna luenda est.
Exulat. hæc Divæ triplici sententia sedit.
Exilii, Britonum ad talos, (*a*) Cornubia sedes.
(*b*) At nimium in vitio est. & *vellit Cynthius aurem.*

Statua Victoriæ.

Altera sed quam te, Virgo, quo carmine dicam?
Palladione satam te sanguine? Palladis instar
Quantum est in Nice, Nices in Pallade quantum!
Oris pulchra quidem, Nice, sed torva voluptas
Esse tui solet. impressi cum pulvere soles,
Relliquiæ irarum, campique recentis imago,
Atque hostis vultus memores. Quàm dissidet ori
Hæc illi species! rubet hæc Victoria nullo
Sanguine: nec solitum præfert Victoria Martem.
Namque ubi debellata cohors, domitrixque catena
Regnorum, & rigidi fasces? ubi sæva securis,
Captivique supercilii pavor, & rota squalens,
Damnatæque Orco inferiæ? nec rostra carinis
Diruta, mœrentesque Deos, nec rapta Cethegis
Signa, nec indutas Feretri gestamina quercus,
Cætera feralis pompæ nec fercula cerno.
Scilicet est, posita cùm dimicet ægide Pallas,
Gorgoneæque albente manus armentur oliva.
Et præfert nobis alios Victoria vultus,
Bellator cùm pugnat Amor. vestire cruentam
Gaudeat excidiis pompam Victoria vindex,

(a) *Cornicularum regio feracissima.*

(b) *Purgatio hic eadem ferè, quæ in priore fabula; cui si apud Zoilum locus non sit, ædepol non laboro. At apud Principes etiam seria exhibere nonnunquam sub integumentis ludicrorum non omninò inusitatum. At excursio in utraque fabula longior justo, inquis. Nunquid non dixi aurem vellicatam?*

Se

Se minor, ut victo major. quæ blanda volentem,
Gaudentemque triumphari sub vincula misit,
Præ se blanda ferat, redimitaque amoribus ora,
Et victo, seque illa simul Victoria major.
Victus at inde minor negat esse. triumphat uterque.
  Famam, Gloria, præteritam, fastosque revolve,
Diva, tuos. te nec teneat limesve Britannus,
Palmeti pars ampla tui, seu limes Iberus,
Nec decorum quo porrigitur modò Gallia campo.
Metire & gentes, & tempora. Respice currus
Pampineos, rubroque actas e littore tigres;
Contemplare ducem Emathium, Tigrimque fluentem
Sub juga Pellæi fastus. Per secula mentem
Itala fer memorem circùm: quo Consule Cimbros
Spectarit, Libycosque Tonans e rupe triumphos,
Quo Duce Carthago supplex, quo Cæsare Teuto
Sub Latias humilisque ierit Pharsalia portas.
Fare age. Num majora dies spectacula terris
Ulla dedit, quàm cùm rosei sub (a) Veris & Astri
Auspicio gemini cœlo sua munera, nobisque
Os ostendebas illud, quo pristina viso
Claruit Astrææ facies, quo dissita mundo
Anglia, nec mundo mage dissita, quàm sibi, tandem
Ad sese rediit, rediit probitasque, salusque,
Et tota pacis comitata propagine Virgo?
Solennes audire sonos, festumque tonitru
Tarpeiæ nostræ videor, vocaliaque æra
Templorum, & cantus, conspirantumque tubarum
Assensu placido resonas per compita voces:
Et, quæ personuere magis, per tecta domorum,
Per cuneorum alacres cœtus, arrecta senumque
Et juvenum, & teneræ longè ingeminata catervæ
Gaudia. Per nubes ierat tum fortè Notorum
Insidens alis Fama, & conterrita fertur

(a) *Maii 29. eo enim die rediit Princeps profugus Londinum.*

Nec

Nec centeni oris linguas audiſſe, nec æris
Signa ſui. Deſcende polo Dea: claſſica miſce
Et tua. Cernere opes videor, Phrygioſque nitores;
Indutaſque Tyro plateas. Incedere cerno,
Oebaliæ quales nunquam vidiſtis Amyclæ,
Mandentes fremitu læto ſpumantia fræna
Cornipedes: Cerno, lucem quæ luce laceſſunt,
Auratas acies: Te, Carole, Carole, cerno
Poſt tantò, qualis rerum ſub fumida buſta
Imperium lucis repetens Hyperionius Sol
In ſellam emicuit, cœlique reſumpſit habenas.
Anglia, te ſola felix, virtutis avitæ
Dives, & imperio natum genus: Anglia, mundo,
Ut mundo potior, diviſa, liquentibus ulnis
Ubera quam Nereis inter fovet, Inſula regum
Mater, alumna coronarum, & fidiſſima cuſtos,
(a) Mota loco fœdè nuper quò gloria ceſſit!
Servibas, o ſervibas. at vertice *(b)* curto
Liberior Bruto viſa es. *(c)* Vertigo Quiritem
Non creat. En priſco rediit *(d)* Feronia vultu;
Vindictaqae tuam vera te fecit; & ipſe,
Sanguine deterſo, & miſſo certamine, liber
(e) Feſtuca tactam calcat gladiator arenam;
Anglia Bellonæ furiis exercita, (ſtirpis

(a) *Ejecto Principe per dominatum perduellium.*

(b) *Alluditur ad morem curti capilli apud illos tunc temporis: qui idcirco* Rotunda capita *appellabantur paſſim.*

(c) *Ut tondebantur olim, (ad quod alluditur per ver*ticem curtum) *qui vocabantur ad pileum libertatis: ſic iidem* (*ad quod alluditur per* vertiginem plebis) *circumagebantur, poteſtate videlicet illis facta eundi, quò vellent.*

(d) *Eſt etiam Dea libertatis.*

(e) *Virga prætoria, ſicut &* vindicta, *manumittens.* Quid ea? ingenua, an feſtucâ facta? *Plaut. in Mil.*

Hey

Heu Phrygiæ nimiam!) in terris quæ non modò flebas
Pergama, quos non passa tuis Simoentas in undis ?
Ecce tuos bellator adest qui perculit hostes.
Perculit: & nullus sequitur de vulnere sanguis.
Carole, sublimis solium conscende: tonanti
Inseruit qualem dextræ Colophonia Musa,
Partem sume Catenæ unam. pars altera longâ
Deflua nodorum serie, discretaque partes
Definit in plures. Agedum, Calydonia pugnax,
Anglia prompta manu, bellax Hibernia, siquos
Fortè animos alitis cæca feritate rebelles,
Siqua Cytæinæ stirpis mala fibra medullis
Hæsit, siqua novi se germinis egit in auras
Ambitio, mactè, validasque audacia summos
Induat in nexus palmas. accingite pulchro
Unà operi certatim omnes, accersite nervos
Nobilis invidiæ, soliique e sedibus hostem
Detrahite invisum. Certamen inutile. nisu
Quàm facili Pugiles ad se trahit ille trahentes!
Nexu libertatis Amor trahit. Anglia tota,
Tota Caledoniæ virtus, Hibernia tota
Victricem agnovit dextram; votiva sequuntur
Signa, minæ veteres posuere, sequuntur amores,
Seroque est in amore dolor. non dimicat ira
Carolus. *Omnia vincit amor.* Cessistis amori.
Indue, te spoliis, Amor, indue. collige campum.
Anglia, sorte tua, teque utere: victa triumpha,
Et victoris in amplexu, gremioque bonorum,
Quæ Superi exhibuere, sede. Genialis an optem
Gaudia pacis? habes. an opes, queis utraque terram
Tethys inundet? habes. an laudem, & opima decoræ
Præmia frontis? habes. habeas hæc dona, diuque
Ut potiare, (quis est, qui lividus abnuat?) opto.
Ut potiare, diuque habeas, extrema catena
Supremæ, nodisque sequacibus apta voluntas
Accedat. Sunt & mundo sua vincula. Jurant
Causarum in leges Effecta; Potentior orbem

Continet inferiorem æther: huic proximus, aulæ
Sidereæ excubias ſtabiles qui digerit, ordo
Obſequitur, mediis imi. Quà torquet habenam
Phœbus, Eleuſinis ſequitur cum meſſibus Æſtas,
Nec ſolvit nexum Autumnus. Soror extima cœlo
Quà frænos quatit humentes Regina bicornis,
Ponè citi ſubeunt Menſes, cum menſibus Undæ,
Cæruleuſque tridens refluis cum fluctibus audit
Imperium lori. Certis hæc jura tueri
Fœderibus, Natura, tuum eſt. diſcordia nodum
Ruperit? informis redit, *indigeſtaque moles.*
'At nodum nos hunc diſſolvimus; Anglia fœdus
Diſcidit. &, rerum facies quæ deinde ſecuta,
Vidimus. At veteres furere implacata furores
Deſine. ſat furiis licuit. miteſce: nec ultrà
Cognatis in viſceribus tot crimina ſudent.
Quòd ſi pectus habet, bellatrix Inſula, ferri
Tantus amor, nec ſanguineum præcordia Numen
Excutiunt, armis genus intractabile: ferro
Occidui crimen commune refellere mundi,
Euxinumque ſequi, Auroramque repoſcere furta,
Biſtoniiſque ſuum terris immittere Martem
Quis vetet? Adveniet, luſtris volventibus, ætas,
(a) (Sic fatis placitum accipio) Mavortia Bruti
Cùm Thracen armis ſubiget domus, Ionioque
'Anglia palantes agitabit in æthere Lunas.
'Affore præſentit Vates, tùm finibus alter
Hunniades noſtris ſurgat, cùm Caſtrius alter,
'Atque Epirotæ ſpirent in Britone Manes,
Threïciæque ſupervolitent Capitolia Romæ.
Præcipe fata, tuaſque, Brito, præſumere laudes
Ne pigeat. *(b)* portus Afri patuere, foreſque

(a) Simile quid haberi intelligo in vaticinio quodam, fide digno, aſſervato inter cæteras res memorabiles in archivis cujuſdam domus religioſæ Neapoli.

(b) A ditione modò habita oppidi Tingitani.

Venturis

Venturis (a) Abyle fatis Maurusia pandit.
Sterne viam fatis primam, (b) Jacobe; sequentur
Fata, eadem ipsa duces. Jam nunc tua signa triumphis
Induere, exuviis jam nunc fulcire triumphos
Barbaricis gestit Victoria. Gallia quondam
Militiæ licet impubis te pulvere primo
Sordentem pulchrè, magno, cui concolor ibas,
Sensit avo dignum. Pugilem sed arena poposcit
Altera. te Frater caruit; traductaque virtus
In Belgas socium docuit rugire leonem
Rugitu nostro. (c) Dominas tibi classis Iberæ
Hesperius Pater, Oceanique potentis habenas
Obtulit, & cogi merito. Nereïa Gades
Transcripsit genero Thetis, æquoreæque tridentem
Sancivere tubæ. (d) Sed opis fuit indiga tantæ
Patria. subduci patriæ non debuit uni
Terrarum communis amor. Nec defuit orbis
Hic votis Deus. in mundi te gaudia natum
Permisit mundo. pelagi nam fræna Britanni,
Hoc est, quacunquè exercent in carbasa venti
Imperium, dextra moderaris, & omnibus audit
Oceani desiderium Jacobus in undis.
Et jam vela darem in laudes simul, inclyte Princeps,
Ipse tuas, pelagi timidus nisi litus amarem,
Quem premerent æstus medii, laudumque sequentes
Usquè secutura serie, Jacobe, tuarum

(a) *Abyla, seu Abyle, & Calpe, montes utrinque oppositi: quorum Abyla coercet montes Africæ in ora Tingitana, Calpe Europæ in Hispania.*

(b) *Jacobus Dux Eboracensis renunciatus Gubernator oræ Tingitanæ post Rudderfordum gubernatorem ex insidiis a Mauris occisum.*

(c) *Eidem Jacobo Hispaniæ Rex obtulit antè præfecturam maris Hispanici.*

(d) *Anglia eundem repoposcit; & ibidem renunciatur Præfectus maris.*

Obruerent undæ. In portum modò tutiùs Afrum;
Unde recens funem ſolvi, me reddere. Portu
Eſt Afro tamen Afra fides. Britannidis O te,
Rudderforde, animæ nimium! quis fœdere tanto
Virtutem, Invidiamque Deus? ſine ſedibus Umbræ,
Ignotoque ſub axe volant; juſtiſque tuorum
Productus nullis ad Manes funere pergis
Cum toto. Sed creſcit ager ſub falce. bipennis
Non adimit ſylvam. & virtus attonſa refloret.
Auſpicio Princeps aberat. ſubit auſpice portum
Principe ſors melior. Cœlum (*a*) conterminus Afrum
Vertice torquet Atlas: humeris, Jacobe, recumbunt
Fata Britanna tuis. Tua viderit ut bonus Atlas
Vela mari diſtenta, ſuoque tumentia vento,
Piniferi acclinet juga verticis, Indigetemque
Fulturus jam nunc humeros demittere diſcat.
(*b*) Siſto. quid hoc? oleaſne Abylææ per juga rupis,
Et pacale nemus ſuccreſcere? Pallade vernat
Maurus ager: ſociamque avidus conjungere dextram
Tranſit in Europæum Afer. Britannia tangit
Prima focos, caput armigerum prætexere lino
Gaudens, & tenero verbenæ flore virentem
Per galeam cupidæ delibans oſcula gentis.
Vade age, major Atlantiade. Ut (*c*) caduceus armat
Howardi dextram melior! Convellere funem
Quid dubitas, Henrice? vehunt tua candida Pacem

(a) *Mons in eadem Mauritania, non admodùm longè.*

(b) *Henricus Howardus interea legatus deſtinatur ad Tafilettam Imperatorem Morochæum. De legatione hac agebatur quidem multò poſt aliqua, quæ narrantur in hoc poemate. Verùm Poeta utitur jure ſuo, & prænotione futurorum Vatum propria.*

(c) *De quantitatè hujus verbi* caduceus *ſeu* caduceum *dubitatur a nonnullis. at venit a Græco* κηρύκειον, ρ *in* d *mutato. & apud Syracuſanos, & Tarentinos eſt* καρύκεον.

Carbaſa

Carbasa, ventorumque Deam pelagique potentem.
In fluctus nos præterea projecimus uvam
Hesperidum domitam prælo, mactavimus agnam,
Et ventos inter volitant mea vota, tumentes
Velorum impletura sinus. Te mollia nobis
Æquora, te Venti faciles, te Vota redonent
Incolumem. *(a)* At, lateri comitem quem seligit Heros,
Quem tueor? Bruti pulchro de sanguine nomen
Agnosco charum Musis. Allabere puppi,
Æole, compositus. si peccet iniquior ala,
Quanta mihi & Musis referent suspiria venti!
Occupat interea speculas Tafiletta, liquentes
Prospectans longè campos. Quæ lintea ponto
Allabi cernes, terræque advertere, Florem
Gentis Hoardææ vicina sub ostia mittent.
(b) Gentis Hoardææ *(1)* titulos Norfolcia dicet,
(2) Regia dicet Hymen connubia, *(3)* Martia campi
Flodenses monumenta: *(4)* Sui moderamina juris
Dicet Honos meritæ commissa, *(5)* Tridentifer undæ
Imperium, audacique annus fatalis Ibero.
Gentis adest hic Vir tantæ genus. Unus avorum
Hic genus, hic merita & famam complectitur unus.
" *Bella manu, Pacemque gerit.* Si fœdera Maurus
Excutit, accingi tempus, Jacobe; novoque
Oceanum videant fervere sub Hercule Metæ,
Caroleum robur serò doliturus Jarbas
Sentiat in virtute tua, & sub nomine tanto
Fati prima rudimenta. His Victoria signis
Advolet, hæc resonet circum tentoria Pæan.
O patria! O virtute tua, Britannia, semper

(a) *Legatum inter cæteros comitaturus unus mihi amicissimus, & gratissimus Musis*, Robertus Pughus de Penrin.

(b) *Hinc prodiere* (1) *Norfolciæ Duces:* (2) *Regiorum connubiorum fœdera:* (3) *Belli Imperatores:* (4) *Regni Mariscalli:* (5) *Præfecti maris, ut præcipuè an.* 1588. *&c.*

Infelix!

Infelix! sua quid toties in viscera sævit
Insanus Corybas? O projice tela cruorem
Cognatum bibitura. ululat tuus, Anglia, Pæan;
Et nullos habitura Deos Victoria luget.
Statua Musæ. Pegasis illa? soror Parnassis? an altera Nice?
Frontis honos idem. sociam par, nata triumphis,
Circumit umbra comam. An comitem sibi Gloria legit
Provida cum Nice Musam? O ingloria Nice:
Gloria, quàm nihil esse tui te, si tibi desit
Musa, putem! Musæ debes Theti. quam vada fatis
Intinctam non eripiunt Cocytia prolem,
Eripiunt fatis Heliconia. Vivere vitam,
Quam rapient, dant fata. jubent revirescere Musæ
Plus vitæ cinerum e cumulis, quàm fata dederunt,
Quàm rapient eadem. Meritò tibi, Musa, tibique,
Gloria, communes olim, & communibus aris,
Rerum apprima sciens Mystes adolevit honores.
Musa sapis: juris (Voti quæ præses & autor)
Non oblita, gradusque tui. te sceptra fovebunt
Regia, Parnassumque tuum. tu sceptra fovebis
Regia, Caroleumque feres super æthera nomen,
Phœbo dignum illud, clivoque bivertice toto.
Pandite (a) Musæ Helicona; novoque exuberet amne
Per ripas nostratis, (b) Isis, sacra lympha Medusæ,
Castaliusque alter, Cama. fortunatus uterque;
Hoc tu fortunatus, Isis, mage nomine, quòd, cùm
(c) Fraterno socium per iter confunderis alveo,
Et par Oceano Londinum invectus aquarum
Agmine regales gemino præterfluis ædes,
Cæsar, (d) ave, matutino tibi dicere fas sit,
Et vespertino, Cæsar, vale. Nec satis esto,

(a) *Utraque Academia, Oxoniensis & Cantabrigiensis.*
(b) *Isis & Cama: hic Cantabrigiæ fluvius, ille Oxonii.*
(c) *Thamæ, in quem influit Isis, unde Thamisis.*
(d) Salve *dicebant manè, vesperì* vale. *Suetonius in Galba. c. 4.*

(a) Nobile

(*a*) Nobile par, patrio Carolum concludere fluctu.
Cærulei Patris ingressi confinia regna,
Mox campum nacti laxum magis, æquore laudes
Volvite liberiore : remotique incola ponti
Vestra peregrinus canat ad modulamina Triton.
Occurret vobis ab avo Tyberinus Hetrusco,
Alpino de fonte Padus, cui carbasa glauca
Intextus (*b*) Puer incendit, vagus Ister, & Albis,
Increpitansq; Ararim Rhodanus celer,& Tagus hospes;
Tempora cui vinxit myrto (*c*) Tartessius Hymen,
Cornuque aurato (feriet? jam (*d*) mitior ibit.)
Dives Iberus. Ut audierint animabile murmur,
Plaudent, & vestro cupient de fonte renasci.
Musa, peregit opus, si me dignabere tanto
Nomine, si merui, Vates tuus. Ille ego monti
Adrepsi quondam parvus, laurumque momordi
Dente rudi, fateor, cupido tamen. ungula rorem
Sparserit ut tenuem quondam mihi, sic placitum Diis;
Visa tamen sparsisse. latex nunc aruit : & vix
Exucco superest guttans e pumice carmen.
Quale tamen cunque est, & qualiscunque tenaci
Exudans e rupe labor, sub regia munus
Limina defer. At illa comæ frondentis abesto
Laurea pompa, cothurnatæque superbia suræ.
In tenui sudamus. amant excelsa cothurni,
Frontibus & veniunt doctis Heliconides umbræ.
Perge mihi, qualis, subducta messe, puella,
Et cui sors obscura domus, & curta domi res,
Relliquias frugum insequitur, contentaque parco
Mergite fortuitos infert sub tecta labores.
Talis es, augustæ talis mihi comeris aulæ :

(a) *Isis Oxoniensis, & Cama Cantabrigiensis.*
(b) *Phaeton, in fluvium illum e cælo lapsus, intextus carbaso.*
(c) *E nuptiis Lusitaniæ cum Anglia.*
(d) *Ob fædus arctius cum Hispano nuper initum.*

Ut

Ut sumptu, sic sorde vacans. E limine primo
Excubias ubi transieris, obseptaque ferro
Atria, fortè tibi, nullam quia præferet urbem
Forma rudis, dentes inter rodentis ephebî
Attentanda via est. salsæ sua ludicra pubi
Mitte. sile; perges. Aditus secretior usus
Quà graduum cæcos aperit, tacitique recessus
A tergo fallunt aulam, subducta pudicum
Tende pedem. fervet nimio pars altera luxu,
Præstringitque acies teneras. occurreret agmen
Inde virûm radiantum auro, coccoque madentum,
Arte laboratum varia genus: inde catervæ
Virgineæ, & cœtus Paphii nitidissimus ordo,
Gemmea gens, Erythra tota, totaque feriret
Ora Cypro. Tu cùm limen penetrale sub horam
Lapsuræ lucis, fandi quæ mollior hora,
Contigeris, curis ubi sparserit otia Vesper,
Affatum pete. sed modica, manus extera siqua,
Sive fores index moneat nola limen amantes,
Impellenda manu est. Converso cardine valvæ
Ut patuere, sacri simul & data copia vultus,
Occupet ingressum pudor, audentemque pudorem
Commendet rubor. Ille manum porrexerit? aude.
Pars tibi pacis erit. Plantis affusa verendis
Et pacem tamen, & veniam pete; &, omine vultus
(Ut comis, placidoque affabilis ore renidet)
Accepto, *Donum*, dices, quod Phocide misit
E patria meus, addictus tibi, Carole, Vates,
Dent proprium Superi. Medii tum pectoris effer
Ex adyto, teneràque sub officiosa reductâ
Ora manu, dextræ Votum submissa fideli
Castalium, Caroloque tuum committe clientem.
Munere sic defuncta tuo, simul ille, reflexo
Ad lumen vultu, titulum frontemque libelli
Aversus secum sublegerit, ocyùs illi
Multa rogaturo te surripe, perque silentes,
Quà ventum, demissa gradus vestigia furtim

Ad

Ad portam refer. Ad portam ſtat lauriger Ales;
Et ſolitum fremit opperiens onus. exue villam,
Teque reſume: reviſe Deas Dea. Pegaſe Nympham,
Heroemque novum per ſolis utroſque Penates
Circumfer fremitu læto. Quid ſiſtimus? aſtro
Immortale tuo decus infer,& eripe terris.
Muſa, vale. interea, propior ſi viſcera quando
Intrarit Deus, ipſe comas cytiſove, apiove,
Seu viola evinctus (Phœbeia tempora Daphne
Illius ambierit potiùs, cui cygnus in ore,
Non in crine ſedet.) modici tibi thuris acerram
Interdum ſupplex adolebo: &, thurea laurus
Inter grana levi crepitu ſi parcius omen
Ediderit, ſat erit. perſperſero cùm ſale Veſtam;
Nectare ſeu molli perfudero, fortè ſub auras
Ter ſubjecta relucebit, laqueariaque ictu
Feſtivo, tremulaque laceſſet imagine flamma.
  Nec tamen exolvi munus. Subit alter, & ipſas
Naſcitur ad metas labor. O quàm læta laborum
Objicitur ſpecies oculis, & meta meorum!
Vitæ Mater origo: novæ fiducia Conjux.
Per Matrem vixit Princeps, in Conjuge vivet.
Sidere fatorum trahitur conſenſus ab uno.
Carole, te prenſant unum mea vota: Voluptas
Jucundo, Utilitas Opulento, & Gloria Pulchro.
Quid ſupereſt? ſiquid ſupereſt, dat Mater, & Uxor.

ORDO Sextus. Statuæ tres: Reginæ Matris, Catharinæ, & Caroli. (a)

  Mater ades. votis ades. (b) Heroina Britannis
Redditur, Henrici proles, cui patria nuper
Exilium fuerat, Terris ſponſalibus ut te
Luximus abſentem, luſtris eſt addita meſſis
Quarta tribus. Cupidis amplexibus Anglia primùm
Te, Princeps, ut ſuſcepit, ſex addita nona eſt.

Statua Reginæ Matris.

(a) *Pyramis hìc contractior fit trigona: & recipit ſolùm tres Statuas. Statua inde unica, quæ reſtat, viz. Vitæ æternæ, conſtituitur in ipſo apice.*
(b) *E Gallia in Angliam redux.*

Et memini, quamvis densa inter (*a*) funera longo
Consedissemus luctu, quos protinus almi
Sideris exortu induerit Britannia vultus.
Illa quidem, digna decisam ex arbore, tedam,
Nescia quò superi ferrent, ardebat Iberam.
Extincta est. Aliam auspiciis propioribus Hymen
Accendit novus. extemplo gens utraque flammam
Concepit: (*b*) gentemque, & dissociabile litus
Junxit Amor. nec enim thalami connubia Princeps
Solus init. nubunt ipsæ cum Principe gentes.
Octona dives Regina propagine. Cœlo
(*c*) Primitiæ debebantur. Sed fronduit, illo
Avulso, (ramus felicior) (*d*) aureus alter.
Quò minùs ereptum nobis doluisse decebat
(*e*) Natarum pignus geminum. Sed victima fato
Restabat duplex alter dolor, (*f*) unus, & una.
Desine inutilium lacrymarum, desine, Mater.
Quo gaudent numeri, est (*g*) numerus supèr. Hactenus
Heu brevis & Genitricem ipsam! vixisse tot annos
Pars quota vita fuit? Nunc incipe vivere, Mater
In Nato: magna in Genitore, in Conjuge magna,
In Nato magna, & felix. Fortuna recedit,
Et redit: atque iterum fugit, ut reditura recedat.
Vos eadem, ut non pœniteat rediisse, revisit.
Digna malorum odiis fueras: superesse malorum
Digna vicissim odiis. O Filia sanguinis, Uxor
Sanguinis! & pariter poterat sitis, O bona Mater,

(a) *Grassante priore pestilentia anno, quo primùm Regina Mater e Gallia in Angliam venit nuptum Carolo primo.*
(b) *Edicto publico pax secuta.*
(c) *Carolus primogenitus moritur.*
(d) *Carolus præsens nascitur.*
(e) *Elizabetham & Annam mortuas.*
(f) *Henricus Glocestrensis, & Maria Arausionensis.*
(g) *Ternarius sc. Carolus, Jacobus, & Henrietta.*

Esse

Esse tui? Sitis ardet. & iras urit inanes.
Et poteris meminisse, tuum cùm *(a)* classicus hostis
Impeteret caput, e cœlo quàm provida vulnus
Depulerit manus? in sacrum caput ignea venit
Tempestas. at in auctorem manus illa retorsit.
Ut dubio incedant Superi pede, dextera certa est.
Tiresias e Diis nemo est, seu numine lusco.
Quæ vitam Regi dederat, longæva perennet,
Et *(b)* vitam Regis vivat. Lætare. procellæ
Diffugere. Maria, redis. Britannia gaudet
Lætitias, Regina, tuas, te sospite, sospes.
Lætitiæ remeant veteres. Opulenta novarum
Accrescit seges. At Troiæ quàm pronuba tandem
(c) Juno favet nostræ! Memores (e Phocide famam
Musa retexe) Deæ memores libentur honores.
Jam veris portas recluserat aureus Helles
Portitor. (Ille quidem munus per Doridis arva
Sustinuit malè. sed pecudis jam viscera dudum
Alterius, saliens & cum Jove mica piarat
Vecturæ culpam.) Cum Vere Libystidis aulæ,
Ammonisque egressa cubilibus, ardua cœli
Regna revisura, Inachias Saturnia curru
Jungebat volucres. Cyllenius assidet Ales,
Fallere iter lingua solers. Et jam vigil Eos
Proxima per collis rosei juga præpetis alæ
Agnovit plausum. Patuere repentè Mariti
Longævi valvæ bifores. Subit illa, superbè
Læta. solum resono crepuit cœleste sub auro;
Quàque subit, verni floris nive semita candet.
Vestibulum, æterni pascit quem nectaris uber,
Eoum rivus præterfluit. hic, ubi prima
Luce diem vibrat in latices Cythereïus ignis,

Statua Catharinæ Reginæ:

Parenthesis circa futuras nuptias.

Juno revisit e terris cœlum.

Refecta ex itinere ad re Vitæ demum, si tam in Oriente, uti suprà Par. I.

(a) *Cùm navigaret profuga ex Anglia.*
(b) *Qualem sc. optamus Regi.*
(c) *Præest nubentibus. Hinc illud*, Junonis aram pellex ne tangito, *Plaut. Amphitr. sc. 3. a. 2.*

Humorem exhalat tenuem: ſeque induit undæ
Halitus in nebulam. Nebula ros manat ab illa;
Cui Ganymedeæ non certent pocula cellæ,
Primaque Memnoniæ matris carcheſia tingit.
His poſtquam cyathis ſe regia proluit Hoſpes,
Protinus arrectæ vires: animiique refectam
Interior *Vitæ* domus excipit. Aurea Vitæ
(Quid cedros, quid, quæ rupes adamantina fulcit
Tecta, quid artis opus Phrygiæ loquar?) aurea Vitæ
Oſtentat cœlum omne domus. Sinuatur in orbem
Ædibus in mediis, admittitque æmula cœli
Sidera, millenis diſtinctum ritè columnis,
Fornice quas millena pari committit iaſpis,
Atrium amœnum, auguſtum, ingens. E fornice pendent
Fatorum innumeri vultus, queis mobile Tempus
Fucos illevit primos, & Temporis Hora
Filia ſupremos fertur ſparſiſſe colores.
Hinc Zeno, Corydonque, paludatique Tyranni;
Et Lucina ferax, & teda flammeus Hymen
Succeſſus dubii diſcrimina, literulamque
Diſparis ingenii accerſunt, vitamque bicornem;
Fatidicæ laurus Phœbeïa frondis honorem
Explicat in medio, formoſaque brachia Phœbi
Pandit in amplexus. hic matutinus odora
Cæſariem pelago rorantem comit in umbra.
Quæ ramis hærent immota, nec ætheris ictum
Formidant, Superis habiles his Numina vitæ
Ore legunt foliis animas. At ſidere lævo
Quæ ſtravere caduca ſolum, Mortalibus auræ
Impendunt brevius donum, & ſua fata reſignant.
Larga ſui Virgo nulli non eſſe beato
Vita dedit. doni miſeros uſura, breveſque
Nos facit. E cunis egreſſa Superbia bullam
Vix primam ſumit, cùm tendere protinus ardet
In rerum medios æſtus. at ſpuma recumbit
Mox ad Triſtitiæ petras. Damnamus iniquam
Atropon immitis teli. mea fila Libido,

Fila secant Iræ, & curis armata Voluptas.
Interea scenæ per summa virentis Ephebi
Mille volant; *Genios* appellat *Vita*. Camœnæ
Mille canunt, digitis agiles & voce Camœnæ.
Nec mora. desiliunt. geniales inde palæstras
Chrysolithi ludunt in pulvere. Tum pede plaudunt
Diversæ choreas formæ, numerosque, modosque
Subtiles animæ plectrorum ad carmina fingunt.
Nec longum tempus. citus interpellitat Arcas:
Saltatrix CAROLUM, nisi fallor, litera signat.
Certè signat, ait Saturnia. Litera poscit
Consortem celebs. Nec plura. sub arboris umbras
Turba redit Festiva. Thalia sub arbore sola
Considet, & septem chelyn ad discrimina miscet.

A Geniis inquilinis per ludum subobscurè repræsentatur CAROLVS.

Totius inde chori Genios ex agmine *Vitæ*
Bis, numerum sortita, novem legit. Igneus illis
Vertice surgit apex. e pura carbasus aura
Membra tegit. tegat illa decentiùs, an mage nudet
Pulchriùs, incertum. virtus in pectore dispar:
Et variæ in vultu Veneres. at spiritus idem.
Passibus extemplo moderatis æquor arenæ
Aerei fratres obeunt. tum dextera dextram
Implicat, implicitosque Poli septemplicis orbes
Septenis æquant sphæris. tum, lege soluta,
Avertunt, dirimuntque chorum. Modò prælia (a) Pyr-
Præsagit, modò pacificum dat pulvis Ionem. (rhus
Hic numeros miscet dubia fide ludicra Musa,
Infringens, spargensque sonos: & carmen abortit
Incisum, revocatque. jocosi jurgia nervi
Componit. dein tota supervolat: ictaque plectri
Chorda tremit rapido sub verbere. Fervida pubes
Emicat, insultatque solo. mox lubrica ludum
Impediunt humilem vestigia. mox ferit astra
Arduus ad cœlum vertex, iterumque, iterumque
Astra ferit. tremulo suspensa volumine planta,

Deinde per 18. selectos (duplum sc. numerum pro Nominis literis) post aliqua prævia exhibetur CATHARINA.

(a) *De Pyrricha saltatione, & Ionica Auctores varii.*

Decussansque

Decussansque alterna vibrissat in aere pernix.
Præcipitat, texitque fugas pedis alitis error :
Cæca redit, fallitque aciem fuga. Jamque remisso
Sobria Musa magis percurrit pectine fila.
Sistitur. incedunt. (*a*) Medium diductus in orbem
Decedit sinus, & *fugientem* litera *Lunam*
Prima notat cornu extremo. fit litera *tristis*,
Sontibus, Exquiliisque, malo quæ vespere cœnant,
Maia nate, tuis inimica. · Sed area versu
Pulsa novo. (*b*) *Nigræ* succedit *Candida*. signat
Augustos *Triplex*. Prô Numina! (*c*) *Theta* Pelasgum?
At se castigat, vitiumque procacis arenæ
Expungit Genius solers. ut *anhelitus* afflat
Literulæ meliorem animam, *Latialis* & auræ
Aspirat vitam! Formam pede sedulus Erro
At modò quam fingit? (*d*) Trahit, Euoe, litera princeps
Litera *syrma* trahit. Tamen *Aspera*. stridet, & hirrit.
Mutato in *Lenem* vultu sed sæpe renidet.
Sic fovet alternis & terret amabile *Nomen*,
Terroremque amor, & terror moderatur amorem.
Nec tamen hic finem choreæ posuere. (*e*) *Columnam*
Desinit in *triplicem* chorus aliger. *Extima duplex*
(Supremæ obliquâ committitur ima figurâ)
Expectat scenæ plausum. Gratare theatro
Nympha, Columna futura tuis, columenque futura.
Nec mora. se dextræ miscent; & ritè priorem
Circumagit sese Pubes genialis in orbem :
Ter versi ad Boream, ter ad Austros, & ter ad Euros,
Ad vestros, Zephyri, ter denique terque Penates.
Accersitur ab Elysio Eros: castus sc. seu conjugalis Amor. Sevocat hic Comitem, attentamque affatur ad aurem

(*a*) CATHARINA *figuratur in saltatione*. C *Litera* Condemnans, *appellata* Tristis & Nigra. (*b*) A *Litera* Absolvens: *sed* Triplex, *quæ hoc in nomine reperitur, viz*. AAA *notabat* Augustos *olim*. (*c*) Θ *Græcum Litera* Lethalis. *At* TH *Latinum* Salutaris. (*d*) R. *appellata* Aspera. *atqui sæpe, teste Ovidio, vertebatur in* Lenem L. (*e*) *Sequuntur* I & N.

Fata

Fata docens arcana Deûm Regina. Capeſſit
Juſſa Deæ Divûm Interpres. Talaria plantis
Innectit. Virgam dextra capit. Humida mater
Ne fortè opploret, *quo temperat aſtra*, galerum
Induit. In vacuum ſe proripit; aereique
Cæruleum Patris findens iter infima Terræ
Regna ſubit. Petit Elyſium. *Lugentis* Erotem
Degenerem *Campi* regem, fraudumque dynaſten
Præterit. Elyſii portæ patuere. recentes
Aſpirant auræ, Zephyriſque tepentibus halant.
Progreditur. viridi pendent Corytus & Arcus
Non procul e Myrto. Materna fuſus in umbra
Caſtus Eros cubat: Elyſio cui miſſus ab amne
Somnus adeſt, placidos & crinibus irrigat imbres.
Virga Deum monet. Exponit mandata. Monenti
Paret Amor, ſolitiſque repentè recingitur armis.
Nox erat. at facilem ſubituris æthera præbet
Utraque Luna viam. Jamque introgreſſus Eoum
Limen Eros Dominam extemplo petit. Illa Puello
In roſeo ſtupet ora, ſagittiferæque pharetræ
In vultu pondus. ſtupet aurea membra. ſed alas
Mallet abeſſe. Pudicitiæ quam tendere litem
Forma ſolet, vultu dirimunt in virgine mores
Ingenui, niveoque virens in pectore candor.
Ad quem ſic Juno paucis. Mea lilia cerno
In vultu, Puer alme, tuo. nec Cypria florem
Diva ſuum negat; at qualem Pudor imbuit oſtri
Simplicis igne verecundo. Dicuntur ocelli
Eſſe duces in amore. Nitent ſi lumine puro,
Sint in amore duces. Geminum tua miſſile torquent
Lumina: ſed Feſcennino quod nulla veneno
Illecebroſa Venus tinxit, & non tua Mater.
Altera nec mihi tela vacent tamen: illa pharetræ
Tela tuæ. Exortem pharetra deprome ſagittam:
Et quali me figebas, cùm numinis Æther
Arma popoſcit, opemque tui: qua ſaucia tedas
Admiſi Jovis, & fulmen ſponſale recepi.

Quæ

Devolat Amor ad oras Olyſiponenſes: & munere ſuo fungitur.

Quæ reſtant fidam tacitè demittit in aurem.
Et modò (ſic monuere Deæ) non clarius unquam
Phoſphorus exeruit jubar: eximiæque nitentem
Lucis Odyſſeas radium deflexit ad arces.
At Puer advenerans materni ſideris ignem
Librat eò teneros artus: & fulguris aurei
Deſuper inſiſtens in vertice, mox leve pondus
Proclinans radio gemmatas explicat alas,
Et quatit. Idaliæ lucis quà ſemita ducit,
Continuum liquidas utriuſque per ætheris auras
Radit iter, ſeque Heſperias tranſmittit ad oras.
Fortè Ratem, refluente Tago, tulit unda Britannam
Gurgitis in fluctus aureos, aureamque ſuperbis
Fluctibus inſultantem ipſam. Suus eſt quoque Ponto,
Crediderim, famæ ſenſus. nec nullus, opinor,
Æquoreæ hanc Dominæ ſobolem pertentat avitæ
Laudis amor. Fuit hæc eadem, dicetque fuiſſe,
Quæ maris Heroem, quæ Fulmen Martis, & aulæ
Teutonicæ Florem, Defenſoremquæ Britannæ
Sæpe his Oceani vindex oſtendit in undis:
Hæc, inquam, illa tuæ quondam pulcherrima famæ,
Fortunæque, Ruperte, comes. Minor aura Favoni,
Quàm famæ, qua vela tument. Per nubila pronæ
Obliquans pennæ curſus huc devolat Ales,
Summoque inſiſtit malo. ſub Numine candent
Vexillorum apices, tremuliſque ardoribus undant.
Hìc oculos poſtquam faciles circumtulit, amnis
Velivoli portum ſpeculatus, & undique montes
In medios aſſurgentes e vallibus arces,
Et ſummo Duce, *multorum qui viderat urbes,*
Dignam urbem: ſe continuò collegit. arenam
Namque per adverſam currus in littore ſeptem
Contrà incedentes longè proſpexit: at horum
Præſignem ante alios unum. temo aureus, axis
Aureus: at, curru quæ ſederat, aurea longè
Virgo magis, totique Tagus quam prætulit auro.
Hæc illa eſt, hæc illa meæ deſponſa pharetræ.

Dixit

Dixit; & arguta plumans face prodit arundo
E pharetra, radio similis. Quæ fila sagittam
Admisere, capillus erat de vertice triplex,
Iri, tuo, Euphrosyneque tuo de vertice triplex;
Et filum flammis, & flammis induit arcum.
Inseritur telum. Fortunam lumine certo
Sortitur. Nervum subitò diversa tetendit,
Atque arcum manus: hæc aurem, facis altera tangens
Extremos ignes. Teres evolat ignis in auras;
Quàque volat, gracili dat trames limite lucem:
Et medias inter cuspis delata mamillas
Attingit metam. Calet intima fibra, nivesque
Virgineæ; & vivax alitur sub pectore vulnus.
I Puer. Albus adest Hymenæus, & altera teda.
Salve, Nympha. venis. In nidum fœmina Phœnix
Regalis thalami volat. O te, Conjuge tanta,
Carole, (pollicita frueris:) te Conjuge tanto
Felicem, Catharina! Sacram manus altera Nympham,
Terræ orbem ingentem tenet altera. nobile pondus
Utraque. at ingenti Nymphe præponderat orbi.
Jactat opes Tellus, & opes circumsona jactant
Æquora; sed Nympham totus defluxit in unam
Totus in unam Æther. (a) Ingens de fluctibus, & te
Nobis, Tethy, querela fuit. tantamne licebat
Injecisse moram, & votis communibus undas
Opposuisse tuas? veniam damus. hospite, cujus
Exceptæ pretium noras, invita carebas.
Æstuat omnis amans; & Tethys amabat in æstu.
Litoreas circùm in speculis insederat arces
Anglia, spemque metumque inter suspensa, morantes
Velorum incusans alas. committere ventis
Vota necesse fuit. sed dum sibi quisque decori
Muneris ambiret laudem, inconsulta ruebant
Frontibus obnixi adversis in prælia fratres:
Et nobis oberant. Tandem venit. Auspicibus Diis;

Statua, *inquam*, Catharinæ Reginæ, & Statua Caroli altera manu tenentis Reginam, altera Globum terrestrem.

(a) *Diu morabatur in mari ob tempestates adversas.*

(*a*) Transfer limen amica pedes. Venit. & mora fœnus
Lætitiæ fuit. Ad ripas accincta sedebat
(*b*) Roma Deûm Matrem opperiens. in littore ponit
Illa pedem, tradenda viro, cui plurima virtus
Deferret primas. Tractus emensa profundi
Tu quoque mitis ades. Ripæ succede: Viroque
Committenda. Cui? Carolo debere; nec ultrà
Quæsieris. Sed te, Charitum placidissima, quam te
Appellem? Mater noles audire Deorum,
Seu genus. at gremio certè parit enthea siquos
Terra Deos, Reges sunto. Castissima Regum
Filia, solve sinum, & Regum lætissima Mater
Esse velis. VIVAT REX. annuis? aspice, rerum
Semina ut in varias abeunt æterna figuras,
Ut bellum cum morte gerit, fatumque lacessit
Se revocans, & se fœtu Natura propagans
Usquè novo. Et Carolum deberi legibus aiunt
Fata suis. Carolo quos Parca reciderit annos,
Instaurare tuum est. mansuræ dulcia vitæ
Pignora tu subicis, reficisque in prole parentem.
Alme fave Deus: aspirent felicia voto
Astra meo. (*c*) Concepti animo primordia mundi
Molitor rerum æternus cùm fingeret, undis
Spiritus incubuisse, animamque afflasse feracem
Dicitur. O lymphas Numen spirabile siquod
Accolit, ille tuas & spiritus incubet undas.
Nascere, parve Puer, seu nascere, parva Puella:
(*d*) Mensa digneturque Deus, seu Diva cubili.

(a *De hoc dicto nuptiali* Transfer limen pedes, *id est*, fer pedes trans limen omine cum bono, *Catullus*.

(b) *De hoc annales Romani.*

(*c*) *Hæc scripta, cùm ad aquas Tunbrigenses, & pòst ad thermas Bathonienses Regina pergeret prolis causa, an.* 1663.

(d) *Variè interpretes ad illud Virg. Eclog.* 4. *Sed Cerda opportuniùs in rem præsentem.*

(*a*) Nec

(*a*) Nec Deus (*b*) hunc mensa dignabere? Diva nec il-
Dignatura cubili? Oculis at desilit humor (lam
Quis rudis ille meis? si tersero, rursus eosdem
In latices abeunt: nec mens malè provida novit,
Nube madens improvisa quid cogitet Auster.
Induerant ritè in florem spes se modò nostræ,
Cùm subitò cecidere. Venis: & deseris. at non
Incomitata fugis. (*c*) Phœbum scitamur. adimus
Cortinam. Phœbus vocem & cortina remittit,
(d) *Ostendent terris te tantùm fata, nec ultrà*
Esse sinent, Regina. (*e*) Minas cum forfice ponat
Parca suas. Fato vivit Regina superstes.
Tergo genas. Medicus Vatem se lusit Apollo:
Depellentibus & Divis percussimus hœdum.
Quinta parte sui sic te Charis imbuat: æther
Sic foveat, nostrique benignior halitus astri.
Ad te nunc redeo, Princeps, in prole futura
Bis patriæ pater. hac vivent in prole parentes:
Vivet in expressis ventura parentibus ætas.
Venturis capimur, capimur præsentibus. hæc nos
Afficiunt magis. Illa tuis te tempora sistant
Præsentem, quæ tarda meant. Velocia currunt
Tempora, præcipitique agitant in tramite currum
Ardentes Horæ. quorum tamen agmine tanto
Implicuere rotas, radiisque sub omnibus hærent
Terrarum tot Vota, tuæ tot gentis Amores,

Convertitur sermo denuo ad Carolum in sua Statua.

(a) *Occasione morbi gravissimi; qui Reginam pòst invasit eodem anno* 1663.
(b) Ille *contra Grammatices regulam refertur ad posterius*, Hic *ad prius apud Ovidium.*
(c) *Consuluntur Medici: & valetudinem enimverò desperatam aiunt.*
(d) *Fatum anni* 1663. *ut ex numeralibus carminis literis patet; videlicet* M. D C. L V V I I I.
(e) *Tamen paulò pòst Medicorum subsidio sanitatem recuperat.*

Tatda, obicem fassura, meant. Optare senectam
Vix lubet: optamus tamen. incusamus adeptam.
Tendit iter nimis ad Cymbam declive Senectus.
Esse juventuti fertur quæ præsidet Hebe:
Nympha serena. O Elysiis tantisper ab hortis,
Cum lauro viridi, cum purpureo amarantho,
Huc ades; & (serò saltem Proserpina canum
Quem norit) digni te Principis incola fies.
Quem tueor? Gentes perhibent sub vertice mundi
Extremo positas, noctem inter fœdere pacto
Et lucem, in tenebris anni transmittere partem
Semestrem. (a) Lucis curru redeunte, sepulto
Insinuant orbi quæ gaudia! Plùs tua, Princeps,
Plùs quàm semestrem pepulit præsentia noctem.

Carolo in eo Pyramidis editiore parte sito objicitur memoria conditionis humanæ, quantùm ad mortalitatem attinet.

Est tamen, est quæ me species tenet altera. Plantis
Inscensu facili substernitur ardua moles,
Carole, non invita tuis, ut in æthera tollat.
Aut sentit tamen, aut cernit, sublime quod usquam est,
Quæ doleat. Rex, epotos quem fama ferebat
Defecisse amnes prandentem, verbere numen
Qui sævibat in Æolium, qui Nerea ferro
Vincibat, Rex ille jugi superasse cacumen
Ascensu fertur solus, variabilis ævi
Ex alto contemplator, vallesque jacentes,
Et fusum latis ingens in vallibus agmen
Prospectu lustrasse. latent sub Marte superbo
Æquora, campi ardent, & fluctuat undique bellum.
Cernenti pulcher timor. E tot millibus, inquit,
Quæ modo sol præsens videt, ut centesimus unum
Non videat? Lacrymæ fatum increpuere secutæ.
Tu quoque, si libet, hoc, Princeps, e culmine gentem,
Imperiumque tuum circumspice. Numine tellus
Sub majore jacet, Tractat manus altera Virgam,

(a) *Qui lætitiam ingentem subjicere oculis volunt, solem in tabula depingunt regiones illas revisentem, adjecta inscriptione,* Semestres tenebras pellit.

Diribet

Diribet & capitum sortes. Hinc rura Coloni,
Hinc alas, cuneosque Duces, hinc carbasa Nautæ,
Hinc Proceres aulam ostentant, hinc mœnia Cives,
Et fumum, strepitumque, & opes. supèr e grege tanto
Post aliquot messes quotus est? Decurrimus omnes
In stadiis rerum variis. hæc fluxerit ætas;
Deficimus senio fracti, secloque sequenti
Lampada porrigimus, mensesque prementibus annis,
Hoc nostri quodcunque vides, erit, (an mora tanti?)
Quod fuit. Hic auri non parcitur. Et tua metam,
Occasumque dies habet. Hinc, ut proxima nube
Obvolvit caput annosum (*a*) venerabilis Ædes,
Cætera, quæ spectas, inter viden'? Illa cadentem
Pulchra situ spectat solem. Discedit ab illa
Invitus: lugetque tuam, Britannia, noctem.
Verùm age, quam spectas oculis, lustrare juvabit
Et mentis gressu. (*b*) Majestas aurea sedem
Hanc habitat. prima Hìc Regum Diademata cudit
Dives Honos: Trabeas Hìc murice Gloria tingit:
Regales humeros Trabea, Diademate crines
Induit Albionæa Fides. Et te quoque nuper,
Rege suo felix, & rebus læta secundis,
His insignitum donis Hìc Anglia vidit.
Et tamen Hìc pariter Libitinæ funebris aulam
Cernimus: augustusque verendi Numinis horror
Percellit mentem. Dextris excussa refregit
Sceptra: triumphatis raptum de crinibus aurum,
Purpureisque avulsa humeris insignia Fati
Affixit portis, testudineoque revinxit
Imperiosa palatinos sub carcere Manes.
Fare, Puer: Pompa illa ferox incisa tremendo
Æris magnifici thalamo, monumentaque torva
Quem signant? Agnosco. Toro illibata pudici
Floris, opum felix, & *plùs quàm fœmina Virgo*

(a) *Westmonasterium in parte Urbis occidentali si-* (*tum.*
(b) *Hìc Reges Angliæ coronari solent, & sepeliri.*

Quo

Quo decumbit? Erat, cùm Virginis oſſa cubarent
Molliùs. At fati brevioris ut altera faſtu
Ambitur breviore Soror! Riſiſtis Eliſæ
Sidera: nec viduam tamen averſata Sororem.
Edwardus ſupplex? Quàm ſupplicis Anglia vindex!
Henricos novi. Spirat quæ Septimus ille
Funera? quàm noctem dormis, Henrice, ſuperbam!
Hæc ſatis. O tot nominibus, tituliſque decoræ,
Et dites, cumulos addam ſi pulveris, Arcæ!
Fumidus in nubes abiit vapor. igneus ille
Spiritus, extincta poſt tot molimina flamma,
Fit cinis. Ah, quam ſub terra ſolennia turget,
Dicere ſi Majeſtatis cum pace licebit,
Putre Nihil! Titulus phalerata noviſſimus Umbra eſt.
Mnemoſynes cælo ſaxis incidimus ingens
Nomen. Et eſt aliquid, Dentem, qui cuncta ligurit,
Auguſtos vel ſic retudiſſe. Sed hìc quoque roſum eſt.
Veſtra peracta: meæ peragetur fabula ſcenæ.
At caream plauſu. mutum me garrula fama
Neſciat ignarum famæ. Regale Caryſtos
Funus obit, mihi ſufficiet ſine nomine ceſpes.

Occaſione capta a Globo terreſtri, quem Statua Principis in manu tenet, infertur præterea mentio conditionis humanæ, quantùm attinet ad fugacitatem rerum, & mutationes varias temporum.

Nec ſoli urgentur Reges. & Regna ſuburget
Ad Manes rota Fortunæ, ſeu Temporis. Orbem
Regia dextra tenet. Fortuna volubilis orbem
Immotum eſſe negat, Fortuna Copernica. Quantos
Temporis & Sortis ludo meat orbis in orbes!
Uſqueadeo quod ſtet nihil eſt. (*a*) Age, Muſa, vocantem
Deficies? Vates ut inops, at pauper in ære

(a) *Fieri non poterat, ut conſiſtentes in terra globum, quem Principis Statua in manu tenet, inſpicerent. Præterea novum fuiſſet illum inſcribi notis Coſmographicis. (Quanquam quid ſi extare dixero quid hujuſmodi in ſtatua quadam pervetuſta Carlomanni?) Neceſſe igitur fuit confugere ad opem Muſæ. verſanti in Poeſeos ſpatiis imaginariis permitti iſta quandoque poterunt.*

Sit

Sit proprio. Aoniæ, quem limina sæpe terentem
Advertunt, odere fores. tamen arte profectò
Pieria jam nunc usus. Quem sustinet orbem
Regalis manus, hinc propero transmittere visu
Mens avet. at non tam volucrem levis aura Philetam;
Ut contendat eò, tollet. tam lyncea vati
Non acies est, ut tangat tam dissita. Sentis,
Musa, quid inde velim. propera. te, Diva, manebo.
Interea qui sim, Princeps, fuerimve, cupido
Discere siqua subit: *(a)* Primum, figularis opella,
Argilla duxi e Samia genus. inde *(b)* Crotonem
Imperii accitu jussum migrare paterni,
Edoctum quicquid dixere silentia, muti
Nequicquam tenuit Senis exedra. Pòst, ubi vultus
Humanos mors diripuit, quia frigidus illi
Obstiterat sophiæ, torpens ad fortia, sanguis,
Alitis in faciem migro. ne quære doceri,
Quam faciem. huic aliæ demum subiere figuræ;
His aliæ. Pòst, diversos ubi secula soles
Extulerant, sitientem auri me tradidit undis
Mercatura. vovebam undis caput, auspiciisque
Non aliis quàm ventorum longinqua sequebar
Litora. quà Boreæ mundus consurgit ad arces,
Quà Noton ad Libycum premitur, patet æquus ad Eu-
Visere nimirum cupidus, qua Sirius annum (ros,
Parte coquit, nebulis qua Jupiter algidus urget,

(a) *Interim narrat se Poeta per varias Pythagoricas Metempsychoses terræ partes diversas olim peragrasse, & sic e Globo opera Musæ parando, & repræsentaturo res, ut modò sunt, veteribus non apparentibus, ostendet rerum mutationes, & ruinas temporum. Metempsychoses istas figmentum patet esse: imò intentas, ut quid joculare etiam in ratione figmenti. Simile quid accideret, post somnum v.g. mille annorum nunc demum siquis expergisceretur.*

(b) *Urbem, in qua Pythagoras consedit.*

Lubricum iter teneo. Felix, malè credula ventis
Si prudens norat subducere vela cupido,
In rurisque modesta quies sublegerat umbras.
Vellus Iasonium petiisse, domestica nobis
Si modò balet ovis, quæ pellat frigora, vanum est.
Insidiatur avaritiæ, substernit & undæ
Tethys avara fidem. senuit quæ prospera, rara est.
Spes procul una meas tulit arbor, & abstulit una.
Æquore nolentem sicco, patriisque perire
Vermibus ignoto pisces in gurgite *(a)* lambunt.
Hic ubi gentem inter liquidam, tractusque per ævi
Multiplices varios indutum ex ordine vultus
Marmoreo miserum tenuit sub carcere Proteus,
Tandem undis ereptam animam miserata refecit
Sors melior, reducemque homini devexit in oras,
Te compensantem seclis tot euntibus unam,
Anglia pulchra, tuas. An adest Dea? Tetrea mundi
In promptu moles? At te, bona Pieri, thuris
Mica manet, vivoque ardens in cespite carbo,
Allatum a Musa globum contemplantur.
Respice quod sustentat onus tua dextera, Cæsar.
Hæc illa est, hæc, tam dubio qua luditur actu,
Fortunæ pila; Cæsareis nunc obvia palmis,
Accursu Dominæ rapido nunc avia pulsans
Sphæristen alium. *(b)* Fugit te, Carole, nuper.
Asserva reducem. Hoc illud, quod dicere Punctum
Non piget; & multo partimur limite, ferro
Dividimus tamen. Immensus sine limite Mentis
Ambitus est. huc inde tamen compellitur omnis
Linea votorum. Exiles suus urget habendi
Formicas amor. has per agros, & farrea castra
Ferventes opere angusto ridemus. & ipsi
Formicæ sumus. ingentes molimur arenæ
Hesperiæ cumulos: Libyæ populamur acervos;

(a) *Aiunt scioli Pisces non lambere: quia linguam non habent. Virgilium sanè istud fugit.*
(b) *Pila, scilicet, de qua modò.*

Auroræ

Auroræ ſpoliis cupimus diſtendere cellas:
Et ſola terrarum, & maris omnis ſemita fervet.
Grandia ſunt nobis: in ſe non grandia. parvi
Nos ſumus. Hæc eſt illa ſuo ſe pondere librans
In mundi medio Moles. properantis Olympi
Inde fugam circa ſe ſpectat: & ipſa moveri
Mobiliore fuga non ſentit. An hoc Phryges olim, *Notantur aliqua loca in Globo.*
Hoc Agamemnonii faſtus, hoc acer Achilles
In campo ſteterunt? ubi ſunt? Ubi fervidus ille,
Et vaſtus juvenis, mundos Pellæus anhelans,
Quem Gyaros hic in parvas compegerat unus?
Hos rupit ſcopulos, hanc Alpem Luſcus aceto?
Afer ubi? Num ſtraverunt hanc totius undam
Nutantes Aſiæ ſylvæ? Num paſſa Tyranni
Hìc Thetis alta rotas, Seſtoſque occurrit Abydo?
Medus ubi? Et quoties tua, Princeps, Anglia ſeſe
Dat nobis in conſpectum! Rhamnuſidis aulam
Dixeris. Ah, quoties poſuit Britannia Trojam!
Circùm ingens obit Oceanus. Quantum inſtar in illa!
O (*a*) Galatea venuſta, *nimis ne crede colori.*
Decolor (*b*) heu quanto (vereor) mox ſanguine fies!
Aſt age: propoſitum premere, & reflectere tempus.
Quem toties obii quondam, propiore viator
Curriculo placet, obtutuque remetiar orbem?
Mirabar gentes equidem, mirabar & urbes,
Et veterum monumenta virûm. Ne vileat orbis
Hæc ſpecies. ſuus hoc Naturæ *Mundus* in orbe eſt.
Hìc tibi, quæ mecum, Princeps, mirabere, ſiſtam.
Ganges ille? freto quantus tumet! inde quot undas *China.*
In nomen cogit dominum tranſire minores!
At Cyri furiis minor. Hinc in proxima Chinæ
Litora ferre gradum lubet? hic quàm pulchra tuentem
Et populorum, & opum, & morum te paſcet imago!
Nec populos, nec opes, nec eoſdem Machina mores

(a) *Anglia ſcilicet.*
(b) *Ob prælia maritima ingruentia.*

Reddit. an & Samio migrant sub (a) numine terræ?
Tartarus (b) hæc loca miles habet. sub Tartara sidunt
Ætherei, (c) cœlo demissa colonia, Sinæ.
Tendere forsan in Ægyptum, & fœcunda Canopi
Arva placet, Phariasque urbes. At cursus eunti
Mausoleum Cariæ. Per Lydos, Carasque brevissimus. Hic tibi cœlo
Marmoris educti fabricam, luctusque superbi
Objiciet monumentum ingens Mausolia conjux,
Inferias immortales. Vah, rupibus ipsis
Nulla, ævo incumbente, fides. Mausolus ad imos
Pondere subsedit Manes. damnata laboris
Sisyphii saxo sentit Regina caduco.
Templum Dianæ Ephesinæ. Siste pedem. feret hæc Ephesum via, Terminus inquit.
Qualem Ephesum! cœli quam dicitur arce Diana
Posthabita coluisse, pharetratique Aracynthi
Virgineo legisse choro per secula sedem.
Hic opus, hic Ædem aspicies. mirata vetustas
Centum illam linguis cecinit. centesima tantùm,
Quod cecinit, pars est. Asiæ domus, ardua vasto
Suspectu, sublimem Ædes evecta sub axem,
Et gemino Divæ faciens commercia regno,
Celsa, ingens, operosa. tuas, Diana, sagittas
Scilicet haud timuit Pater. hæc si culmina Tellus
Extulerat, nova terrigenam in certamina cœlo
Venturum super horruerant Jovis atria Martem.
Et par materies operi. quodcunque triformis
E variis titulorum adytis evolvere Nympha
Quiverat, e sylvis Dictynna, Tonantis Averni
Ex antris Hecate, e cœlo Titania Phœbe,
Splendida Phœbe, opulenta Hecate, Dictynna venusta,

(a) *Nam instar cujusdam Dei Pythagoras habebatur a populo.*
(b) *A Tartaris non ita pridem subacta.*
(c) *Sic aliqui ex illis memorant, quemadmodum legisse videor: nolentes nimirum aliunde originem primam gentis suæ repetere.*

Hic

Hic tibi cernere erit. Ludor. (a) vestigia cerno
Temporis. hàc & itum pariter; Lunamque Diana
Sensit. Ferre illac aciem, gressumque libebit,
Ægypto tandem successimus. Obvia Nilus
Ostia pandit, & hospitio septemplice fessos
Excipit. agnosco pictis constrata phaselis
Rura, suique nihil debentia nubibus arva.
Muneris est hoc, Nile, tui. tu cornua saltem
Vertice tollis adhuc & gurgite curris eodem;
Quæque fluunt, mansere. tuis in fluctibus olim
(Jam propè bis centum lustris accesserit ætas
Septima, si memini: famam quoque deterit ætas.)
In Pharium Ausonio migrans e consule nautam
Lentavi remum. Pharii juvat ire per ævi
Nomina, Niliacæque ostenta revisere terræ.
Dic age, laudatam venis quæ proxima Copton
Ostendet via? quæ Saim compendia ducent?
Est & amor Bubastim altam, pulchramque Syenen,
Tentyraque, Arsinoenque, & cum Ptolemaide Pellam,
Et Solis lustrare tholos. Cessisse recordor
Auletas fato, Lagos cessisse: nec ipsos
Reginæ crines a forfice forma redemit.
Usa tua, Cleopatra, manu te Parca totondit.
Præ reliquis gens hæc prudens tamen, obviaque ævo
Mortalem, memini, transfert in marmora vitam:
Pyramides dicunt. juvat & lapidosa tueri,
Assurgentiaque in cœlum miracula, moles,
Memphi, tuas. citimo facilem de culmine nomen
Busto, Nile, tuo referens insigne Canopus
Despectum dabit. At quid ago? quò sistor? in ipsa
Ægypto Ægyptum quæro. monumenta requiro
Pristina. cuncta silent; latratque nec ullus Anubis.
Tempore cuncta superfuso latuere; patentes
Pyramis instravit campos, cum mœnibus urbes,

Ægypti Urbes, & Pyramides.

(a) *Proditur quidem aliqua parte conflagrasse. sed restitutum pòst reservabatur injuriis temporum.*

Templaque procubuere. Sacris ſua Numina in hortis
Si naſcantur adhuc, ſatis eſt. Veſtigia retro,
Nile, ſimul refer. ut video, quod naſcitur, ortus
In veteres totum redit, & cunabula prima.

Mentio item fit Mundi quatuor Imperiorum.

Moles e faſtis Ævi profertur ad auras
Grandior, Hebræus famæ quam prodidit augur;
Moles Imperiorum ingens. Ardebat ab auro
Excelſum caput: Argento porrecta nitebant
Brachia, pectoreique tori: Candebat ahena
Luce ſuum cum ventre femur: Tum robore ferri
Indomito ſuræ inferiùs, plantæque rigebant.
Ætatum labor. at, figulus quod vendicet, addit
Extremus. Ferri ceſſit rigor, excidit æreo
Cum candore nitor argenteus, aureus ardor.
Nec ſua corporibus ſolis irrepit, & ipſi
Inducit menti rugam vitioſa ſenectus.
Septem inſiſtebant colles, mundique premebant
Colla Pedes, donec virtus, & laudis avitæ
Subjiceret ſtimulos amor. hæc veſtigia palmæ
Lambebant, his hærebat Victoria plantis,
His mundi prædatrices in collibus altè
Ponebant Aquilæ nidos. Ut languit ardor,
Marcuit & famæ, ſenio detrita, cupido,
Romulus ut Roma ceſſit, diſcinctaque tandem,
Et ſublapſa retro deſedit in otia virtus,
Continuò figulum plantæ ſenſere, fuitque
Roma. Palatinis Aquilæ deſcendere juſſæ
Montibus Hercynii ſaltus fugere ſub umbras.
Et ſaltus hos (a) excutiet (prô, Romula ſurge
Antiquam referens virtus in Teutone Romam)
Odryſius latro? Roma jacet. teſtacea verſant
Motibus his hæ ſecla vices, Et Roma jacebis
Altera. mox erit, infidæ cùm marmora Lunæ
Et tua diripient, Othomanne. ſilentia portis

(a) *Hæc ſc. ſcripta ſub id tempus, quo Turca Germaniam, & Hungariæ fines invaderet non ita pridem.*

Incumbent

Incumbent, Letheque tuas sua præfluet arces.
Stet licet, at transit tellus. it mobilis æther,
Non transit. Terram ponat manus. aptior illi
Pes erit. atque ipsis, nisi mens mihi falsa, pigebit
Instabilem pedibus substernere. planta fugaci
Nixa, solo fallente, simul fugit. Ætheris orbem
Suspice. spem non ille, fidemve fefellerit orbis.
Cætera, *(a)* ceu per aquam pinus, ceu penna per auram,
Ceu per eandem actu rapido delata sagitta,
Diffugiunt. pulsu nervi stridentis arundo
Dividit auram, auram penna cita dividit ales,
Currit iter spumans, & dividit æquora pinus.
Aura coit, coit unda: nec hanc mansura, nec illam
Semita signat. abit ratis, ala, volatile telum.
At vatem incautum! quid ait? quo concitus æstu?
Vox generosa: sed imprudens. Ut regia terram
Deponat manus? ut pedibus substernat? at illa
Nos sumus. O longùm teneat manus. Ætheris orbem
Suspice: serus adi. seros cùm longa senectus,
Fata tibi quos annuerint, expleverit annos,
Tunc astrorum arces aureas adiisse licebit,
Tunc terram posuisse; sed ut manus altera munus
Excipiat, patriæ suppar, & Carolus alter.
Interea quàm larga sui, quàm pectore prono
Spontè sinum tibi pandit, opesque Æonia summo
Insistens apici æternas! Æonia, vitam
Nulla tuam nevit Lachesis, nec volvitur ætas
Turbinis arbitrio. Miserum me! cujus opimæ
Spes & opes filum est. Roseo quis candidus illum
Sol vehet axe diem, immunes cùm forficis annos,
Et, Dea, te vivam? Interea Babylonis ad undas
Hìc sedeo, sociasque oculi liquuntur in undas,
Lætitiæ chelyn & longè suspendo, Sionis
Dum memini, mea Vita, tuæ. Vos O, quibus æquum
Hinc abiisse dedit Numen, quos extulit ardens

Invitatur Princeps ad ea, quæ permanent.

Statua Vitæ æternæ in supremo Pyramidis apice.

(a) *Similitudines sumptæ e Sap. 5.*

Ad

Ad ſedes illas, & lucis ad atria virtus,
Qui noſtis, quo pleni eſtis, demittite lucis
E cœlo radium exilem, quo (nube ſubacta,
Quæ modò caligat circùm) & mihi noſcere detur,
Quæ loquar. Hic totum in voces Helicona movere
Mens erat; audebamque amplè de Numinis aura,
Nec de Fonte minùs promittere: neſcius omnem
Nec laticem, Aoniaſve animas, nec Phocida totam
Poſſe vel hiſcentem nobis in carmina Muſam
Sufficere. Inconceſſa peto mortalibus. Ergo,
Diva, verecundi vatis te lingua ſalutet,
Et taceat. Quis enim lingua comprenderit, aurem
Quæ fugiant, lateant oculo, quò tendere ſenſu
Mens nequeat? Te, vera penes te Gloria, veræ
Utilitatis opes, terris incognita noſtris,
Cognita cœlitibus, non enarranda Voluptas.
(a) Auribus inſonuit noſtris creberrima vitæ
Fama tuæ. Terræ ex utero, limoque recentes
Egreſſi primam cœli vix hauſimus auram,
Cùm redeundum eodèm ſubitò monet hora, ſeveræ
Conclamant & vaſa tubæ. Miſeratus ab alto
Sortem ærumnoſam vitæ melioris ab arce
Extulit ætherea ſignum Deus: affore quondam
Pollicitus, cùm depoſiti rea Terra ſepulti
Commiſſum pignus, Morſque adjurata rapinam
Redderet. Exoritura dies, cùm læta reſumet
Exuvias Anima, & nunquam poſitura reponet
Conſortem cœlo terram. Non ampliùs illam
Offendent tribuli, & ſpinæ: non ampliùs imbre
Perfundent mœſto lachrymæ: non ampliùs atro
Funeſtabit ab igne cinis, nec buſta, nec urnæ.
His adeo in ſpem promiſſis erecta, futuræ
Munera prælibans vitæ, Natura madentes
Tergebat vultus. Et jam ſublapſa per orbes

(a) *Inductionis ſequentis ſcopus eſt, ut ſignificet, quæ ſpectant ad Vitam futuram, inenarrabilia eſſe.*

Millenos

Millenos quater & supra fluxere sub astris
Secula, cùm desideriis haud mollibus icta,
Ægra trahens longo jamdudum gaudia voto,
(a) Legatum e terris ad te, qui certa referret,
Invisum te spesque suas, Æonia, misit.
Ille globum Lunæ pernix, & sidera præter
Transcensu rapido vehitur. Manus obvia pubis
Aligeræ, Empyriique Lares, & tertius æther
Excepit venientem. O divitis atria mundi!
Quàm nihil est, punctoque minus, quo terra superbit!
Jamque dies aderat, sedis cùm vertice lapsus
Sidereæ terris se redderet Hospes, & ipsum
Se repetens idem. Accurrit Natura, metuque
Ora tenet suspensa. Quid, O pulcherrime rerum,
Quid speramus? ab ore tuo mea gaudia pendent.
Ille oculis relegens quæ liquerat, Audiit, inquit,
Mortalis, (b) quæ mortali non ore licebit
Verba loqui. pressæ hæserunt ad cætera voces.
  Quàm sumus elingues, Dea! nec Facundia mutam
Se negat ipsa. Silere jubes; & pareo. Pulchra
Diceris, & felix, & nullius indiga, Fati
Fortunæque omnis secura. sed, hei mihi, nubes;
In medio nubes obtenditur. Olim erit, umbra
Dimota, cùm te videam: cùm corporis hujus
E cavea, ex antro tenebrosæ noctis ad illam
Aspirem lucis patriam. Non totus obibo,
Cùm moriar. repetet terram pars altera, cœlum
Pars melior. tuba cùm clanget suprema, resurgam
Qui cecidi, & totus vivam; nunc sedibus exul,
Diva, tuis, at spe civis, plenusque futuri.
Respice. non longinquus abest. te Carolus ambit.
Nascentem Astra suum scripsere: magistra probabit
Viventem Virtus; morientem Æonia letho
Eximat. At serò moriturum vivere nostra

(a) *D. Paulum.*
(b) Arcana verba, quæ non licet homini loqui.

Intererit.

Intererit. quantùm intererit, si pignoris amplam
Usuram nobis permiseris! ille, fatemur,
Se tibi debet. & est, nobis quod debeat idem.
Sublimem *(a)* medius visu metitur Olympum,
Et terras. Humiles (esto) sunt, Carole, terræ.
At, justis æquam si votis annuis aurem,
Nos tantisper ama, dicunt, & sidera differ.
Exegi paucis opus. At fortuna laborem
Quæ manet? incertum. Sacram quæ postera *(b)* molem
Fata manent? flabunt venti: cum dente maligno
(c) Falcem ad radices aget invidiosa vetustas.
Stabit: & in seros Votum missura nepotes.
Hæc ego. Permessum Thamisino litore mutans
Hæc mea succinuit jam depontana Camœna.
Hìc illam, Princeps, qualis sit cunque, repono:
Emeritamque tuis suffigo postibus artem.
VIVAT. fatidicus cecinit præsagia Vates.
(d) Siquid habent certi Vatum præsagia, VIVET.

(a) *Ejus quippe Statua cum duabus Reginis proximè infra Statuam Vitæ æternæ.* (b) *Pyramidem sc.*

(c) *Falx est etiam instrumentum bellicum, quo suffossores utuntur ad muros subruendos. Veget.*

(d) *Carmen ab Ovidio magna est parte mutuatum. & præsagium continent literæ numerales, sumptum, si advertis, ab anno, quo Princeps nascebatur, videlicet* M.DC.VVVVVIIIII.

FINIS.

Erat solenne veteribus ad Monumentorum dedicationes ludos aliquos instituere. quorum exemplo constituebam etiam ipse facere ludos. In his committere proposueram Vitam & Mortem munere saltatorio: & hanc quidem formâ Pueri, ut suprà e Pausania, ad Pyramidem arma depo-situram. Labor fuisset aliquis in apparatu instruendo, ingeniis utrinsque exprimendis, fingendisque tripudii motibus diversis, &c. At non istuc me deterrebat. Videbatur dramati, seu scenæ res ea magis, quàm huic loco convenire. Præterea in toto opere a fictionibus istiusmodi, quæ multi certè negotii non erant, consultò me prohibui. Ut separatim id postea fiat, persuaderi mihi facilè poterit.

Aliqua alia, quæ supererant emendanda.

P. 10. l. 7. *Communem ad gremium*	Lege *Commune ad gremium*
P. 39. l. 30. *fors*	l. *fortè*
P. 57. l. 12. *Mille colorum obiere doli,*	l. *Mille nitorum obeunt auræ*, ne committi videatur tautologia aliqua præcedentium.
P. 70. l. 27. *fors*	l. *fortè*
P. 119. l. 11. *& crudelibus addimus ipsi Ingenium fatis.*	l. *teloque accersimus iram, Ingeniique aciem.* ob rationem mihi notam.
P. 129. l. 14. *validasque*	l. *& validas*

P. 131. l. 15. ad verbum *acclinet* Nota Ovidium etiam usum esse in eodem sensu. *Vitis acclinat se ad terram.*

Noveris insuper casu malo deesse, quæ pag. 159. post vers. 33. inserenda erant, carmina certè non pauca, quibus amplè repræsentaretur in cæli theatro *Regius Anglorum chorus cælesti regno donatus*, cum insignibus meritorum cuique propriis, &c. invitans inde ad societatem *Vitæ suæ æternæ* Principem nostrum. Deinde immutationem aliquam carminum proximè sequentium ad rem aptiùs accommodandam proposito. Hæc, inquam, desunt cum Poematis aliquo incommodo, *Tum* Exegi paucis &c.

Erratum fortè si quid fuerit, quòd opus hujusmodi ego susceperim: Erratum porrò istuc sic corrigendum.

Alme Sol! Ad me redii. tuaque
Lucis ut lætus radium reviso!
Nam tua multus malè somniavi,
Phœbe, sub umbra,
Laurei, fontem prope Pegaseium,
Nuper ingressus nemoris latebram,
Dormii. Ad ripas fluit Hippocrenes
Et sua Lethe.
Sum meus tandem. pudet haud fuisse.
Incutit tergo Metanœa virgam.
Tu tamen sævire, severe Lector,
Desine velle.
Somnii vibex sine bile nulla
*Expiet noxam? * Gyaros facessant*
Otii cani resides opellæ:
** Anticyramve?*
Hac opus non est. cerebrum redemi.
Si tuus pergit furere ostracismus,
Exules gerras propiùs releget
Ad Piper, & Thus.
Quæ vigil peccat, nota nigra damnet.
Culpa sopiti levior. Sopori
Multa connivent. suaque ipsa lustrat
Crimina laurus.

* Seu in exilium:

* Seu ad helleborum?

Fortè

Fortè nec ſaltem medias tabellas
Abnuet Cenſor. Tenuare culpam
Attamen nolo, Pharetram tenentis
Siſter ad aras.
Et Lyram tractat Patareus, & Arcum.
Numinis mulcet Lyra: terret Arcus.
Audiat Diana. TENENTIS ARCUM
Siſtor ad aras.
Tango Cyrrhaæ Nemeſis ſagittam.
Somniet poſthinc NEOPORTUS unquam:
Non Dei tantùm, licet omnis aurem
Vellicet unguis.
Plexerint ungues modò? Poſcit Arcum
Hoc ſacramentum. Niobes alumnus
Sim licet, Python licet ipſe, ſacræ
Præda pharetræ.
Deprecer Pythona tamen. Sat eſto,
Sim meæ partus Niobes, Camœnæ
Partus: & mutæ Sipylus Camœnæ
Obſtruat ora.

Remiſit æſtus. Frigidam affundis tamen?
At unde ſumptam? Videris.

---

* Te nimis, Vates, cave crimineris.
Assidet Lictor. Pede metiatur
Se suo Carmen. pede, quo cucurrit,
Stetve, cadatve.

* *Ita non rarò fit, ut ex Auctoris demissione criminosa de opere ipso præjudicet crudus aliquis Lector, & fasces intentet; ignarus, inter Poetæ modestiam, & Poema ipsum quid intersit. De judiciis Eruditorum fatetur se non admodum solicitum esse. Norunt, ut in arte perquam difficili, veniam & petere ipsi, & dare vicissim.*

Quod quisque sibi debet, remittet facilè idem ipse creditor. Hoc idcirco dictum, quòd sunt, qui opinantur e pristinis Auctoris lucubrationibus translata quædam esse in hoc opusculum. At pro certo habeant debere illum Musis pristinis omnino nihil; neç unum, ne medium quidem carmen, ex omnibus, quæ unquam antè composuerat, irrepsisse in has chartas. Sed & hoc non attinebat attexuisse.

